

Zemzem

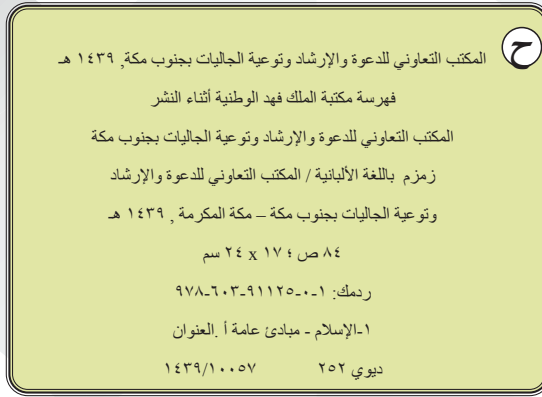

Kjo revistë
është dhuratë

Në Gjuhën Shqipe

www.zamzam-makkah.com

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد
وتوعية الجاليات بجنوب مكة

رقم الإيداع: ١٤٣٩/١٠٠٥٧

ردمك: ٩٧٨-٦٠٣-٩١١٢٥-٠٠١

VIZITORË DHE PELEGRINË QË VINI NË MEKË

Jemi të kënaqur t'ju mirëpresim gjatë gjithë vitit, në zyrën e shoqatës,

"Për Ftesë dhe Orientim të Komuniteteve në Mekën Jugore".

Për të komunikuar me ne dhe për qëllime koordinimi,

mos hezitoni të na kontaktoni:

📞 Telefon 00966 12 5405371

📞 Celular 00966 555264604

00966 534111252

Ne ofrojmë paketa edukative për studentë, imamë,

predikues, mësues fetarë dhe folës në publik.

Ne ju ftojmë të vizitoni faqen tonë të internetit:

www.zamzam-makkah.com

Revista Zemzem është në dispozicionin tuaj, në gjuhë të ndryshme.

Për çdo koment ose sugjerim, na kontaktoni në adresën:

zamzam.mk@gmail.com

Allahu na i pranofte të gjitha veprat tona të mira!

Pasqyra e lëndës

Dy dëshmitë	6
Rregullat e adhurimit të saktë	10
Gjynahet dhe ndëshkimi	16
Herakliu dhe Ebu Sufjani	20
Dashuria për Profetin ﷺ	23
Përtej ritualit	28
Përse falem	30
Gruaja në Islam	35
Nevoja për Zotin	38
Yjet në qiell	39
Pacenueshmëria e muslimanit	42
Liria e vërtetë	46
Nevoja e njerëzve për të dërguarit	52
Sprovat	56
Ligjërimi i fundit i Muhamedit ﷺ	58
Namazi largon nga të këqijat	62
Përse jam musliman	67
Teuhidi dhe shirku	71
Pendohu tek Zoti	77

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Me emrin e Allahut, të Gjithëmëshirshmit, Mëshirëplotit

Falënderimi i takon Allahut, Zotit të Universit.

Paqja dhe bekimi i Allahut qoftë mbi vulën e Profetëve, Muhamedin dhe mbi familjen e tij, shokët e tij dhe të gjithë Profetët që u dërguan si mëshirë për mbarë njerëzimin.

Kemi kënaqësinë t'ju prezantojmë në shqip revistën Islame Zemzem, me një prezantim të ri dhe tërheqës. Ky prezantim novator, përfshin artikuj të rinj islam të bazuar në mësimet e Kur'anit dhe të Sunetit, të Profetit Muhamed, paqja qoftë me të dhe të Sahabëve të tij.

Ne i kërkojmë Allahut të Lartësuar që përpjekjet tona modeste të jenë të vlefshme edhe për ju.

ذكري
المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد
وتوعية الجاليات بجنوب مكة

Dy dëshmitë

Dëshmia se nuk ka të adhuruar tjetër me të drejtë përveç Allahut dhe Muhamedi është i Dërguari i Allahut (Lâ ilâhe Il-lallâh Muhamedun Rasûlullâh), është çelësi i Islamit. Nuk është e mundur që dikush të hyjë në Islam, pa i deklaruar këto dy dëshmi.

Për këtë edhe Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, kur e dërgoi Muadh bin Xhebelin në Jemen, e urdhëroi atë që e para gjë në të cilën do t'i ftonte banorët atje të ishte dëshmia:

“Nuk ka të adhuruar tjetër me të drejtë përveç Allahut dhe Muhamedi është i Dërguari i Allahut». Pjesa e parë e kësaj dëshmie: «Nuk ka të adhuruar tjetër me të drejtë përveç Allahut», kërkon që njeriu të pranojë me gjuhë dhe me zemër, se nuk ka të adhuruar që e meriton adhurimin, përveç Allahut të Madhërishëm, siç ka thënë i Madhërishmi:

“Kjo është kështu, sepse Allahu është e Vërteta, ndërsa çfarë adhurohet në vend të Tij, është e rreme.”¹

Pjesa e parë e kësaj dëshmie është mohuese: **“Nuk ka të adhuruar”** dhe pjesa e dytë është pohuese: **“Përveç Allahut”**. **“Nuk ka të adhuruar”**, mohon gjithçka të adhuruar dhe të gjithë zotat që nuk e meritojnë të adhurohen. Ndërsa: **“Përveç Allahut”** pohon se i vetmi Ai, madhëruar qoftë, meriton të adhurohet me të drejtë!

Kështu pra, dëshmia: **“Nuk ka të adhuruar përveç Allahut”**, domethënë se nuk ka të adhuruar me të drejtë përveç Allahut të Madhëruar. Ndërkohë të adhuruarit krahas Atij, qofshin profetë, engjëj, evlija (njerëz të devotshëm), gurë, pemë, dielli, hëna, a diçka tjetër, shenjtëria e tyre e pretenduar nga ata që i adhurojnë, është e gënjeshtërt, e pavërtetë, pasi i Shenjti i

¹ LUKMÂN: 30.

Vetëm, Zoti i vërtetë është vetëm Allahu i Madhëruar.

Kushtet e dëshmisë: «Lâ ilâhe Il-lallâh»

Çfarë kërkohet prej atij që e pohon këtë dëshmi? Nga ai që e pohon këtë dëshmi kërkohet që të veçojë me adhurim vetëm Allahun dhe të mos adhurojë askënd tjetër krahas Atij. Kur ti dëshmon se:

«Nuk ka të adhuruar përveç Allahut», je distancuar nga adhurimi i çdo gjëje tjetër të adhuruar përveç Allahut dhe i je përkushtuar adhurimit vetëm të Allahut.

Vetëm Atij ia dedikon të gjitha llojet e adhurimit të zemrës, siç është dashuria, përlujja, nënshtrimi. Këto lloj adhurimesh dhe të tjera, siç janë: lutja, frika, mbështetja, strehimi, pendimi, therja e kurbanit, zotimi, rënia në sexhde dhe të gjitha llojet e tjera të adhurimit duhet që t'i dedikohen vetëm Allahut, i cili nuk ka askënd të barabartë dhe as të ngjashëm.

Ai që i dedikon dikujt tjetër diçka nga këto adhurime, të cilat nuk mund t'i dedikohen askujt e asgjëje veç Allahut, ka rënë në shirk, edhe nëse pohon: «Lâ ilâhe Il-lallâh», pasi nuk ka plotësuar kushtet e teuhidit dhe të singëritetit. Nga kushtet e dëshmisë «Lâ ilâhe Il-lallâh», është gjithashtu edhe zbatimi i urdhëresave të Allahut dhe largimi prej ndalesave të Tij.

Kuptimi i dëshmisë: «Muhamedun Resulullah»

Kuptimi i dëshmisë «Muhamedun Resulullah», është të shprehësh me gjuhë dhe të besosh me zemër se Muhamed bin Abdullah el Kureshij el Hashimij, është i dërguari i Allahut të të gjithë krijesat, xhindë a njerëz qofshin. Allahu i Madhëruar thotë: **«Thuaj (o Muhamed): «O njerëz, unë jam i Dërguari i Allahut për të gjithë ju, i Atij që i përket sundimi i qiejve dhe i Tokës. Nuk ka zot tjetër të vërtetë veç Atij; Ai jep jetë dhe vdekje, prandaj besoni në Allahun dhe në të Dërguarin e Tij, Profetin që nuk di shkrim e lexim e që beson në Allahun dhe Fjalët e Tij! Shkoni pas Tij, që të jeni në rrugën e drejtë!»²**

Allahu i Madhëruar, gjithashtu thotë: **«I Lartësuar qoftë Ai që i ka zbritur Dalluesin robit të Vet, që të jetë paralajmërues për botët!»³**

Kusht i kësaj dëshmie gjithashtu është: të besosh se i Dërguari i Allahut nuk ka asnjë rol në krijimin dhe në menaxhimin e Universit dhe asnjë të drejtë që të adhurohet. Ai është rob që nuk adhurohet, i dërguar që nuk përgënjeshtrohet. Ne kemi detyrimin vetëm t'i bindemi dhe ta ndjekim atë. Ai nuk posedon diçka as për veten dhe për asnjë krijesë, vetëm aq sa dëshiron Allahu. Allahu i Madhëruar thotë:

² EL-A'RÂF: 158.

³ EL-FURKÂN: 1.

“Thuaj: ‘Unë nuk ju them se zotëroj thesaret e Allahut, apo se e di të padukshmen, dhe as nuk them se jam engjëll. Unë ndjek vetëm atë që më shpallet’”.⁵

Kështu ai është vetëm një rob i urdhëruar, ai ndjek vetëm atë që Allahu i Lartësuar

“Thuaj: ‘Unë nuk mundem t’ju largoj ndonjë dëm e as t’ju sjell ndonjë dobi’”. Thuaj: ‘Edhe mua askush nuk mund të më mbrojë nga dënimi i Allahut; dhe nuk mund të gjej strehim tjetërkund, përveçse tek Ai.’”⁶

dhe sjellës i lajmeve të mira për njerëzit që besojnë”.⁷

Tekstet, nga Kurani dhe Suneti Profetik, që na ndriçojnë në lidhje me vlerën dhe rëndësinë e kësaj fjale janë të shumta. Disa dijetarë kanë thënë: “Vlerat e kësaj devize, realiteti i saj, pozita që ajo zë në fe janë mbi përshkrimin e

Allahu i Madhëruar, gjithashtu thotë: **“Thuaj: ‘Unë nuk mund t’i sjell vetes as dobi, as dëm, përveçse aq sa dëshiron Allahu. Sikur ta dija të padukshmen, do t’i shumoja të mirat dhe nuk do të më prekte asnjë e keqe. Unë jam vetëm paralajmërues**

përshkruesve dhe dijen e të diturve.

⁵ EL-EN’ÂM: 50.

⁶ EL-XHINN: 21-22.

⁷ EL-A’RÂF: 188.

Ajo është kulmi i të gjitha çështjeve”.

Vëlla dhe motër e nderuar dije, Allahu të dhëntë sukses në bindjen ndaj Tij, se “Lâ ilâhe Il-lallâh” nuk pranohet dhe nuk i sjellë dobi atij që e thotë atë, derisa të përmbushë kushtet e saj të përmendura në Kuran dhe në Sunet. Kjo fjalë përmban shtatë kushte të rëndësishëm që çdo musliman duhet t’i mësojë dhe të veprojë në bazë të tyre.

Nuk është e rëndësishme vetëm numërimi dhe mësimi përmendësh i këtyre kushteve, pasi sa muslimanë ka që i përmbushin kushtet dhe veprojnë në bazë të tyre dhe po tua kërkosh të t’i numërojnë mbase nuk do të ishin tamam në gjendje ta bëjnë këtë.

Nga ana tjetër sa ka që i kanë mësuar ato përmendësh që po t’ua kërkosh të t’i numërojnë do të t’i thonë me një frymë, e megjithatë shpesh mund të veprojnë gjëra që bien ndesh me të. Prandaj, është e nevojshme të bëhen bashkë dija dhe vepra për të qenë vërtetë ithtar i “Lâ ilâhe Il-lallâh”, ndjekës i sinqertë i përmbledhjes së teuhidit. Suksesi është në dorë të Allahut!

Deviza e Teuhidit

Dije vëlla musliman, të orientoftë Allahu në bindjen dhe dashurinë ndaj Tij!, se fjala më e mirë, më e madhe, më e çmuar, më e lartë është deviza (fjala) e teuhidit: “Lâ ilâhe Il-lallâh”. Ajo është lidhja më e fortë, ajo është motoja e teuhidit, ajo është shtylla më e madhe e Islamit, dega më e rëndësishme e besimit, ajo është rruga e fitimit të Xhenetit dhe e shpëtimit nga Zjarri. Për hir të saj Allahu i krijoi të gjitha krijesat, zbriti librat dhe dërgoi të dërguarit. Ajo është çelësi i banesës së lumturisë, ajo është baza e fesë, themeli dhe kreshta e çështjeve të saj.

I Madhërishmi, gjithashtu thotë: “**Allahu dëshmon, e po ashtu edhe engjëjt, edhe njerëzit e dijes, se nuk ka zot tjetër që meriton të adhurohet përveç Tij, duke mbajtur drejtësinë. S’ka zot tjetër përveç Atij, të Plotfuqishmit, të Urtit.**”⁴

⁴ ÂL ‘IMRÂN: 18.

Rregullat

e adhurimit të saktë

Allahu i krijoi xhindët dhe njerëzit për ta adhuruar atë, siç ka thënë Allahu i Madhëruar: **“Xhindët dhe njerëzit i kam krijuar vetëm që të Më adhurojnë.”**¹ Nderi, krenaria, dinjiteti, lumturia në këtë jetë dhe në tjetrën qëndron pikërisht në këtë fakt. Kjo pasi ata ia kanë nevojën Krijuesit të tyre. Ata nuk mund të bëjnë për asnjë çast pa Të, ndërkohë që Ai nuk ua ka aspak nevojën atyre, njëlloj siç thotë Allahu i Madhëruar: **“Nëse ju e mohoni Atë, dijeni se Allahu është vërtet i panevojë për ju.”**² I Madhërishmi, gjithashtu thotë: “Dhe Musai tha: **“Nëse mohoni ju dhe të gjithë ata që janë në Tokë, (dijeni se) Allahu është vërtet i Vetëmjaftueshëm dhe plot lavdi.”**³

Përkufizimi i adhurimit: Adhurim është t’i afrosh Allahut me ato vepra dhe fjalë

të dukshme dhe të padukshme, të cilat Ai i ka ligjëruar. Adhurimi është e drejta e Allahut mbi krijesat e Tij.

Dobia e adhurimit ndërkohë u kthehet vetë atyre. Ai që kundërshton në bindjen ndaj Allahut, është mendjemadh. Ai që e adhuron Allahun dhe bashkë me Të adhuron dikë tjetër, është idhujtar. Ai që e adhuron vetëm Allahun, por jo në mënyrën e ligjëruar, është bidatçi dhe ai që adhuron vetëm Allahun, në mënyrën e ligjëruar prej Tij ai është besimtar monoteist.

Duke qenë se krijesat e kanë adhurimin e domosdoshëm dhe nuk mundën që ato vetë të njohin thelbin dhe adhurimin e vërtetë që kënaq Allahun e Madhëruar, Ai nuk u foli atyre drejtpërsëdrejti, por dërgoi tek ata mesazhierë dhe zbriti Libra që sqarojnë thelbin e adhurimit, sikurse thotë Allahu i Madhëruar: **“Çdo populli Ne i çuam një të dërguar (që u thoshte): ‘Adhuroni Allahun dhe**

¹ EDH-DHÂRIJÂT: 56.

² EZ-ZUMER: 7.

³ IBRÂHÎM: 8.

shmangni idhujt!”⁴ I Madhërishmi, gjithashtu thotë: **“Ne nuk kemi nisur asnjë të dërguar para teje, që të mos i kemi shpallur se: “S’ka zot tjetër përveç Meje, andaj më adhuron (vetëm) Mua!”⁵**

Kush devijon nga adhurimi i sqaruar nga mesazhierët dhe i zbritur në Libra, e adhuron Allahun sipas shijes së tij personale, sipas egos dhe të zbukuruarës nga shejtanët njerëz dhe xhindë, ai e ka humbur rrugën e Allahut dhe në realitet adhurimi i tij nuk i dedikohet Allahut, por egos së tij. I Madhëruari thotë: **“E kush është në humbje më të madhe, se ata që udhëhiqen nga dëshirat e veta, pa udhëzim prej Allahut?”⁶**

Adhurimi i ligjësuar nga Allahu i Madhëruar është i ndërtuar mbi baza dhe themele të qëndrueshme që përmbliken në sa më poshtë:

Së pari: Janë të përcaktuara dhe jo të shpikura nga mendja e dikujt. Duhet që patjetër adhurimi të jetë i ligjësuar nga Ligjvënësi, që është Allahu i Madhëruar,

ose i Dërguar i Tij, paqja e Allahut qoftë mbi të! Allahu i Madhëruar thotë:

“Prandaj qëndro i patundur në udhën e drejtë, ashtu siç je i urdhëruar.”⁷

“Dhe tani, Ne të kemi vendosur ty në rrugën e drejtë të fesë, andaj ndiqe atë dhe mos shko pas dëshirave të atyre që nuk dinë!”⁸

Me gjuhën e profetit të Tij Ai thotë: **“Unë ndjek vetëm atë që më shpallet”.**⁹

Së dyti: Adhurimi duhet t’i dedikohet vetëm Allahut, në mënyrën më të sinqertë.

Allahu i Madhëruar thotë: **“Kështu, kush shpreson takimin me Zotin, le të bëjë vepra të mira dhe të mos i shoqërojë askënd në adhurim Zotit të vet!”**¹⁰

Nëse përzihet adhurimi me një fije shirku, atëherë ai është i pavlerë. Njëlloj siç thotë Allahu i Madhëruar: **“Por, nëse ata adhurojnë zota të tjerë, do t’u humbë çdo gjë nga ajo që kanë bërë.”¹¹**

Allahu i Madhëruar, gjithashtu thotë: **“Me të vërtetë, të është shpallur ty (o Muhamed), si dhe atyre që kanë qenë para teje: ‘Nëse i shoqëron Allahut**

⁴ EN-NAHL: 36.

⁵ EL-ENBIJÂ: 25.

⁶ EL-KASAS: 50.

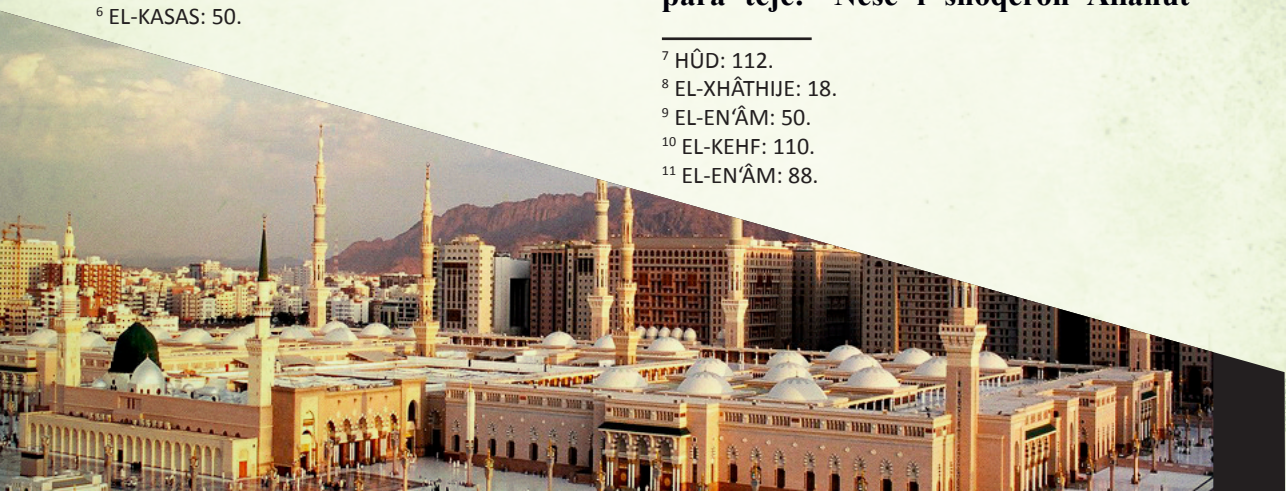
⁷ HÛD: 112.

⁸ EL-XHÂTHIJE: 18.

⁹ EL-EN’ÂM: 50.

¹⁰ EL-KEHF: 110.

¹¹ EL-EN’ÂM: 88.

diçka tjetër (në adhurim), me siguri që punët e tua do të zhvlerësohen dhe do të jesh ndër të humburit. Prandaj, adhuro vetëm Allahun dhe bëhu falënderues!'.¹²

Së treti: Duhet patjetër që në adhurimi të ndiqet shembulli sqarues, Profeti Muhamed (Paqja e Allahut qoftë mbi të!). Allahu i Madhëruar: **“Vërtet, ata njerëz janë një shembull i mirë për ju”**¹³ Allahu i Madhëruar: **“Çfarëdo që t’ju japë i Dërguari, merreni atë, e çfarëdo që t’ju ndalojë, hiqni dorë prej saj”**¹⁴ Profeti Muhamed (paqja e Allahut qoftë mbi të) thotë: **“Kush kryen një vepër që nuk e kemi urdhëruar, e ka të refuzuar”**¹⁵ Ai, gjithashtu thotë: **“Faluni ashtu siç më shihni mua duke u falur!”**¹⁶ Gjithashtu: **“Mësojini nga unë ritet që do të kryeni!”**¹⁷ E të tjera argumente që na tregojnë domosdoshmërinë e ndjekjes shembullin e të Dërguarit të Allahut dhe askënd tjetër.

¹² EZ-ZUMER: 65-66.

¹³ EL-MUMTEHINE: 6.

¹⁴ EL-HASHR: 7.

¹⁵ Transmeton Muslimi.

¹⁶ Transmeton Buhariu dhe Muslimi.

¹⁷ Transmeton Muslimi.

Së katërti: disa adhurime janë të kufizuara në kohë dhe sasi, e nuk lejohet të cenohen, si për shembull: namazi.

Allahu i Madhëruar thotë: **“(Vërtetë) namazi është detyrë për besimtarët në kohë të caktuar.”**¹⁸

Apo haxhi, Allahu i Madhëruar ka thënë: **“Koha e haxhillëkut është në muaj të caktuar”**¹⁹ Agjërimi: Allahu i Madhëruar ka thënë **“Muaji i Ramazanit është ai, në të cilin ka zbritur Kurani, që është udhërrëfyes për njerëzit, plot me shenja të qarta për rrugën e drejtë dhe dallues (i së mirës nga e keqja). Pra, kushdo nga ju që dëshmon këtë muaj, le të agjërojë!”**²⁰

Këto lloj adhurimesh nuk janë të saktë, nëse nuk kryhen në kohën respektive.

Së pesti: Është e domosdoshme që adhurimet të kryhen me dashuri, përlule, frikë dhe shpresë. Allahu i Madhëruar ka thënë: **“Vetë ata që idhujtarët u lutën, kërkojnë t’i afrohen Zotit të tyre, madje edhe më të afërtit, duke shpresuar mëshirën e Tij dhe duke iu frikësuar dënimit të Tij.”**²¹ Duke folur për profetët e Tij, Allahu i Madhëruar thotë: **“Me të vërtetë, ata nxitonin për vepra të mira dhe Na luteshin, me shpresë e frikë dhe ishin të përlulur ndaj Nesh.”**²²

¹⁸ EN-NISÂ’: 103.

¹⁹ EL-BEKARE: 197.

²⁰ EL-BEKARE: 185.

²¹ EL-ISRÂ’: 57.

²² EL-ENBIJÂ’: 90.

I Madhërishmi, gjithashtu thotë: **“Thuaju (o Muhamed): “Nëse ju e doni Allahu, atëherë më ndiqni mua, që Allahu t’ju dojë dhe t’jua falë gjynahet! Allahu është Falës i Madh dhe Mëshirëplotë”. Thuaju: ‘Bindjuni Allahut dhe të Dërguarit!’ Në qoftë se kthejnë shpinën, (dijeni se) Allahu, me të vërtetë, nuk i do jobsimtarët.”**²³

I Madhërishmi përmend në këto ajete shenjat e dashurisë dhe frytet e saj: Ndjekja e Profetit, bindja ndaj Allahut dhe bindja ndaj Profetit (paqja qoftë mbi të!). Ndërsa frytet e dashurisë janë: Fitimi i dashurisë së Allahut të Madhëruar, i faljes së gjynaheve dhe i mëshirës së Tij.

Së gjashti: Adhurimi është detyrim i pandashëm nga njeriu, që nga momenti i arritjes së moshës së pjekurisë derisa të ndërrojë jetë. Allahu i Madhëruar ka thënë: **“Dhe vdisni vetëm duke qenë myslimanë (të bindur ndaj Tij)!”**²⁴

Allahu i Madhëruar ka thënë: **“ Dhe adhuroje Zotin tënd, derisa të të vijë vdekja!”**²⁵ Adhurimi përmbledh gjithçka që Allahu e do dhe është i kënaqur, vepra a fjalë të dukshme dhe të padukshme. Namazi, zekati, agjërimi dhe haxhi janë prej llojeve më të rëndësishëm të adhurimit, pasi ato përbëjnë shtyllat e Islamit. Gjithashtu, edhe sjelljet dhe virtytet e larta bëjnë pjesë tek adhurimet, siç janë: thënia gjithmonë e të vërtetës,

përmbushja e amanetit, sjellja e mirë me prindërit, ruajtja e lidhjeve farefisnore, përmbushja e zotimit, këshillimi, urdhërimi për vepra të mira, ndalimi nga veprat e këqija, përpjekja në rrugë të Allahut, të qenit bamirës me fqinjin, jetimin dhe të varfrin, trajtimi me mëshirë i kafshëve, lutja, dhikri, leximi i Kuranit, veprat e zemrës; siç është dashuria për Profetin, paqja e Allahut qoftë mbi të, frikësimi nga Allahu, kërkimi strehë tek Ai, të qenit i sinqertë në fe, durimi ndaj caktimit nga Ai, falënderimi i mirësive të Allahut, të qenit i kënaqur me vendimet e Tij, mbështetja tek Ai, shpresa në mëshirën e Tij, frika nga ndëshkimi i Tij etj... Kështu pra, çdo gjë e fesë bën pjesë tek adhurimi dhe nga llojet më të lartë të adhurimit është zbatimi i detyrave të vendosura nga Allahu dhe largimi nga gjërat që Ai, Madhëruar qoftë, i ka ndaluar. Profeti Muhamed, në atë që ai e transmeton nga Xhibrili thotë:

“Nuk ka gjë, me të cilën rob mund të më afrohet, më të dashur për Mua, se ato me të cilat Unë e kam obliguar.”²⁶

Kështu kryerja e obligimeve, është puna më e mirë, siç ka thënë prijësi i besimtarëve Umer bin Hatabi, Allahu qoftë i kënaqur me të: “Puna më e mirë është kryerja e detyrave të ngarkuara nga Allahu, shmangia e ndalimeve të Allahut dhe dëshirimi i sinqertë vetëm i shpërblimeve të Allahut, kjo pasi Ai ua ngarkoi robërve të Tij ato obligime

²³ ÂL ‘IMRÂN: 31-32.

²⁴ ÂL ‘IMRÂN: 102.

²⁵ EL-HIXHR: 99.

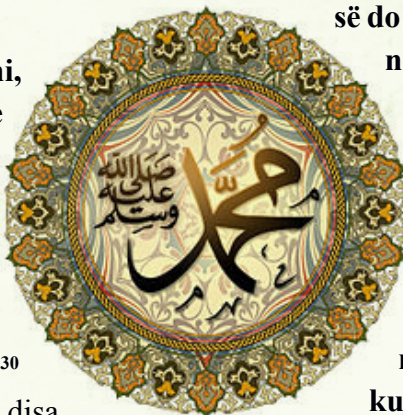
²⁶ Transmeton Buhariu.

që i afrojnë ata me Allahun, që u sjellin kënaqësinë dhe mëshirën e Tij. Sakaq, obligimi më i madh trupor, që e afron besimtarin me Allahun është falja e namazit, sikurse Allahu i Madhëruar thotë: **“... Por bëj sexhde dhe afroju Zotit tënd!”**²⁷

Ndërkohë, Profeti Muhamed, paqja e Allahut qoftë mbi të, thotë: **“Më afër krijuesit të tij robi është kur është në sexhde”**²⁸ Gjithashtu: **“Kur dikush nga ju ngrihet të falë namaz ai është duke bashkëbiseduar me Krijuesin e Tij”**²⁹ Por ky namaz nuk po vlerësohet sa duhet nga shumë njerëz sot, njëlloj siç thotë Allahu i Madhëruar:

“Pas atyre erdhën brezni, që e braktisën faljen e namazit dhe ndoqën epshet e veta. Ata do të pësojnë dënimin e madh, përveç atyre që pendohen, që besojnë dhe bëjnë punë të mirë.”³⁰

Është për t’u habitur me disa të cilët kryejnë disa adhurime fakultative, ose shumë adhurime të tilla, por ndërkohë lënë pas dore namazin. Ja, i vëren të kryejnë haxhin dhe umren ndërsa namazin nuk e falin. Disa japin shumë lëmosha dhe dhurime të tjera, por nuk japin zekatin që është obligim. Disa kanë sjellje shumë të mira me njerëzit,

por të këqija me prindërit, i larguar nga farefisi, i vrazhdë me bashkëshorten. Nuk ka dyshim se mbajtja e drejtësisë mes atyre që i ke nën kujdestari është obligim i madh, qoftë kjo kujdestari e ngushtë apo e gjerë, siç është ajo e prijësit, apo e ngushtë siç është kujdestaria e bashkëshortit ndaj familjarëve. Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, thotë: **“Të gjithë jeni kujdestarë dhe mbani përgjegjësi për ata që janë nën kujdesin tuaj. Prijësi është kujdestar dhe mban përgjegjësi për ata që ka nën kujdesin e tij.”**³¹ Abdullah bin Umeri përcjellë se Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, ka thënë: **“Te Allahu, mbajtësit e drejtësi-**

së do të ulen në podiume drite, në anën e djathtë dhe secila nga anët e Qenies së Tij është e djathtë; ata të cilët mbajnë drejtësi kur gjykojnë, ata që mbajnë drejtësi me familjet e tyre dhe me ata që kanë nën kujdestari.”³²

Shprehja më e madhe e një kujdestarie të drejtë me bashkëshorten dhe fëmijët është urdhërimi për gjëra të mira dhe ndalimi nga të këqijat, këmbëngulja që ata të falin namazin dhe ndalimi i dëgjimit të muzikës, shikimit të filmave të padenjë, i serialeve që përhapin mendime të helmuara, apo që u marrin kohën adhurimeve ndaj Allahut dhe përkujtimit

²⁷ EL-‘ALAK: 19.

²⁸ Transmeton Muslimi.

²⁹ Transmeton Buhariu.

³⁰ MERJEM: 59-60.

³¹ Transmeton Buhariu dhe Muslimi.

³² Transmeton Muslimi.

të Tij. Disa prindër i sjellin me dorën e tyre këto sëmundje në familje dhe ua lënë që të shkatërrojnë moralin e fëmijëve dhe bashkëshorteve. Besimtarë të vërtetë të Allahut janë ata që e gjallërojnë shtëpinë e tyre me adhurime ndaj Allahut, që i edukojnë fëmijët dhe bashkëshortet me frymën e bindjes ndaj të Madhërishmit. Allahu i Madhëruar ka thënë:

“Dhe ata që e kalojnë natën duke iu falur Zotit të tyre në sexhde dhe në këmbë; dhe ata që thonë: “O Zoti ynë, largoje prej nesh ndëshkimin e Xhehenemit, sepse, me të vërtetë, dënimi i tij është i përjetshëm e ai është vendbanim dhe vendstrehim i keq”³³ Besimtarë të mirë të Allahut janë ata që e lusin Atë që t’ua përmirësojë gjendjen bashkëshorteve dhe pasardhësve të tyre. I Madhërishmi thotë: “Edhe ata që thonë: “O Zoti ynë, dhurona nga gratë tona dhe trashëgimtarët tanë, ç’është prekje për sytë tanë dhe bëna shembull për të mirët!”³⁴

Adhurimi nuk është i kufizuar në një rreth të ngushtë, por përmbledh gjithçka që Allahu ka përligjur: fjalë, vepra dhe qëllime. Kështu, adhurimi përfshinë fjalët e gjuhës, lëvizjet e gjymtyrëve, qëllimet e zemrave, madje përfshinë gjithë jetën e muslimanit, deri edhe ngrënien, pirjen dhe fjetjen, në qoftë se me të gjitha këto synon të jetë i devotshëm dhe i bindur ndaj Allahut, aq sa edhe marrëdhëniet

bashkëshortore bëjnë pjesë tek adhurimet, nëse synon pastërtinë dhe mosrënien në imoralitet. Profeti Muhamed, paqja e Allahut qoftë mbi të, thotë:

“Vërtet çdo tesbih (subhanAllah) është sadaka; çdo tekbir (All-llahu ekber) është sadaka; çdo tahmid (el-hamdu lil-lah) është sadaka; çdo tahlil (la ilahe il All-llah) është sadaka; edhe urdhërimi i të mirës është sadaka; edhe ndalimi i të keqes është sadaka; edhe të kënaqurit e epsheve (në hallall) është sadaka” , -Ata i thanë: -O i Dërguar i Allahut! A thua edhe kur ndonjëri prej nesh kënaq epsheve e veta edhe për këtë ka shpërblim? I Dërguari i Allahut tha: “Ç’mendoni, sikur epshin e vet ta kënaqë në mënyrë të ndaluar, a nuk do të meritonte ndëshkim? Gjithashtu, kur e kënaq në mënyrë të lejuar do të ketë shpërblim.”³⁵

Në një hadith Ebu Hurejra përcjellë fjalët e Profetit, paqja e Allahut qoftë mbi të, i cili thotë: **“Për çdo nyje të trupit të njeriut duhet të jepet sadaka, çdo ditë në të cilën lind dielli. Pajtimi mes dy personave është sadaka, të ndihmosh një person të hipë mbi kafshë ose të ngarkojë barrën, është sadaka, fjala e mirë është sadaka, çdo hap i bërë për në Xhami është sadaka dhe largimi i pengesës nga rruga është sadaka.”³⁶**

³³ EL-FURKÂN: 64-66.

³⁴ EL-FURKÂN: 74.

³⁵ Transmeton Muslimi.

³⁶ Transmeton Buhariu dhe Muslimi.

Gjynahet dhe ndëshkimi

Prej sprovave me të cilat janë sprovuar shoqëritë muslimane në kohët e sotme është përmasa e gjynaheve dhe përhapja e gjërave që bien në kundërshtim me parimet e moralit islam.

Këto gjynahe e dëmtojnë zemrën ashtu siç e dëmton helmi trupin, sipas shkallës. A ka vallë arsye tjetër për të këqijat dhe sëmundjet, në dynja dhe në ahiret, përveç gjynaheve?

Cili ishte shkaku që dy prindërit tanë dolën nga Xheneti, nga vendi i kënaqësive, i mirësive, i bukurisë dhe i lumturisë në vendin e dhimbjeve, dëshpërimeve dhe fatkeqësive? Çfarë e nxori Iblisin nga bota qiellore, duke u përzënë, mallkuar dhe kaluar nga mëshira në mallkim, nga besimi në mohim? Përse ndodhi përmytja e mbarë krijesave dhe uji arriti mbi majat e kodrave? Përse era iu vërsul popullit të Adit dhe i rrëzoi ata

përdhe të vdekur, si trungjet e palmave të kalbura? Përse e kaploi ushtrimi popullin e Themudit, duke ua coptuar zemrat dhe pushuar jetën të gjithëve. Përse u mbyt Faraoni dhe populli i tij dhe shpirtrat e tyre u hodhën në Xhehenem; trupat u mbytën dhe shpirtrat u dogjën. Përse u zhyt nën dhé Karuni, bashkë me shtëpinë dhe pasurinë e tij? Shkaku ishin **gjynahet**.

Allahu i Madhëruar thotë: **“Ne të gjithë i dënuam për gjynahun e vet: disave u dërguam furtunë, disa syresh i goditi një zë i tmerrshëm, disa prej tyre i gëlltiti toka dhe të tjerët i përmyti uji. Allahu nuk u bëri atyre padrejtësi, por ata i bënë padrejtësi vetvetes.”¹**

Gjynahet ndahen në të mëdha dhe të vogla. Këtë e tregojnë tekstet e Kuranit dhe të hadithit. Allahu i Madhëruar thotë: **“Në qoftë se ju u shmangeni gjynaheve**

¹ EL-‘ANKEBÛT: 40.

të mëdha, që ju janë ndaluar, Ne do t'ju falim gabimet tuaja të vogla dhe do t'ju shpiem në një vend të nderuar.”² I Madhërishti gjithashtu thotë: **“Për ata që ruhen prej gjynaheve të mëdha dhe veprave imorale, përveç gjynaheve të vogla...”**³

Buhariu dhe Muslimi kanë shënuar hadithin e transmetuar nga Ibn Mesudi i cili rrëfen: **“E pyeta Profetin, paqja e Allahut qoftë mbi të, se cili ishte gjynahu më i madh? Ai më tha: “Ti sajosh të ngjashëm Allahut, ndërkohë që Ai të ka krijuar. I thash po pastaj cili? Më tha: “Të vrasësh fëmijën tënd nga frika se nuk mund ta ushqesh. I thash po pastaj cili? Më tha: “Të kryesh imoralitetet me bashkëshorten e fqinjit tënd.”**

Disa njerëz nuk e kanë problem të bëjnë gjynahe të vogla dhe thonë: Për aq kohë sa unë i përbush kushtet e Islamit dhe detyrat, çështja e gjynaheve është e lehtë, Allahu është i Mëshirshëm, por kjo nuk është e saktë, sepse Allahu është shumë Falës dhe Mëshirues i Madh, por ndërkohë edhe ndëshkues i rreptë për atë që e kundërshton. I Madhërishti thotë: **“Ta dini se Allahu është i Ashpër në ndëshkim, por njëkohësisht është edhe Falës e Mëshirëplotë.”**⁴ Ai gjithashtu thotë: **“Lajmëroji robërit e Mi (o Muhamed) se, vërtet, Unë jam Falësi i madh, Mëshirëploti, dhe se dënimi Im**

është vërtet dënimi i dhembshëm!”⁵ Në shenjë paralajmërimi të atyre që kundërshtojnë të dërguarin e Tij Allahu i Madhëruar thotë: **“Le të frikësohen ata që kundërshtojnë urdhrin e tij, që të mos i arrijë ndonjë sprovë, ose që të mos i godasë një dënim i dhembshëm.”**⁶ I Madhërishti thotë: **“Ju këtë e merrnit për gjë të lehtë, por para Allahut kjo ishte një shkelje e madhe.”**⁷ Imam Ahmedi shënon hadithin e Sehl bin Seadit, i cili rrëfen se Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, ka thënë: **“Bëni kujdes të mos i nënvlerësoni gjynahet, pasi shembulli i atij që i nënvlerëson gjynahet është si shembulli i një populli që është duke qëndruar në një luginë. Çdo njëri prej tyre fillon të sjellë nga një dru derisa mbledhin aq sa për të pjekur bukën e tyre. Ata që i nënvlerësojnë gjynahet, në fund ato do ta shkatërrojnë.»**

Buhariu shënon në Sahihun e tij thënien e Enesit, Allahu qoftë i kënaqur me të: **“Ju bëni disa vepra që në sytë tuaj janë edhe më të holla se fija e flokut, ndërkohë që ne në kohën e Profetit, paqja e Allahut qoftë mbi të, i konsideronim ato prej shkatërrimtareve.”** Një gjynah u bë shkak që sahabët ta humbnin betejën e Uhudit, kur Profeti i urdhëroi ata që të mos e lëshonin kodrën në asnjë mënyrë, por ata e kundërshtuan dhe e lanë atë, për pasojë u vranë 70 sahabë, sikurse përmendet në Sahihun e Buhariut.

² EN-NISÂ': 31.

³ EN-NEXHM: 32.

⁴ EL-MÂ'IDE: 98.

⁵ EL-HIXHR: 49-50.

⁶ EN-NÛR: 63.

⁷ EN-NÛR: 15.

Një gjynah i vetëm u bë shkak që një grua të futej në Zjarr. Në të dy Sahihët është shënuar hadithi i Ibn Umerit, i cili rrëfen se Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, ka thënë: **“Një grua hyri në zjarr, për shkak se lidhi një mace. As nuk e ushquu dhe as nuk e la të lirë që të hante nga gjallesat e tokës.”** Madje dikush mund të mos i kushtojë rëndësi një fjale të vetme dhe ajo të jetë shkak për futjen e tij në Zjarr. Buhariu dhe Muslimi shënojnë hadithin e Ebu Hurejras, i cili rrëfen se Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, ka thënë: **“Robi mund të thotë një fjalë pa e menduar gjatë atë, ndërsa ajo e bën të rrëshqasë në Zjarr, më thellë se distanca ndërmjet lindjes dhe perëndimit.”** Vetëm një gjynah u bë shkak që Ademi të dalë nga Xheneti. El Euzajj thotë: “Mos shiko se sa i vogël është gjynahu, por shih sa Madhështor është Ai ndaj të Cilit e kryhen këtë gjynah!”

Pasojat e gjynaheve janë të shumta, disa nga të cilat janë:

1- E ulin atë që i vepron, pasi e gjitha krenaria qëndron në bindjen ndaj Allahut të Madhëruar. Allahu i Madhëruar thotë: **“Kush dëshiron lavdi e pushtet, ta dijë se e gjithë lavdia e pushteti i takojnë Allahut.”**⁸ Ai gjithashtu thotë: **“Në të vërtetë, fuqia është e Allahut, e të Dërguarit të Tij.”**⁹

⁸ EL-FÂTIR: 10.

⁹ EL-MUNÂFIKÛN: 8.

Domethënë, kush e dëshiron atë, le ta kërkojë në bindjen ndaj Allahut. Allahu i Madhëruar thotë: **“Ata që zgjodhën vëçin për zot të tyre, do t’i zërë zemërimi i Zotit të tyre dhe poshtërimi në këtë jetë. Kështu i ndëshkojmë Ne ata që shpifin.”**¹⁰

Imam Ahmedi shënon hadithin e Ibn Umerit, i cili rrëfen se Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, ka thënë: **“Poshtërimi dhe përulja do ta ndjekin atë që kundërshton urdhrin tim.”**

Imam Ahmedi, Allahu e mëshiroftë, thoshte: **“O Allah, na jep dinjëtet në bindjen ndaj Teje dhe mos na poshtëro për shkak të gjynaheve!”** Hasan Basriu, Allahu e mëshiroftë, thoshte: **“Sado lart, krenar, i pasur dhe me pozitë të jetë gjynahqari, poshtërimi i gjynahut nuk do t’i ndahet nga zemra. Allahu ka vendosur që vetëm ta poshtërojë atë që e kundërshton”.**

Ndërkohë në duanë e “Kunutit” gjejmë: **“Vërtetë, nuk poshtërohet ai që Ti e merr në mbrojtje!”**¹¹. Ai që i bindet Allahut, Allahu e merr në mbrojtje për aq sa i bindet Atij. Allahu do t’i dhurojë dinjëtet në përmasat e bindjes. Ai që e kundërshton Allahun, atë e armiqëson në atë pjesë të kundërshtimit dhe do ta poshtërojë në përmasat e gjynahut. Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, u thotë ensarëve:

¹⁰ EL-A’RÂF: 152.

¹¹ Transmeton Tirmidhiu.

“O u ju ensarë! A nuk ishit të nënçmuar dhe Allahu ju dhurojë dinjitet? Thanë: “Allahu dhe i Dërguari i Tij thonë të vërtetën.”¹² Ibn El-Mubarak thotë:

Kam parë se gjynahet zemrat i vdesin

Shpeshojnë dhe nga nënçmimi në varësi mbesin

Lënia e gjynaheve për zemrat është jetë

Ndaj më mirë për ty egon ta kundërshtosh vetë

2- Sjellin distancim mes robit dhe Krijuesit dhe ndërmjet robit dhe krijesave të tjera.

Edhe nëse robi do t’i bënte bashkë të gjitha kënaqësitë e botës, nuk do të mund ta largonte atë shmang’je dhe boshllëk. Abdullah Bin Abasi thotë: **“Vepra e mirë e mbulon me gaz fytyrën, me dritë zemrën, hap riskun, i jep shëndet trupit, dhe ndjell dashurinë e krijesave. Ndërsa vepra e keqe, e mbulon me zymtësi fytyrën, errëson varrin dhe zemrën, dobëson trupin, ngushton rriskun dhe ndjell urrejtjen e krijesave.”** Fjalët e Ibn Abasit vërtetohen nga Thënia e Allahut të Madhëruar: **“Kushdo që i kthen shpinën Këshillës Sime, do të ketë jetë të mjeruar dhe Ne, në Ditën e Kiametit, do ta ringjallim të verbër. Ai do të thotë: “O Zoti im, përse më ringjalle të verbër, kur unë kisha shikuar më parë?”¹³**

¹² Transmeton Ahmedi.

¹³ TÂ HÂ: 124-125.

Allahu i Madhëruar, gjithashtu thotë: **“Cilindo mashkull apo femër, që kryen vepra të mira, duke qenë besimtar, Ne do ta bëjmë që të kalojë jetë të bukur dhe do ta shpërblejmë sipas veprave më të mira, që ka bërë.”¹⁴**

3- Nëse gjynahet shtohen, zemra vulozet dhe personi bëhet nga të përhumburit. Imam Tirmidhiu në librin «Sunen», shënon hadithin e Ebu Hurejras, i cili rrëfen se Profeti thotë: **“Kur njeriu bën një gjynah, i shfaqet një pikë e zezë në zemër. Nëse pendohet, i hiqet kjo pikë dhe zemra ndriçon. Nëse vazhdon me gjynahe, pikat e zeza shtohen dhe e mbulojnë zemrën. Kjo është ajo gjendje të cilën e cek Allahu i Madhëruar në Kuran;**

“Jo, nuk është ashtu, por veprat e këqija që bëjnë, ua mbuluan zemrat.”¹⁵

¹⁴ EN-NAHL: 97.

¹⁵ EL-MUTAFFIFËN: 14.

Herakliu dhe Ebu Sufjani

Abdullah bin Abasi, Allahu qoftë i kënaqur me të, transmeton se i Dërguari i Allahut, paqja e Zotit qoftë mbi të, i pati shkruar Perandorit dhe e pati ftuar në Islam, duke i dërguar një letër me anë të Dihja el-Kalbit, i cili ia dorëzoi atë guvernatorit të Basrës dhe ky i fundit ia përcolli Perandorit.

Kur Allahu i dha fitoren mbi forcat perse, Perandori, si shenjë mirënjohjeje ndaj Allahut, pat ecur nga Himsi (vend në Siri) deri në Ilja (Jerusalem). Kur i mbërriti letra e të Dërguarit të Allahut, pasi e lexoi, ai tha: “Kërkoni dikë nga populli i tij (arab Kurejshit) nëse gjendet ndonjëri, që ta pyes për të Dërguarin e Allahut!” Në atë kohë, Ebu Sufjan bin Harbi ndodhej në Sham (që përfshin Siri, Jordani, Palestinë) me disa persona

kurejshë, të cilët kishin ardhur për tregti gjatë marrëveshjes së arritur midis të Dërguarit të Allahut dhe mosbesimtarëve kurejshë.

Ebu Sufjani tha: Korrieri i perandorit, na gjeti diku në Sham dhe na solli në Ilja, ku u takuam me Perandorin, të cilin e gjetëm të ulur në hollin mbretëror dhe të rrethuar nga elita bizantine.

Ai i tha përkthyesit: “Pyeti ata cili prej tyre është i afërt me personin që pretendon se është i Dërguar.” Ebu Sufjani vazhdoi: “Unë jam më i afërti me të,” iu përgjigja. “Ç’lidhje ke me të?” më pyeti e unë i thashë, “E kam kushëri,” e nga karvani nuk kishte asnjë tjetër nga Beni Menafi përveç meje. Perandori tha: “Le të vijë më pranë,” e i urdhëroi shokët

e mi të qëndronin prapa, por pranë meje, dhe i tha përkthyesit: “Thuaju shokëve të tij se do ta pyes këtë njeri për personin që pretendon se është i Dërguar. Nëse gënjen, ata ta kundërshtojnë menjëherë (e meqë ishin prapa e kishin më të lehtë të reagonin me shenja pa i parë Ebu Sufjani sh.r).” Ebu Sufjani vijoi: “Për Allahun! Nëse nuk do të kisha frikë për turpin që shokët e mi do të më damkosnin si gënjeshtar, nuk do të flisja të vërtetën për të kur më pyeti perandori. Por unë e konsideroja turp të më quanin shokët gënjeshtar, prandaj tregova të vërtetën.” “Ai pastaj i tha përkthyesit: “Pyete ç’familjeje i përket ai.” Unë iu përgjigja, “i përket një familjeje fisnike nga ne.” “Para tij a ka pretenduar ndonjëherë kush nga ju të njëjtën gjë?” pyeti ai e unë iu përgjigja, “Jo.” Ai tha. “A ka qenë ndonjë nga paraardhësit e tij mbret?” Unë i thashë, “Jo.” “Të pasurit e ndjekin atë apo të varfrit?” vazhdoi ai. “Ata që e ndjekin janë të varfrit?” i thashë unë. Ai tha, “Ata që e ndjekin shtohen apo pakësohen?” Unë iu përgjigja, “Ata shtohen.” “A ka ndonjë mes tyre që pasi përqafojnë fenë e tij, mbetet i pakënaqur dhe e braktis fenë?” pyeti ai. Unë i thashë, “Jo.” Ai tha, “A i thyen premtimet?” Unë iu përgjigja, “Jo, por tani për tani jemi në marrëveshje me të dhe kemi frikë se mos na tradhton.”

Ebu Sufjani shton: “Përveç kësaj fjalie të fundit nuk munda të them asgjë tjetër kundër tij.” Pastaj perandori pyeti: “Keni

pasur ndonjëherë luftë me të?” “Po,” iu përgjigja. Ai tha, “Si ka qenë përfundimi i betejave me të?” Unë iu përgjigja, “Disa herë ka qenë ai fitimtar e disa herë ne.” Ai tha, “Çfarë ju urdhëron të bëni?” i thashë, “Ai na thotë të adhurojmë vetëm Allahun e të mos adhurojmë tjetër gjë veç Tij, t’i braktisim ato që adhuronin të parët tanë. Na urdhëron të falemi, të ndihmojmë nevojtarët, të mos kryejmë marrëdhënie të jashtëligjshme, t’i mbajmë premtimet dhe ta ruajmë amanetin.” Pasi i thashë këtë, perandori i tha përkthyesit, “Thuaji atij: Të pyeta për prejardhjen e tij dhe ti the se i përket një familjeje fisnike. E në fakt të gjithë të dërguarit kanë ardhur nga origjina më e fisme e popujve të tyre. Pastaj të pyeta nëse ka pasur njeri tjetër nga ju që të ketë pretenduar diçka të tillë dhe përgjigja jote qe negative. Nëse do të ishe përgjigjur pozitivisht, do të mendoja se ky njeri shkon pas një pretendimi të bërë para tij. Të pyeta nëse ndonjëri nga para-ardhësit e tij ka qenë mbret. Ti e mohove një gjë të tillë e po ta kishe pohuar, do të mendoja se ky njeri kërkon të rimarrë mbretërinë e trashëguar.

Kur të pyeta nëse janë të pasurit apo të varfrit ata që e pasojnë, më the se janë të varfrit e, me të vërtetë, të tillë janë pasuesit e të Dërguarve. Pastaj të pyeta nëse pasuesit e tij shtohen apo pakësohen. Ti the se ata shtohen. Me të vërtetë, kështu ndodh me besimin deri sa ai të përsoset (nga çdo drejtim). Të pyeta nëse ka pasur njeri që pasi të ketë

përqaftuar fenë e tij, të ketë mbetur i pakënaqur e ta ketë braktisur atë; e ti u përgjigje negativisht. Me të vërtetë, kjo është shenjë e besimit të vërtetë, sepse kur kënaqësia e besimit depërton dhe shkrihet plotësisht në zemër askush nuk mbetet i pakënaqur me të. Të pyeta nëse e ka thyer ndonjëherë premtimin. Ti më the që jo. E të tillë janë të dërguarit; ata kurrë nuk e thyejnë fjalën e dhënë. Kur të pyeta nëse keni luftuar me të e ai me ju, më the që po dhe disa herë ka dalë fitimtar ai e disa herë ju. Vërtet, të tillë janë të dërguarit; ata vihen në provë dhe fitorja përfundimtare u takon gjithmonë atyre. Pastaj të pyeta se për çfarë ju urdhëron. M'u përgjigje se ju urdhëron të adhuroni vetëm Allahun e të mos adhuroni tjetër përveç Tij, t'i braktisni të gjitha ato që adhuroni në parët tuaj, të faleni, të thoni të vërtetën, të mos kryeni marrëdhënie të jashtëligjshme, ta mbani fjalën dhe ta ruani amanetin. Këto vërtet janë cilësitë e një të Dërguari që e dija (nga shkrimet e mëparshme) se do të shfaqej, por nuk e dija që do të ishte nga ju. Nëse ajo që thua është e vërtetë, shumë shpejt ai do të pushtojë tokën që ndodhet nën këmbët e mia dhe, sikur ta dija me siguri se do të arrija tek ai, menjëherë do të nisesha ta takoja; e po të ndodhesha pranë tij, me siguri që do t'ia laja këmbët." Ebu Sufjani vazhdoi: "Pas kësaj perandori kërkoi letrën e të Dërguarit të Allahut, e cila u lexua aty. Në të thuhej:

"Në emër të Allahut, të Gjithëmëshirshmit, Mëshiruesit. Kjo letër është nga Muhamedi, shërbëtori dhe i Dërguari i Allahut, drejtuar Heraklit, perandorit të Bizantit. Paqja qoftë mbi ata që ndjekin udhëzimin. Unë të ftoj në Islam. Prano Islamin dhe do të jesh i siguar; prano Islamin dhe Allahu do të të bekojë me një shpërblim të dyfishtë. Por nëse e refuzon këtë ftesë në Islam, do të mbash përgjegjësi për devijimin e nënshtetasve të tu (kombit tënd).

O ithtarë të Shkrimeve të Shenjta! Le të bashkohemi në një fjalë të përbashkët; të adhurojmë Allahun dhe të mos i shoqërojmë askënd Atij në adhurim e asnjë prej nesh të mos njohë zot tjetër veç Allahut. E nëse ata kthejnë krahët, thuajuni: Dëshmoni se ne jemi muslimanë." (Ali Imran:64)

Ebu Sufjani vazhdoi: "Kur perandori mbaroi së foluri, nisi një zhurmë e madhe në radhët e elitës bizantine rreth tij. Aq zhurmë kishte, sa që nuk e kuptoja dot ç'thonin. Kështu u urdhëruam të dilnim nga holli. Kur dola jashtë bashkë me shokët e mi dhe mbetëm vetëm, u thashë atyre: "Vërtet, kauza e Ibni Ebi Kabshës (të Dërguarit) ka fituar forcë. Ky që i trembet atij është mbreti i Bizantit." Ebu Sufjani shtoi: "Për Allahun, sa vinte e bindesha se feja e tij do të triumfonte derisa dhe unë do të pranoja Islamin." (Buhariu nr. 2782)

Shënim: Marrë nga libri i historisë i dijetarit të njohur "Ibën Hisham"

Dashuria për Profetin

صَلَّىٰ اللَّهُ
عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ

Kërkohet që një njeri në radhë të parë ta dojë Allahun e Madhëruar. Kjo është nga llojet më të mëdha të adhurimit. Allahu i Madhëruar thotë: **“Por ata që besojnë, e duan shumë më tepër Allahun (se sa ç’i duan idhujtarët idhujt e tyre).”**¹ Kjo, pasi Ai është Krijuesi, burimi i të gjitha mirësive për krijesat e Tij, të dukshme dhe të padukshme. Pastaj, pas dashurisë për Allahun e Madhëruar vjen detyrimi për të dashur të Dërguarin e tij, paqja e Allahut qoftë mbi të! Kjo vjen pasi është ai që na ka ftuar për tek Allahu i Madhëruar, është ai që na ka njohur me Të, që ka përcjellë mesazhin e Tij, që ka sqaruar dispozitat e Tij. Nuk ka mirësi që gëzon besimtari në këtë botë dhe në tjetrën vetëm se ka ardhur përmes këtij Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, dhe se askush nuk do të futet në Xhenet vetëm se duke iu bindur dhe ndjekur atë. Enes bin Maliku transmeton se Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, ka thënë: **“Tri gjëra po të ndodhen tek një person do të gjejë ëmbëlsinë e besimit:**

Që Allahu dhe i Dërguari i Tij të jenë më të dashur për të se gjithçka tjetër, që kur të dojë dikë ta dojë vetëm për hir të Allahut, si edhe të urrejë të kthehet në mosbesim ashtu siç urren të hidhet në zjarr.”²

Kështu, dashuria ndaj të Dërguarit është pjesë e dashurisë për Allahun, e lidhur në mënyrë të drejtëpërdrejtë me të dhe vjen pas saj me pozitë. Sa i takon dashurisë për Profetin dhe domosdoshmërisë për t’i dhënë përparësi ndaj çdo lloji tjetër

¹ EL-BEKARE: 165.

² Transmeton Buhariu dhe Muslimi.

të dashurisë, përveç se për Allahun, janë transmetuar thënie të ndryshme profetike. Enes bin Maliku, Allahu qoftë i kënaqur me të, transmeton se Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, ka thënë: **“Askush nuk ka besuar derisa unë të jem më i dashur për të se djali, babai dhe njerëzit mbarë!”**³

Madje është transmetuar detyrimi që besimtari ta dojë Profetin edhe më shumë se veten e tij. Siç mësojmë nga hadithi i transmetuar nga Umer bin Hatabi, Allahu qoftë i kënaqur me të, i cili i tha Profetit të Allahut: **“O i dërguar i Allahut! Unë të dua më shumë se çdo gjë tjetër, por jo më shumë se veten time. Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, i tha: Jo për Atë që ka në dorë jetën time, duhet të jem edhe më i dashur se vetja jote. Umeri, pasi u mendua pak tha: Tani ti je më i dashur për mua edhe se vetë vetja ime. Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, i tha: Tani po, o Umer!”**⁴

Ky hadith na tregon se dashuria ndaj Profetit ka përparësi mbi çdo dashuri tjetër, përveç dashurisë ndaj Allahut. Dashuria për Profetin vjen pas dashurisë për Allahun, pasi ajo është rrjedhojë e të parës, shpreh dashurinë për Allahun dhe sa më shumë të duhet Allahu aq më e madhe është edhe dashuria për Profetin dhe kjo dashuri pakësohet me pakësimin e dashurisë për Allahun. Çdo njeri që e do Allahun, kur e do dikë, e do për hir

të Allahut. Dashuria ndaj Profetit shfaqet në respektimin e thellë të tij, në ndjekjen e gjurmëve të tij, në dhënien përparësi të fjalës së tij mbi fjalët e të gjitha krijesave. Çdo dashuri dhe respekt i thellë është e lejuar në ndjekje të dashurisë dhe madhërimit të Allahut. Dashuria ndaj Profetit, për shembull dhe respektimi i tij i thellë, është shprehje e plotë e dashurisë dhe madhështimit të Atij që e ka dërguar atë profet. Kështu bashkësia e tij e do atë për shkak se atë e do Allahu, e respekton thellë atë për shkak të respektimit të thellë të tij nga Allahu dhe dashuria për të është dashuri për hir të Allahut dhe rrjedhojë e dashurisë për Allahun.

Konkluzioni është se Allahu derdhi mbi Profetin e tij madhështi dhe dashuri, për këtë askush nuk e ka dashur dhe respektuar thellë një krijesë sa ç’ë kanë dashur dhe respektuar atë shokët e tij, Allahu qoftë i kënaqur me ta!

Amër bin Asi, kënaqësia e Allahut qoftë mbi të, pasi pranoi Islamin rrëfen: «Askush nuk e urrente Profetin, paqja e Allahut qoftë mbi të, më shumë se unë. Kur Allahu i bërë vend Islamit në zemrën time, askush nuk ishte më i dashur dhe më i respektuar në sytë e mi se ai. Nuk arrija të ngopja sytë me të, për shkak të respektit dhe vlerësimit të lartë për të. Nëse dikush do të më kërkonte që ta përshkruaja nuk do të mundja, pasi unë asnjëherë nuk i mbusha sytë me të». Urve bin Mesud i tha kurejshëve: «O njerëz! Për Allahun,

³ Transmeton Buhariu dhe Muslimi.

⁴ Transmeton Buhariu.

kam qenë i deleguar te Kisra, Kajseri dhe shumë mbretër, por nuk kam parë mbret ta madhërojnë shokët e tij ashtu siç e madhëronin shokët e Muhamedit Muhamedin, paqja e Allahut qoftë mbi të. Për Allahun, nga respekti i madh nuk ia ndanin sytë...» .

Ndalimi i teprimit dhe i lavdërimit tej mase

Të teprohet me Profetin, nënkupton tejkalinin e kufijve të vlerës dhe pozitës së tij. Si të ngrihet mbi pozitën e të qenit rob dhe i dërguar i Allahut, duke e ngjyrosur me veçori hyjnore, duke i drejtuar lutje dhe kërkuar ndihmë, krahas Allahut, apo betimin me emrin e tij.

Lavdërimi tej mase i Profetit, nënkupton tejkalinin e kufijve në lavdërim, mbi masën që e meriton. Këtë Profeti Muhamed, paqja e Allahut qoftë mbi të, e ka ndaluar. Enes bin Maliku transmeton thënien e tij: **“Mos e teproni në lavdërimin tim, siç e tepruan të krishterët me birin e Merjemes. Unë jam vetëm rob i Allahut dhe i dërguari i Tij!”**⁵ Domethënë, mos më lavdëroni me gjëra që nuk janë të vërteta dhe mos e tejkaloni cakun në lavdërimin tim, ashtu siç e tepruan të krishterët me birin e Merjemes që e pretenduan hyjni dhe më përshkruani ashtu siç më ka përshkruar Zoti im, thoni: Ai është rob i Allahut dhe i dërguari i Tij! Kur disa nga shokët i thanë: -Ti je zotëria ynë,- ai tha:

“Zot është Allahu i Madhëruar!” domethënë se zotërimi absolut i përket vetëm Allahut dhe Ai është i vetmi që e meriton vërtetë këtë emër. Kur i thanë: Më i miri ynë, më fisniku dhe bujari ynë! Ai u tha: **“M’u drejtoni ashtu siç m’u drejtuat dhe të mos ju tërheqë nga vetja shejtani!”**⁶

Esenedij thotë: **“Të mos ju tërheqë nga vetja shejtani!”**, domethënë mos t’ju shtyjë të veproni ashtu siç dëshiron ai, duke madhëruar një krijesë mbi cakun që i takon. Enes bin Maliku, Allahu qoftë i kënaqur me të, transmeton se një burrë tha: “O Muhamed, o zotëria ynë dhe biri i zotërisë tonë, më i miri ynë dhe biri i më i mirit tonë! I Dërguari i Allahut i tha: **“O ju njerëz qëndroni të devotshëm dhe të mos ju joshë shejtani! Unë jam Muhamedi biri i Abdullahut, rob i Allahut dhe i dërguari i Tij. Për Allah! Nuk dëshiroj që të më vendosni mbi pozitën që më ka vendosur Allahu i Madhëruar!”**⁷

⁶ Ebu Daudi me zinxhir transmetimi të saktë.

⁷ Transmeton Ahmedi dhe Nesaiu.

⁵ Transmeton Buhariu.

Kështu pra Profeti nuk dëshironte që t'i drejtoheshin me fjalët: “Ti je zotëria ynë, më i miri ynë, më i vyeri ynë, më i madhi ynë, edhe pse ai ishte krijesa më e mirë dhe më fisnike”, në mënyrë absolute. Megjithatë, ai ua ndaloi ato fjalë me qëllimin e shmangies së teprimit dhe mbivlerësimit dhe me qëllimin e ruajtjes së teuhidit. Ai i orientojë ata që ta përshkruajnë me dy gjëra, të cilat shprehin shkallën më të lartë të përljes dhe që nuk përmbajnë teprim dhe ekzagjerim, që janë: **“Rob i Allahut dhe i dërguari i Tij”**. Ai nuk dëshironte që ata ta ngrinin atë mbi pozitën që e kishte vendosur Allahu i Lartësuar. Këtij udhëzimi të tij, i kanë rënë ndesh sot shumë njerëz. Ata i luten dhe i kërkojnë ndihmë atij, betohen në emër të tij dhe kërkojnë prej tij gjëra që i kërkojnë vetëm Allahut të Madhëruar dhe nuk bëjnë dallim mes të drejtave të Allahut dhe të drejtave të të Dërguarit, paqja e Allahut qoftë mbi të! Bukur e thotë poeti:

Një të drejtë ka Allahu,

përveç Tij askush s'e ka

Dhe një të drejtë Robi i tij,

kështu dy u bënë

Të drejtat një mos shndërroni,

çdo njëra është ndryshe, duhet t'i dalloni.

Sqarimi i pozitës së Profetit, paqja e Allahut qoftë mbi të

Është mirë të sqarojmë pozitën e Profetit, paqja e Allahut qoftë mbi të, duke e lavdëruar ashtu siç e ka lavdëruar Allahu. Pozita e Profetit tek Allahu është e lartë. Ai është Robi i Allahut dhe i Dërguari i Tij. Ai është krijesa më e mirë që Allahu ka krijuar. Ai është absolutisht krijesa më e zgjedhur. Ai është i Dërguari i Allahut tek të gjitha krijesat, te xhindët dhe te njerëzit. Ai është i dërguari më i mirë dhe vula e të gjithë profetëve. Pas tij nuk do të ketë profet tjetër. Allahu ia hapi atij gjoksin dhe ia ngriti lart emrin. Ai bëri që ta shoqërojë poshtërimi këdo që e kundërshton urdhrin e tij. Ai do të zotërojë vendin e lavdëruar të përmendur nga Allahu në këtë ajet kuranor: **“Është e vërtetë se Zoti yt do të të vendosë ty në një vend të lavdëruar.”**⁸ Domethënë atë vend nga i cili do të ndërmjetësojë për njerëzit Ditën e Kiametit, në mënyrë që Allahu t'i rehatojë nga mundi i madh i qëndrimit në pritje. Ai do të jetë një vend i veçantë vetëm për të dhe për asnjë profet tjetër. Ai është krijesa më e devotshme dhe që i frikësohej më shumë Allahut.

Allahu i Madhëruar e ndaloi ngritjen e zërit në prani të tij dhe çmoi lart qëndrimin e atyre që e ulnin zëren para Profetit. Allahu i Madhëruar thotë: **“O ju që keni besuar! Mos e ngrini zërin tuaj mbi zërin e Profetit dhe mos i flisni atij me zë të lartë, siç bëni me njëri-**

⁸ EL-ISRÂ': 79.

tjetrin, në mënyrë që të mos ju humbin veprat tuaja pa e ndier ju aspak. Vërtet, ata që ulin zërin në prani të të Dërguarit të Allahut, janë njerëzit, zemrat e të cilëve Allahu i ka kalitur për besim e përkushtim. Për ata ka falje dhe shpërblim të madh. Vërtet, ata që të thërrasin ty (o Muhamed) me zë të lartë nga jashtë dhomave të tua, shumica e tyre nuk marrin vesh. E sikur të duronin derisa ti të dilje jashtë tek ata, do të ishte më mirë për ata. Por Allahu është Falës dhe Mëshirues.”⁹

Komenti i imam Ibn Kethirit, Allahu e mëshiroftë, mbi këto ajete: “*Në këto ajete Allahu i Madhëruar i edukon robërit e Tij besimtarë që krahas respektimit, nderimit dhe vlerësimit të Profetit të ulin edhe zërin para tij. Allahu i Madhëruar e ndaloi që ai të thërritet me emrin e tij, ashtu siç thërriten të tjerët, duke i thënë: O Muhamed, por duke ia bashkangjitur edhe rolin e tij profetik duke i thënë: O i Dërguari i Allahut, O Profet i Allahu!*”

Allahu i Madhëruar thotë: “**Mos ia drejtoni thirrjen të Dërguarit, njësoj si thirrjen që iadrejtoni njëri-tjetrit**”¹⁰

Sikurse, Vetë Allahu i Madhëruar i është drejtuar atij me fjalët: “**O Profet, o i Dërguar!**” Vetë Allahu e ka përshëndetur dhe lavdëruar atë, edhe engjëjt e Tij gjithashtu, ndërkohë që i urdhëron besimtarët që të luten dhe ta përshëndesin atë. Allahu i Madhëruar thotë: “**Vërtet, Allahu e bekon të Dërguarin dhe engjëjt e Tij luten për atë. O besimtarë, lutuni për atë dhe përshëndeteni me ‘selam’!**»¹¹ Duhet pasur parasysh se nuk është e lejuar që të veçohet një kohë, a një formë e caktuar për ta lavdëruar atë, vetëm se duke u bazuar në argumente të Librit a të Traditës Profetike. Veprimi i disave, që e lavdërojnë atë në një kohë të caktuar gjatë vitit, duke pretenduar se është dita e tij e lindjes, bie në kundërshtim me traditën e të parëve tanë të devotshëm, Allahu qoftë i kënaqur me ta, gjatë shekujve të vyer.

⁹ EL-HUXHURÂT: 2-5.

¹⁰ EN-NÛR: 63.

¹¹ EL-AHZÂB: 56.

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

Përtej ritualit

Kryerja e riteve të paracaktuara, në kohë dhe në vende të caktuara, në një mënyrë të rekomanduar, synohet për të pasqyruar një demonstrim të shëndoshë të vëllazërisë muslimane. Ajo e njeh pelegrinin me mjedisin historik, shpirtëror dhe fizik të Ademit dhe Havasë, të Ibrahimit, Ismailit dhe Haxhiresë, dhe të Profetit të fundit të Allahut (paqja dhe shpëtimi qoftë mbi të). Duke rikryer disa nga aspektet më themelore të pjesës më të mirë të historisë sonë (të ecurit e Haxhiresë në kërkim të ujit, gatishmëria e Profetit Ibrahim (alejhi selam) për të sakrifikuar djalin e tij të gatshëm e të bindur, apo gurëzimi i shejtanit), të gjitha na identifikojnë me pjesën më të mirë të së kaluarës sonë dhe shërbejnë si mësim për trashëgiminë tonë të madhe.

O Haxhinj! A mund t'ju pyes:

Ju keni vizituar 'shtëpinë e Allahut' në Mekë, qyteti që është më i dashuri tek Allahu, ai qytet ku u lind më i madhi i të gjithë njerëzve, Profeti (alejhi selam), ku ai jetoj, ku iu zbrit shpallja, ku predikoi mesazhin e tij, aty ku u tall dhe nga ku u dëbua; qyteti të cilin u detyrua të lërë dhe që pikërisht në atë moment tha: "Betohem për Allah, O Mekë, ti je më e mira ndër qytetet dhe qyteti më i dashur në Tokë për Allahun; nëse nuk do të më detyronin të

largohesha, nuk do të isha larguar kurrë." Pikërisht në atë qytet ku u kthye pas tetë vjetësh me një ushtri prej 120 000 vetësh, e megjithatë i fali përndjekësit e tij.

O Haxhinj!

Kur ecët në rrugët e Mekës, a i kujtuat torturat dhe vuajtjet që iu desh të përjetonte Profeti ynë për të shpallur fjalën e Allahut? A i patë kodrat dhe të kundronit vendet ku ai kulloste bagëtinë e mekasve të pasur, kur ishte adoleshent? A patë andej nga Mali i Dritës dhe a përkujtuat se si Profeti kërkonte vetminë në ato kodra, derisa i zbriti shpallja prej Allahut?

O Haxhinj!

Kur hoqët rrobat e modelistit dhe veshët ihramin tuaj, a hoqët bashkë me to edhe arrogancën tuaj, racizmin dhe veset e këqija? Kur bëtë tauaf, a u ndjetë vërtet

pjesë e atij oqeani besimtarësh që shkonin valë-valë rreth Qabes? A e përkujtuat madhësinë e Allahut dhe, a e ndjetë se edhe ju gjithashtu jeni pjesë e një pafundësie zerosh, të cilat varen tërësisht nga Ai? Kur u lutët te Vendqëndrimi i Ibrahimit (Makami Ibrahim), a u mrekulluat me pozitën, përplasjen dhe ndikimin e tij në historinë botërore? Kur vraponit ndërmjet kodrave të Safas dhe Maruasë, a e përkujtuat faktin se ju po përsëritnit rendjen e një grupaje skllave (Haxhiresë), që me vetëmohim kërkonte ujë për djalin e saj dhe që Allahu e vlerësoi aq shumë, duke e bërë këtë vrapim pjesë të Haxhit? Kur pini prej Zemzemit, a nuk meditoni se si dikur ky ujë shërbeu për të shuajtur etjen e foshnjës Ismail, i cili më vonë do të bëhej stërgjyshi i Profetit (alejhi selam)?

O Haxhinj!

Kur qëndruat në Arafat, a nuk e soditët të qenit i parëndësishëm midis turmës? A e kuptuat se ju vërtet jeni pjesë e një bashkësie botërore të të njëjtit besim, që ka premtuar të përjetësojë misionin e profetëve? A e pranuat faktin se raca, ngjyra, gjinia apo kombësia nuk kanë asnjë kuptim, nëse jeni vërtet muslimanë? A u kujtuat t'i luteshit Allahut për mëshirë dhe, a premtuat të jeni të mëshirshëm? A e vutë re se veshur me dy copat e rrobës së bardhë jeni, në mënyrë simbolike, pranë vdekjes? A e kuptuat se Arafati është një pasqyrim i kijametit?

O Haxhinj!

Kur mblodhët gurët në Muzdelife, a u përgatitët të pajiseshit për sfidat dhe sprovat e dynjasë? Kur gurëzuat 'shejtanin' në Mina, a ishte kjo një deklaratë e përhershme lufte kundër të gjitha formave djallëzore, të brendshme dhe të jashtme? Kur therët kurban në ditën e Bajramit, a i dhatë fund gjithashtu edhe egos tuaj? Kur groposët kockat e kurbanit, a groposët me to edhe veset e këqija, zakonet dhe sjelljet e personalitetit tuaj të shkuar?

Përse falem

Miku im i dashur! Es selamu alejkum (paqja e Allahut qoftë mbi ty). Kam dëgjuar disa fjalë të cilat dëshiroj të t'i shkruaj në këtë letër, me shpresë se do të kenë efektin që kanë pasur dhe tek unë.

Shumica e njerëzve sot e lënë pas dore namazin, e për disa është barrë e rëndë. Nëse u përmend namazin, ata të nxjerrin lloj-lloj arsyesh. Disa justifikohen se janë të zënë me punë shumë të rëndësishme, tjetri pranon se është i dobët në këtë drejtim dhe përsërit fjalën: Allahu na udhëzoftë! Disa dhe krenohen me mëkate, dhuntitë e Allahut i pranojnë me përbuzje, nënçmojnë namazin e edhe ata që falen. Vallë, ç'kanë këta njerëz që kur përmendet Allahu u ngushtohet zemra?! Eja vëllai im, të analizojmë qëndrimet e tyre dhe të shohim shkaqet për të cilat ata

e lënë namazin. Vallë namazi është gjobë që duhet paguar? Ose vallë namazi është humbje kohe? A është namazi princip i detyrueshëm, ashtu siç janë edhe principet e ndonjë shteti diktatorial? Vallë namazi është një gjë e lejuar, e kush do e fal e nuk shpërblehet dhe kush nuk do, s'e fal e nuk dënohet? Vallë, Allahu ka nevojë për namazin tonë? etj.

Le t'i analizojmë së bashku:

Një: Shoku im. Namazi nuk është gjobë që duhet paguar, e as taksë në para e cila duhet dhënë, por është amanet, pronari i së cilës pesë herë në ditë shikon se si do të sillësh ndaj këtij amaneti, a do ta ruash apo do ta marrësh nëpër këmbë, a do të jesh i sinqertë dhe besnik apo do ta neglizhosh.

Sigurisht, nuk është gjobë apo taksë, por është konfirmim i urdhrimit të Zotit dhe falënderim për dhuntinë e Tij, argument për pastërtinë e shpirtit, shprehje e dashurisë dhe nderimit që ke ndaj Allahut të Madhëruar. A nuk e sheh se të gjithë njerëzit madhërojnë ndokënd në shpirtin e tyre, i madhërojnë ata që mendojnë se janë më me vlerë dhe më të dobishëm, u lutën atyre në vështirësi. Kërkojnë bereqetin e tyre në raste të ndryshme dhe marrin simbole, të cilat i përkujtojnë sa herë që i harrojnë.

A nuk je dhe ti në një mendim me mua se, nëse dikush të bën ndonjë nder, dëshiron t'ia kthesh këtë mirësi? Vallë, a ka dhurues mirësish dhe bamirës më të madh sesa Allahu, i cili më ka dhuruar mendjen dhe shqisat, më ka dhënë furnizim të mirë, më ka dhënë shëndet dhe fuqi, më ka udhëzuar në fe të vërtetë, më ka dhënë familje etj?!

Falënderimi nuk mund të jetë i njëjtë si për atë që të ka dhuruar mirësitë e përmendura, me të atij që të dhuron diçka tjetër me vlerë më të vogël.

Forma e falënderimit, të cilën Allahu e do prej meje, është të vendos ballin në tokë, në shenjë pranimit të të qenit Zoti im, në shenjë madhërimi dhe në shenjë pranimit të mirësive të Tij. Njerëzit përkulen para idhujve të ndryshëm, edhe pse ata në realitet nuk u kanë bërë asnjë të mirë, bile i largojnë nga e vërteta. Të tjerë e ulin kokën para kryetarëve dhe mbretërve, atëherë pse të mos e ulin kokën para

Mbretit të mbretërve, Krijuesit të gjithësisë, Zotit të qiejve dhe Tokës, i Cili sjell mirësi me mëshirën e Tij dhe gjëra që nuk na pëlqejnë për shkak të punëve tona të këqija, jep dhe ndalon, ngjall dhe vdes, dhe do të na kërkojë llogari për gjërat e mëdha dhe të vogla?!

Dy: Miku im i dashur. Namazi nuk është humbje kohe. Sepse njeriu kur shmanget për disa çaste nga rutina e përditshme e mbushur me zhurma makinash, zëra të ndryshëm, problemet e punës, realizimin e kërkesave të klientëve, dhe ndalet në vendfaljen e tij, larg gjithë këtyre gjërave, i qetësohet shpirti, i rehatohet zemra, i pushon trupi, i largohet mërzi-tija dhe ndalet disa minuta duke iu drejtuar Atij që e do.

Kërkon prej Tij ndihmë dhe përkrahje, falje nëse gabon ndaj ndokujt prej krijësive duke e pare me shikim të zymtë, fjalë të vrazhda apo sjellje të egër. Pra, këto minuta, janë mbushje me energji dhe freski të reja e jo humbje kohe. Duke u nisur nga kjo mirësi e madhe, Muhamedi, alejhi selam (paqja qoftë mbi të), kur mërzi-tiej dhe dëshpërohej për ndonjë gjë, nxitonte në namaz dhe nëse ishte i lodhur, i thoshte Bilalit, radij Allahu anhu: “***Na qetëso me namaz***”. Për të namazi ishte qetësues nga lodhjet dhe problemet e ditës.

Njeriu është krijesë e dobët dhe ka nevojë për pushim trupor dhe shpirtëror, e ku ka qetësi shpirtërore më të madhe për njeriun sesa në namaz. Njerëzit flasin për namazin

si humbje kohe, ngaqë janë të zënë me punën e përditshme “për të mbajtur familjen me bukë”, siç shprehen, thuajse ata që falen “nuk e mbajnë familjen me bukë”. A nuk mendojnë pak se sa kohë janë të gatshëm të shpenzojnë për të parë një film, një ndeshje futbolli, duke bërë biseda të padobishme, duke kaluar kohën kot etj? A e dini se sa kohë i duhet njeriut për të falur namaz? Nëse zgjat, nuk zgjat më shumë se një çerek ore. Atëherë, o ti njeri i mençur, tregohesh koprac për këtë pjesë të vogël të kohës, përballë këtyre dhuntive që i fiton nga namazi, kurse orë të tëra i kalon pa të bërë fare përshtypje! Por i gjithë problemi qëndron se këta njerëz nuk e kanë provuar ndonjëherë namazin, ndaj dhe u duket shumë i vështirë dhe i pamundur për t’u kryer, kjo të paktën është përshtypja e shumë prej atyre që tashmë e kanë thyer akullin duke filluar të falen.

Tre: Shoku im i dashur. Namazi nuk është princip politik i ndonjë kryetari diktatorial, i cili e detyron popullin e tij me ose pa vullnet t’i zbatojnë mendimet e tij. Namazi është zbatimi i një feje, të cilën e pranon njeriu nga bindja dhe dëshira, nuk ka detyrim e as dhunë, sepse **“S’ka dhunë në fe”**. Nuk është princip politik që ndryshon kohë pas kohe, ose varet nga mendimet e kryetarëve. Nuk është kanun njerëzor, i cili shkruhet sot, diskutohet nesër dhe ndryshohet pasnesër që të çrrënjoset krejtësisht ditën tjetër. Namazi është një shtyllë e Islamit dhe është baza më kryesore e tij pas dëshmisë

së monoteizmit. Habitem kur një njeri i frikësohet policit (që është normale për të ruajtur qetësinë publike) e nuk i frikësohet Zotit, Krijuesit të qiejve dhe të Tokës! Vallë, si ka mundësi që njeriu nuk kalon kur semafori është i kuq (që përsëri është e pranueshme), dhe kanë guxim të thyejnë ligjet e Allahut dhe t’i shkelin kufijtë e Tij, ta sfidojnë me mëkate dhe harame?! A nuk është ky një fakt që tregon nivelin logjik të tyre?! Gjyko vetë, por ji i drejtë!

Katër: Shoku im i dashur. Namazi nuk është thjesht gjë e lejuar, sikurse gjërat e thjeshta të jetës, nëse e vepron nuk shpërblehesh dhe nëse nuk e vepron nuk dënohesh. Përkundrazi, është gjë e prerë dhe rigoroze. Ka kohë të caktuar, formë të veçantë, nuk ke të drejtë ta shtosh apo ta pakësosh, ta shpejtosh apo ta vonosh. Nëse ti mund ta urdhërosh rrahjen e zemrës tënde, ose punën e mushkërive të tua, ndërhy dhe në ndryshimin e namazit, por dije se ai që ia ka caktuar atë punë zemrës, të cilën ajo e kryen, ta ka urdhëruar dhe ty faljen e namazit.

Shembulli i atij që nuk e fal namazin, i ngjan një njeriu që shoqëria e ka vendosur për të kryer një detyrë, për të cilën do të shpërblehet nëse e kryen në rregull. Por nëse ky njeri nuk e kryen detyrën e besuar, edhe pse është i aftë nga ana mendore dhe fizike, pra e lë pa arsye, atëherë ky njeri ndëshkohet ose duke e larguar nga puna, ose me një dënim më të butë nëse nuk e ka nënçmuar hapur para të tjerëve.

Pesë: Namazi është nevojë e domosdoshme, të cilën jeta e njeriut e kërkon, ashtu siç kërkon ushqimin dhe pijen. Ashtu siç janë të domosdoshme për trupin ushqimi dhe pija është edhe namazi për shpirtin. Namazi është vija ndarëse mes besimit dhe mosbesimit. Muhamedi, alejhi selam, ka thënë: “**Mes mosbesimit dhe besimit është lënia e namazit**”. A ka mundësi të ngrihet një godinë me njëqind shtylla, nëse në mes nuk ka asnjë shtyllë? Pikërisht kjo shtyllë e mesme dhe kryesore është namazi!

Shoku im! Namazi është peshore me të cilën njeriu peshon veprat që ka bërë mes dy namazeve, ashtu siç e mat mjeku temperaturën herë pas here. Nëse veprat e tij janë të mira, namazi i jep forcë për të duruar dhe për të vazhduar në këtë rrugë, e nëse veprat e tij janë të këqija, namazi bëhet shkak, me lejen e Allahut, që ky person të largohet prej tyre. Ky person kur ta dëgjojë muezinin duke thënë: “Allahu Ekber”, i kujtohet dhe kupton se Allahu është më i Madh sesa puna në të cilën është, andaj largohet prej dunjasë dhe i përgjigjet ftesës së Allahut.

Të jesh i bindur se njeriu që falet, është njeriu nga i cili shpresohet mirësi për mbarë shoqërinë, edhe pse mund të bëjë ndonjë gjynah, mirëpo do të vijë dita kur ky namaz do të bëhet shkak për ta larguar nga punët e këqija. E si jo kur ky njeri në namaz lexon Kur’an, ai edhe pse shumë herë e lexon pa vëmendje, do të vijë çasti dhe momenti kur do të jetë i vëmendshëm, e do të lexojë ajete që do t’ia dridhin zemrën dhe do t’i zgjohen ndjenjat për t’iu shmangur haramëve dhe për të bërë vepra të mira.

Gjashtë: Vëllai im i dashur! Allahu i Madhëruar nuk ka nevojë për namazin tënd, por ne kemi nevojë që t’i falemi, Ai s’ka nevojë për krijesat, por mbarë krijesat janë të varura prej Tij.

“O ju njerëz, ju keni nevojë për Allahun, ndërsa Ai nuk ka nevojë për ju; Ai është i falënderuari. Po të dojë Ai, juve ju zhdok e sjell krijesa të

reja. E për Allahun kjo nuk është e vështirë”. Fatir: 15-17

Allahu i Madhëruar i ka krijuar njerëzit (kur lindin) të zhveshur, të zbathur, me trup të dobët dhe me mendje të ngurtë, nuk dinë të bëjnë dallim mes objekteve, nuk mund t'i bëjnë vetvetes as dëm e as dobi, i ushqen e i forcon, i përkrash me shëndet, mendje e pasuri, çdo gjë që ka mbi tokë e qiej ia nënshton njeriut, i fal dhunti të brendshme dhe të jashtme, e pas këtyre dhuntive që i jep njeriut, Ai është Mbreti i mbretërve. Në Dorën e Tij janë depot e qiejve dhe të Tokës. Atëherë, a ka Ai nevojë për namazin tonë?!

Jo, aspak s'ka nevojë, por namazi ynë është deklaratë e qartë për dashurinë tonë ndaj Tij dhe mirënjohje për dhuntitë që na ka dhënë. Ata e kanë harruar ditën kur kanë lindur, atë ditë kur nuk posedonin asgjë. E kanë harruar dhe ditën kur do të vdesin, kur të gjithë pasurinë që kanë grumbulluar do t'ia lënë pasardhësve të tyre, të cilët do të kënaqen me atë pasuri, ndërsa ata vetë do të japin llogari. Këta njerëz janë treguar kryelartë ndaj adhurimit të Allahut dhe i kanë kaluar kufijtë e Tij, andaj fundi i tyre është në Xhehenem.

“...e ata që nga mendjemadhësia i shmangen adhurimit ndaj Meje, do të hyjnë të nënçmuar në Xhehenem”. Gafir: 60

Husejn ibn Ubejdi erdhi te Muhamedi, alejhi selam, për ta qortuar për shkak të sfidimit që u bëri mushrikëve kurejshitë, duke shpalosur të vërtetën mbi pavlefshmërinë e adhurimit të tyre ndaj idhujve. Muhamedi, alejhi selam, i tha:

O Husejn, në sa zota beson? Tha: Shtatë në tokë dhe një në qiell! I Dërguari, alejhi selam, i tha: ***Kur të vij në vështirësitë, kujt i lutesh?*** Tha: Atij që është në qiell. Muhamedi, alejhi selam, i tha: ***Kur të shkatërrohet pasuria, kujt i lutesh?*** Tha: Atij që është në qiell. Pejgamberi, alejhi selam, tha: ***O Husejn, vetëm Ai që është në qiell të përgjigjet, kurse ti Atij i bën ortak! O Husejn bëhu musliman që të shpëtosh.***”

Tomas Arnold thotë për namazin:

“Nuk ka njeri që për herë të parë të takohet me muslimanët, e të mos jetë habitur e joshur me dukurinë e besimit të tyre. Kudo që të jesh, në ndonjë rrugë të skajshme, në ndonjë stacion hekurudhor a në ndonjë arë, ajo që të do syri më së shumti për të parë, është momenti kur sheh duke u falur njeriun, tek i cili nuk shihet asnjë grimë veprimi sa për sy e faqe dhe asnjë grimë dëshire për t'u dukur. Kudo që të jetë, lë punën e tij, me të cilën merret, dhe përgatitet qetë dhe me modesti për ta kryer faljen në kohën e vet të caktuar.”

GRUAJA në ISLAM

Islam ia garanton gruas të drejtat e saj. Ai e nderon dhe e çmon lart atë. Ai e konsideron gruan perlë të ruajtur, duke filluar që me lindjen e saj. Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, thotë: **“Mos i urreni vajzat, se ato janë të shoqërueshme të çmuara!”**¹ Kjo pasi në shoqërinë paraislame, kur dikush merrte lajmin e lindjes së një vaje, i nxihej fytyra, sikur të ishte lajmi më i kobshëm për një prind. Gjendjen e tyre na e përshkruan Allahu në Kuran ku thotë: **“Dhe, kur ndonjëri prej tyre merr lajmin se i lindi një vajzë, fytyra i nxihet dhe i mbushet me mjerim. Ai fshihet nga njerëzit për**

¹ Transmeton Ahmedi.

shkak të lajmit të keq që mori dhe s’di, a ta mbajë këtë fëmijë, pavarësisht poshtërimit apo ta varrosë në dhé. Ah! Sa mbrapsht që gjykojnë ata!”² Nëse kjo vajzë e vogël do të shpëtonte nga groposja gjallë ajo do të jetonte e përbuzur, konsiderohej plaçkë dhe shitej në treg. Në këtë derë të errësirës shkëlqeu agimi islam dhe për herë të parë veshët filluan të dëgjonin: **“Edhe femrave u takon pjesë nga ajo që ua kanë lënë prindërit dhe të afërmit, qoftë ajo pak apo shumë.”**³

“E po ashtu edhe femrat do të kenë pjesë prej asaj që kanë punuar.”⁴ Kështu Islami valëviti flamurin e drejtësisë ndaj femrës.

Pastaj Islami e nderoi atë vajzë dhe nxiti edukimin e mirë të saj. Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, thotë: **“Kush ka tri vajza, tregohet i durueshëm me to, u jep të hanë, të pinë dhe i vesh nga mundësia e tij, do të jenë mburojë nga Zjarri ditën e Kiametit”**⁵

Pastaj Islami e nderoi atë bashkëshorte. Allahu i Madhëruar thotë: **“Jetoni e silluni mirë me to!”**⁶

Gjithashtu, Ai thotë: **“Gratë kanë aq të drejta sa kanë edhe detyra, sipas arsyes së shëndoshë.”**⁷

² EN-NAHL: 58-59.

³ EN-NISÂ’: 7.

⁴ EN-NISÂ’: 32.

⁵ Transmetoi Ibn Maxheh.

⁶ EN-NISÂ’: 19.

⁷ EL-BEKARE: 228.

Pastaj nderimin më të madh ia ka bërë kur ajo është nënë: **“Njeriu e kemi porositur të jetë i sjellshëm ndaj prindërve të vet. Nëna e mbart atë me mund dhe me mund e lind.”**⁸ Profeti (Paqja e Allahut qoftë mbi të!) ka thënë: **“Qëndroi tek këmbët e saj, atje është Xheneti!”**⁹

Ebu Hurejra (Allahu qoftë i kënaqur me të!) rrëfen se një burrë edhe tek i Dërguari i Allahut dhe i tha: -O i Dërguari i Allahut kush është më i denjë për shoqërimin (shërbimin) tim? Profeti i tha: **“Nëna jote”**. Ai i tha: Po pastaj? Profeti i tha: **“Pastaj nëna jote”**. Ai i tha: Po pastaj? Profeti i tha: **“Pastaj nëna jote”**. Ai i tha: Po pastaj? Profeti i tha: **“Pastaj babai yt”**.¹⁰ Një burrë teksa ishte duke bërë tavafin me nënën mbi shpinë thoshte:

Unë jam deveja e urtë e saj edhe në qoftë se kalëruesi trembet unë nuk trembem.

Pastaj tha: -O Ibn Umer, a mendon se ia kam shpërblyer? Ibn Umeri i tha: -Jo, as për një dhimbje të vetme të lindjes.

Ky nderim ndaj femrës del në pah edhe në tubimin më të madh dhe të fundit të Profetit para Umetit të tij, në **“Haxhin e Lamtumirës”**. Në atë ligjërim të mbajtur Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, i kushtoi vend të veçantë femrave:

Ai sqaroi disa dispozita që lidhen me të. Shumë nga ritet kryesore të haxhit janë të përbashkëta.

Ai e liroi atë nga disa detyrime, në përputhje me natyrën e saj të brishtë. Siç është: lejimi i largimit nga Muzdelifeja që me natë, para dyndjes, gjuajtja e guralecëve para burrave, po ashtu edhe autorizimi i dikujt tjetër për gjuajtjen e gurëve nëse nuk mundet ajo vetë.

Sikurse Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, respektoi natyrën e saj femërore, duke mos e urdhëruar që të nxitojë gjatë sa’jit dhe tavafit dhe e lejoi atë që të mbulojë fytyrën në rast të përzierjes me burrat. Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, nuk ia obligoi gjithashtu kryerjen e tavafit të lamtumirës, në rast se i vijjnë periodat.

Pastaj gjithë këtë përkujdesje ndaj saj, Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, e përmyll në Hutben e Arafatit, në të cilën ai la porosi për femrat, e ngriti lart çështjen e tyre, përfaqë vlerën e tyre me atë e karakterizon këtë Shpallje; dhënie drejtësi për të gjithë njerëzit, sanksionimin e dispozitave me përpikëri të skajshme. Ai tha:

“Frikësojuni Allahut në lidhje me gratë, pasi ju i morët ato nën besën e Allahut dhe ato u bënë të lejueshme për ju përmes fjalës së Allahut...,- pastaj shtoi,-

⁸ EL-AHKÂF: 15.

⁹ Transmetoi Ibn Maxheh.

¹⁰ Transmetoi Buhariu dhe Muslimi.

është detyrë e juaja që t'i ushqeni dhe t'i vishni sipas arsyës së shëndoshë».¹¹

Nga nderimet më të mëdha që Islami i bën gruas është edhe përjetësimi i përmendjes së saj, duke ligjësuar sa'jin (ecjen) mes Safasë dhe Mervasë, në shenjë përkujtimi të historisë së Haxheresë. Madje sa herë që pi ujë nga uji i Zemzemit, ti kujton vlerën e saj dhe e ngre lart çështjen e saj.

Nga dëshmitë vezulluese në historinë e gruas muslimane është vepra e gruas së devotshme Zubejda, bashkëshortja e kalifit Harun Rashidit, e cila mbante epitetin “Zonja e Mbuluar” dhe “Robëresha e të Gjithëfuqishmit”. Dëshira e saj për të kontribuar në vepra të dobishme ishte e lartë. Ajo shpenzoi pasuri të pamasë duke shtruar rrugën për haxhilerët nga Bagdadi në Mekë.

Ajo ndërtoi shtëpi, çezma dhe puse. Pastaj hapi kanale për të kaluar ujin nga vende të ndryshme për në Mekë në shërbim po të haxhilerëve.

Gjurmët e veprave të saj gjenden deri në ditët tona. Sot është një sektor me emrin: Drejtoria e Burimeve Zubejda, që i menaxhon këto ujëra.

Ky ishte një parashtrim i shkurtër i disa aspekteve të përndërimit të femrës në Islam, që nuk gjendet në asnjë vend, kohë dhe shoqëri ku ai nuk është i pranishëm.

Madje edhe armiqtë që pushtuan vendet islame e kanë pranuar se nuk ka besim që e nderon femrën, ashtu siç e nderon Islami, nuk ka sheriat që e çmon dhe e ngre lart femrën dhe i jep asaj të gjithë të drejtat si Sheriati Islam.

---

¹¹ Transmetoi Muslimi.

Nevoja për Zotin

Njeriu gjithmonë e ndjen nevojën për kuptimin e vërtetë të fjalëve: **“Vetëm Ty të adhurojmë dhe vetëm prej Teje ndihmë kërkojmë.”** El Fatiha 5. Nëse një person kërkon ndihmë për t’ia arritur asaj që kërkon dhe për t’iu plotësuar dëshirat dhe nevojat e tij, por pa e adhuruar Allahun, me qëllim që Ai të jetë pikësynimi për përmbushjen e dëshirave dhe të qëllimeve të tij; për të qenë Allahu më i dashuri për të se çdo gjë tjetër; të dojë dhe të mos e dojë dikënd vetëm se për hir të Tij e jo për hir të vetes së tij; e në momentin që ky nuk i ka realizuar këto pika, nuk e ka arritur dhe as kuptuar realitetin e dëshmisë LA ILAHE IL ALLAH, as që e ka realizuar siç duhet Teuhidin, as adhurimin e as dashurinë ndaj Allahut. Ky person ka mangësi në besimin dhe Teuhidin i tij, ndaj kurrë nuk do të ndjehet i qetë, por do ta mbërthejnë dhimbjet, brengat dhe mërzitjet. Nëse dikush përpiqet të realizojë qëllimin e tij pa kërkuar ndihmën e Allahut, mbështetjen e Tij dhe pa e shfaqur veten e tij plotësisht të nevojshëm për Krijuesin e tij, ai asnjëherë nuk do ta arrijë dashurinë për Të, që është dhe qëllimi kryesor i çdokujt. Sepse ajo që dëshiron Allahu, ndodh, ndërsa ajo që Ai

nuk e dëshiron, nuk ndodh, ndaj dhe njeriu kurrësi nuk mund të jetë i panevojshëm për Allahun, sepse Ai është i Vetmi që adhurohet, që i kërkohet ndihmë, që duhet dashur më shumë se çdo gjë tjetër dhe që duhet t’i mbështetemi. Ai është Zoti, El Ilah, i Vetëm, përveç të Cilit nuk ka të adhuruar tjetër, Ai është Sunduesi, Rab, përveç të cilit nuk ka Sundues tjetër. Robërimi i vërtetë ndaj Allahut nuk mund të arrihet dhe të përsoset nëse këto dy koncepte (Ilah dhe Rab) nuk kuptohen drejt. Kur një person do diçka ose dikë tjetër, jo për hir të Allahut por për hir të vetes së tij dhe kërkon ndihmë jo nga Allahu por nga të tjerët, atëherë ai është rob dhe u robërohet atyre në vend të Tij. E nëse personi nuk do askënd për hir të vetes së tij përveç Allahut, nuk shpreson në askënd përveç Tij, kur e kupton se Allahu është Ai që e krijoi, e përcaktoi, kur e kupton se Allahu është Krijuesi dhe Vëzhguesi i gjithçkaje që është në qiej e në Tokë, dhe e kupton se ai ka nevojë për Të, atëherë, ai e ka arritur robërimin e vërtetë ndaj Allahut. Në këtë mënyrë njerëzit, në varësi të shpresës dhe frikës që kanë, janë në nivele aq të ndryshme, saqë vetëm Allahu e di.

Yjet në qiell

Çdo musliman, me logjikë e kupton që sahabët e nderuar, Allahu qoftë i kënaqur me të gjithë, janë krijesat më të mira pas të dërguarve dhe profetëve, se zemrat e tyre janë zemrat më të dëlira pas zemrës së profetit Muhamed, paqja e Allahut qoftë mbi të, të dërguarve dhe profetëve, paqja e Allahut qoftë mbi të gjithë ata.

Ata janë zemrat më të devotshme të Umetit, më të diturat, më të frikësuarat dhe me të mirat tek Allahu. Dashuria për sahabët e të Dërguarit të Allahut, paqja e Allahut qoftë mbi të, është prej bazave të besimit të Ehli Sunetit dhe Xhemitit, pasi ata janë shokët e vulës së profetëve dhe përcjellësit e Sheriatit.

Prej atyre që e cekin këtë bazë është edhe dijetari i shquar Ebu Xhafer el Tahavi, Allahu e mëshiroftë! Ai thotë: «I duam shokët e Profetit, paqja e Allahut qoftë mbi të dhe në dashurinë ndaj tyre nuk

e teprojmë, e as nuk distancohemi nga dikush prej tyre. Ne e urrejmë kë i urren ata. Ata nuk i kujtojmë vetëm se për mirë. Dashuria për ata është fe, besim dhe bamirësi. Sakaq, urrejtja ndaj tyre është kufër, dyfytyrësi dhe arrogancë. Në pohojmë se ai që e meritonte hilafetin (udhëheqësinë) për meritat e tij në radhë të parë ishte Ebu Bekri, Allahu qoftë i kënaqur me të, pastaj Umer bin Hatabi, Allahu qoftë i kënaqur me të, pastaj Uthman bin Affani, Allahu qoftë i kënaqur me të, dhe pas tyre Ali bin Ebu Talibi, Allahu qoftë i kënaqur me të. Ata janë kalifët e drejtë dhe prijësit e udhëzuar. Edhe për të dhjetët e përgëzuar me Xhenet, emrat e të cilëve janë përmendur nga Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, dëshmojmë në bazë të dëshmisë së Profetit, se janë banorë të Xhenetit. Ata janë: Ebu Bekri, Umeri, Zubejri, Seadi, Seidi, Abdurrahman bin

Aaafi, Ebu Ubejde bin el Xherrah, i cili është i besuari i këtij Umeti, Allahu qoftë i kënaqur me të gjithë. Ai që flet mirë për sahabët e Profetit, paqja e Allahut qoftë mbi të, për bashkëshortet e tij, të pastra nga çdo gjë e ulët, dhe pasardhësit e tij fisnikë nga çdo gjë e pahijshme, është i zhveshur nga hipokrizia. Dijetarët selefë, të parët e të pasmit dhe tabinët, të mirët, të diturit dhe të mençurit, nuk i kujtojnë ata vetëm se me të mira. Ndërkohë ai që i kujton për keq nuk është rrugën e tyre.”

Vlerën e tyre e përmend në shumë vende edhe Allahu në Kuran. Allahu i Madhëruar thotë: **“Muhamedi është i Dërguar i Allahut. Ata që janë me të, janë të ashpër ndaj jobesimtarëve e të mëshirshëm midis tyre. I sheh ata si përkulen dhe bien në sexhde, duke kërkuar dhuntinë dhe kënaqësinë e Allahut. Në fytyrat e tyre shihen shenjat e sexhdes. Ky është përshkrimi i tyre në Teurat. Ndërsa në Ungjill, shembulli i tyre përshkruhet si një farë e mbjellë që lëshon filiza e forcohet e pastaj ngrihet e fortë me kërcellin e vet, duke i gëzuar mbjellësit. (kështu përshkruhen ata) me qëllim që, nëpërmjet tyre, Ai t’i zemërojë mohuesit.”**¹ Mjafton lavdërim për sahabët e profetit, fakti që Allahu pohon se është i kënaqur me ta. Allahu i Madhëruar në fund të ajetit

¹ EL-FET’H: 29.

thotë: **“Për ata midis tyre që besojnë dhe kryejnë vepra të mira, Allahu ka premtuar falje dhe shpërblim të madh.”**² Të njëjtin gjykim kanë të gjithë ata që ndjekin gjurmët e sahabëve, por atyre u takon merita paraprijëse në të mira dhe të qenit më të plotë, gjë të cilën nuk mund ta rrijë askush tjetër në mesin e këtij Umeti. Allahu qoftë i kënaqur me ata dhe e bëftë Xhenetin Firdeus, sikurse e ka bërë, vendbanim të tyre.

Hadithet që flasin për vlerën e sahabëve dhe ndalimin e përmendjes me të keq janë të shumtë. Ebu Hurejra, Allahu qoftë i kënaqur me të, transmeton se i Dërguari i Allahut ka thënë: **“Mos i fyeni shokët e mi! Për Atë, në dorën e të Cilit është shpirti im, nëse dikush nga ju do të shpenzonte ar sa mali i Uhudit, nuk do të arrinte vlerën e dy duarve dhe as njërën e asaj që ata japin”.**

Ebu Burde transmeton nga babai i tij ngjarjen e mëposhtme: **“Falëm namazin e akshamit bashkë me të Dërguarin e Allahut, pastaj thamë: -Sikur të ulemi dhe të presim të falim bashkë me të namazin e darkës! Kështu u ulëm. Më pas ai kaloi pranë nesh dhe na tha: “Vazhdoni të jeni ende këtu?” Ne i thamë: -O i Dërguari i Allahut! Ne falëm akshamin bashkë me ty,**

² EL-FET’H: 29.

pastaj thamë të ulemi derisa të falim edhe darkën së bashku me ju. Ai na tha: “Mirë keni vepruar” ose: “Ia keni qëlluar!”. Pastaj ngriti kokën në qiell. E bënte shpeshherë këtë veprim dhe tha: “Yjet janë siguria për qiejt. Nëse yjet largohen, qielli do çahet dhe shpërbëhet. Edhe unë jam siguria për shokët e mi. Nëse unë largohem shokëve të mi do t’u vijë ajo, me të cilën janë paralajmëruar. Edhe shokët e mi janë siguria për Umetin tim. Nëse shokët e mi largohen Umetit tim t’i vijë ajo, me të cilën është paralajmëruar.”³

Imam Neveviu (Allahu e mëshiroftë!) bën këtë koment: *“Kuptimi i hadithit është se për sa kohë do të ekzistojnë yjet edhe qielli do të ekzistojë dhe kur yjet të shpërbëhen ditën e Kiametit edhe qielli do të çahet, ndahet dhe zhduket”.*

Fjala e Profetit: **“Edhe unë jam siguria për shokët e mi. Nëse unë largohem, shokëve të mi do t’u vijë ajo, me të cilën janë paralajmëruar.”** Domethënë jam siguria e tyre nga sprovat dhe luftërat, nga lëshimi i Islamit dhe ndryshimi i zemrave, gjë e cila ndodhi qartazi pasi Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, ndërroi jetë. Fjala e Profetit: **“Edhe shokët e mi janë siguria për Umetin tim. Nëse shokët e mi largohen Umetit tim t’i vijë**

ajo, me të cilën është paralajmëruar.” Nënkupton shfaqjen e risive dhe e sprovave në fe, revanshin e romakëve e të tjerëve, cenimin e Medinës dhe të Mekës dhe të tjera ndodhi, që parathënia e këtyre gjërave është mrekulli e Profetit, paqja e Allahut qoftë mbi të.

Në përfundim, sahabët e Profetit, Allahu qoftë i kënaqur me ta!) janë yje dhe stoli mbi qiellin e këtij Umeti. Nderi i madh qëndron në pasimin e tyre, në sakrifikimin e çdo gjëje të shtrenjtë në mbrojtje të dinjitetit të tyre dhe përhapjes së ndjenjës së dashurisë për ta. Hadithet, të cilët flasin për vlerën dhe pozitën e tyre janë aq shumë, sa mbërrijnë në kupën e qiellit, kjo pasi në të vërtetë ata janë hallka lidhëse ndërmjet Umetit dhe Profetit të tij, paqja e Allahut qoftë mbi të. Nëse kjo hallkë këputet, në një mënyrë a në një tjetër shkëputet edhe lidhja mes këtij Umeti dhe Profetit të tij, për këtë nuk është e lejueshme të flitet mbi integritetin e sahabëve, Allahu qoftë i kënaqur me ta, pasi Allahu i Madhëruar dhe i Dërguari i Tij e kanë pohuar qartë integritetin e tyre. Ishte mirësi e Allahut të Lartësuar mbi sahabët që ata të ishin shokët e Profetit ndaj nuk i lejohet askujt që të krahasojë veten e tij me ta dhe t’ia lejojë vetes që t’i gjykojë ata.

³ Transmeton Muslimi.

Pacenueshmëria e Muslimanit

Muslimani për muslimanin, është si (gurët) e një ndërtesë, forcojnë njëri-tjetrin. Islami e ka ndaluar çdo gjë që e cenon këtë lidhje solide, duke sanksionuar pasoja të dhimbshme për ata që i kalojnë kufijtë në këtë drejtim. Muslimani gëzon pacenueshmëri tek Allahu dhe pozitë të lartë në mesin e muslimanëve. Ndaj nuk i lejohet askujt, në asnjë mënyrë, që të nëpërkëmbë dinjitetin e muslimanit dhe ta ulë atë, ose të bëjë diçka që mund të cenojë integritetin e tij. Transmetohet nga Ebu Hurejra, Allahu qoftë i kënaqur me të, se Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, ka thënë: **“Mos e kini zili njëri-tjetrin, mos e mashtroni njëri-tjetrin në tregti, mos e urreni njëri-tjetrin, mos ia ktheni shpinën njëri-tjetrit, mos i ndërhyni njëri-tjetrit në shitblerje, por bëhuni robër të Allahut dhe vëllezër në mes vete. Muslimani është vëlla i muslimanit. Ai nuk i bën padrejtësi,**

nuk e tradhton, nuk e gënjen, nuk e ofendon. Devotshmëria është këtu (dhe bëri me shenjë në gjoksin e tij tri herë). Mjaft është e keqe për dikë të nënçmojë vëllain e vet musliman. Çdo musliman e ka të ndaluar gjakun, pasurinë dhe nderin e muslimanit tjetër.”¹

Islami e ndaloi cenimin e muslimanit në gjithçka, duke përfshirë:

1- Jetën.

Kjo do të thotë se muslimani e ka haram t’ia marrë jetën muslimanit. Jeta e muslimanit i cenohet në tri raste. Ibn Mesudi transmeton se i Dërguari i Allahut ka thënë: **“Gjaku i muslimanit është i pacenueshëm, përveç në tri raste: “Të thinjurit imoral, shpirtit për shpirt dhe atij që lëshon fenë dhe ndahet nga Xhemati.”²**

¹ Tranmetoi Muslimi.

² Transmetoi Buhariu.

(Edhe në këto raste është shteti ai që e zbaton vendimin sh.p.) Për Allahun muslimani është më i rëndësishëm se e gjithë dynjaja: **“Zhdukja e dynjasë është më e lehtë për Allahun, se vrasja e një muslimani.”**³ Ibn Umeri vështroi Qabenë dhe tha: *“Sa madhështore je dhe sa e madhe është shenjtëria jote, por paprekshmëria e muslimanit, tek Allahu, është edhe më e madhe se ti”*⁴

2- Pacenueshmëria e nderit

Kjo pikë përmban disa çështje: ndalimin e pasjes urrejtje, zili, ndalimin e fyerjes, shpifjes në nder, të përmendjes për të keq, thashethemeve, etj. Të gjitha këto i ndaloj Islami. Allahu i Madhëruar thotë: **“Vërtet, ata që përgojnë gratë e ndershme, zemërdëlira e besimtare, janë të mallkuar në këtë botë dhe në tjetrën; për ata ka dënim të madh.”**⁵

Allahu i Madhëruar gjithashtu thotë: **“O ju që keni besuar! Asnjë burrë prej jush të mos tallet me burra të tjerë, se këta mund të jenë më të mirë se ai. Gjithashtu, asnjë grua të mos tallet me gra të tjera, se këto mund të jenë më të mira se ajo. Mos e nënçmoni dhe mos e qesëndisni njëri-tjetrin me nofka (të këqija)! Sa e shëmtuar është të thirresh me emër të keq pas (pranimit të) besimit! Ata që nuk pendohen, janë vërtet keqbërës.”**⁶

³ Transmetoi Tirmidhiu.

⁴ Transmetoi Tirmidhiu.

⁵ EN-NÛR: 23.

⁶ EL-HUXHURÂT: 11.

Ai na urdhëron që të heqim dorë nga paragjykimet dhe përmendja për të keq. Ai thotë: **“O ju që keni besuar! Mënjaroni shumë dyshime, se vërtet, disa dyshime janë gjynah. Mos e spiunoni dhe mos e përgojni njëri-tjetrin! Mos vallë dëshiron ndokush prej jush të hajë mishin e vëllait të vet të vdekur?! Sigurisht që ju do ta urrenit këtë! Kijeni frikë Allahun! Me të vërtetë, Allahu është Pranues i pendimit dhe Mëshirëplotë.”**⁷

Ndërkohë në hadithin e përmendur më lart Profeti Muhamed, paqja e Alahut qoftë mbi të, thotë: **“Çdo musliman e ka të ndaluar gjakun, pasurinë dhe nderin e muslimanit tjetër.”** Tek nderi i muslimanit bën pjesë edhe mbrojtja e nderit të bashkëshortes së tij, duke shmangur çdo gjë që të çon në veprime të ndaluara, imoralitet dhe hapat që të çojnë drejtë tij. Për këtë imoraliteti është i ndaluar, pasi ai përbën cenim të nderit të tjetrit, krahas përzierjes së pasardhësve, shfaqjes së sëmundjeve vrastare, të cilat janë të përhapura sot dhe shpërbërjes së turpshme të njerëzores.

3- Pacenueshmëria e pasurisë

Islami e ka ndaluar cenimin e pasurisë së tjetrit, duke e vjedhur, grabitur, a mashtruar, siç është kamata dhe të tjera si këto. Allahu i Madhëruar thotë:

⁷ EL-HUXHURÂT: 12.

“O besimtarë, mos e përvetësoni pasurinë e njëri-tjetrit në mënyrë të palejueshme, përveç rastit kur ajo është tregti me pëlqim të dyanshëm dhe mos e vritni veten (dhe njëri-tjetrin)! Vërtet, Allahu është i Mëshirshëm me ju.”⁸ Allahu i Madhëruar, në lidhje me kamatën thotë: “Nëse pendoheni, atëherë ju takon kapitali fillestar. Në këtë mënyrë, nuk dëmtoni askënd e as nuk dëmtoheni vetë.”⁹

Në këtë ajet, kamatën Allahu e quan dëm dhe padrejtësi, pasi kjo e dëmton atë që i është marrë pasuria. Po ashtu Islami e ka ndaluar veprimin tregtar, me dikë që është në marrëveshje me dikë tjetër, si për shembull, kur dikush është duke blerë një mall me një çmim të caktuar dhe ndërhyjnë një tjetër duke i thënë se të njëjtin mall do ia japë me një çmim më të lirë, ose dikush ia shet një mall dikujt me marrëveshje mes tyre dhe ndërkohë ky i fundit ia shet një tjetri.

⁸ EN-NISÂ’: 29.

⁹ EL-BEKÂRE: 279.

Më lart është cekur hadithi: **“Mos i ndërhyri njëri-tjetrit në shitblerje!”**.

Islami e ndaloi edhe veprimin e llojit “en-nexhsh”, që është rritja e çmimit të mallit jo me qëllimin për ta blerë por të mashtruar, siç veprohet sot në disa vende. Prandaj Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, ka thënë: **“Mos e mashtroni njëri-tjetrin në tregti!”**. Gjithashtu, Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, e ka ndaluar mashtrimin dhe ngrënien pa të drejtë të pasurisë.

Njëherë Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, hyri në treg dhe gjeti një burrë duke shitur ushqim. Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, e futi dorën e tij poshtë ushqimit dhe vërejti se kishte lagështi, ndaj dhe i tha: **“Ç’është kjo o zotërues i këtij ushqimi!?”** Ai i tha: E ka lagur qielli, o i Dërguari i Allahut. Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, i tha: **“A nuk e kalon lart ushqimit (pjesën e lagur) që ta shohin njerëzit!? Kush mashtron nuk**

është prej nesh!”¹⁰ Islami i ka ndaluar dhe hilet, ngrëniet pa të drejtë në fushën e pasurisë të patundshme dhe përpjekjen e grabitjes së tyre. Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, thotë:

“Kush përvetëson padrejtësisht sa një pëllëmbë tokë, do t’i vihen lak rreth qafës shtatë toka.”¹¹

Ai e ka ndaluar edhe zvarritjen e shlyerjes së borxhit. Në rast se borxhliu është në gjendje ta shlyej borxhin. Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, thotë: **“Zvarritja në shlyerjen e borxhit prej atij që ka mundësi ta shlyej është padrejtësi”**.¹² Si dhe të tjera ndalesa, të cilat e ndalojnë muslimanin nga ngrënia padrejtësisht e pasurisë.

Gjatë Hutbes së Lamtumirës, Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, foli qartësisht rreth këtij aspekti: *“Profeti na mbajti një ligjëratë ditën e Kurban Bajramit, ku tha: **“A e dini ç’ditë është kjo?”** Ne thamë: -Allahu dhe i dërguari i Tij e di! Ai pushojë për një çast dhe ne menduam se do ta quante me ndonjë emër tjetër. Ai tha: **“A nuk është kjo ditë e Kurban Bajramit?”** Ne i thamë: -Po patjetër, o i Dërguari i Allahut! Ai tha: **“A e dini ç’muaj është ky?”** Ne thamë: -Allahu dhe i dërguari i Tij e di! Ai pushoi për një çast dhe ne menduam se do ta quante me ndonjë emër tjetër.*

Ai tha: **“A nuk është muaji i Dhulhixhes?”** Ne i thamë: -Po patjetër, o i Dërguari i Allahut! Ai tha: **“A e dini ç’vend është ky?”** Ne thamë: -Allahu dhe i dërguari i Tij e di! Ai pushojë për një çast dhe ne menduam se do ta quante me ndonjë emër tjetër. Ai tha: **“A nuk është ky Vendi i Shenjtë?”** Ne i thamë: -Po patjetër, o i Dërguari i Allahut! Ai tha: **“Atëherë, gjaku juaj dhe pasuria juaj është haram (të pacenueshëm) për ju ashtu siç është i shenjtë kjo ditë e juaja, ky muaj i juaji, në këtë vend tuajin, deri ditën që do të takoheni me Zotin tuaj. E pra, a ua kumtova! Ata thanë: Po. Ai tha: **“Dëshmo, o Allah! I pranishmi t’ua përcjellë atyre që nuk janë të pranishëm, se mundet që dikush që nuk është i pranishëm të jetë më përvetësues i dijes se dëgjuesi. Mos u ktheni pas meje jobsimtarë e të gjuani qafat e njëri-tjetrit.”**¹³**

Kjo ishte nga porositë e fundit përmbledhëse të Profetit, paqja e Allahut qoftë mbi të, dhe prej ligjëtimeve elokuate, aftësi të cilën ia kishte dhuruar Allahu. Në këtë ligjërim janë përmbledhur të gjitha gjërat e ndaluara nga më të mëdhatë deri te më të voglat: ndalimi i cenimit të jetës, pasurisë dhe nderit etj. .

¹⁰ Transmeton Muslimi.

¹¹ Transmetoi Buhariu dhe Muslimi.

¹² Transmetoi Buhariu.

¹³ Transmetoi Buhariu dhe Muslimi.

Liria e vërtetë

Robër të botës materiale

Çështja e shirkut në bashkësinë muslimane është më e fshehtë sesa zhurma e milingonës.

I Dërguari, alejhi selam, thotë në një hadith të saktë: **“I mjeruar është robi i dirhemit dhe i dinarit, robi i kadifesë e i mëndafshit. Ai është i gjykuar të dështojë. Nëse atë e shpon një gjemb, ai nuk e heq dot atë. Nëse i jepet, ai kënaqet, por nëse nuk i jepet, ai zemërohet.”**

I Dërguari, alejhi selam, e përshkruajti një person të tillë rob të dirhemit dhe dinarit, kadifesë e mëndafshit dhe e bëri të qartë që ky lloj personi është i destinuar të dështojë, ai bëri lutje që n. q. s. këtë person e shpon një gjemb (një problem i

vogël) të mos jetë në gjendje ta shmangë atë. Kështu është puna e atij personi që mund t’i bien fatkeqësi, por nuk është në gjendje t’i bëjë ballë atyre, sepse ai është gjykuar të dështojë. Kështu, ai as nuk ia arrin qëllimit të tij as nuk i shmang dot gjërat që i urren. Kjo është gjendja e atij personi që është skllav i pasurisë dhe gjërave të tjera materiale të përshkruara nga i Dërguari, alejhi selam, si person që kënaqet kur i jepet dhe zemërohet kur nuk i jepet.

Allahu thotë: **“E sikur të kënaqeshin me atë që ua dha Allahu dhe i Dërguari i Tij e të thonin: “Ne na mjafton Allahu, Allahu do të na furnizojë nga të mirat e Tij, e edhe i Dërguari i Tij dhe se vetëm tek Allahu e mbështesim dëshirën.”** Teube 59

Kënaqësia dhe zemërimi i përmendur në hadith nuk janë për hir të Allahut.

Robër të dëshirave personale

Kjo është situata e një personi që i është dhënë pozitë drejtuese ose famë, ose ndonjë lloj tjetër kënaqësie. Nëse ai e fiton atë që do, kënaqet, por nëse nuk ia arrin qëllimit të tij, ai zemërohet, sepse robëri e vërtetë është robërimi i zemrës dhe çdo gjë që e magjeps zemrën, asaj zemra i robërohet.

Kjo është arsyeja që një poet arab thotë:

“Skllavi është i lirë për aq kohë sa është i kënaqur/ dhe njeriu i lirë është i robëruar për aq kohë sa është ziliqar/ Unë ndoqa dëshirat e mia dhe ato më robëruan/ e sikur të isha i kënaqur me ato që kisha, do të isha i lire.”

Është thënë se zilia dhe dëshira e zjarrtë janë si zinxhirë rreth qafës dhe këmbëve. Edhe sikur të hiqet zinxhiri i qafës, këmbët janë akoma të lidhura. Transmetohet se Umer ibn Hatabi ka thënë: **“Zilia është varfëri dhe bindja është pasuri. Kur ndonjë nga ju braktis ndonjë gjë, ai bëhet i lirë prej saj.”**

Kjo është diçka që çdokush mund ta ndiejë në zemrën e tij, sepse kur ndokush e hedh, lë diçka, ai nuk ka më nevojë e as dëshirë për të. Ai nuk ka më nevojë për të e as për atë që mund ta ndihmojë ta ketë atë që e hodhi dhe e la, edhe pse më parë

e dëshironte. Nëse ndokush dëshiron dhe shpreson diçka, zemra është e lidhur me atë gjë dhe personi ndien se ka nevojë për të. Ky është rasti me çështjet e pasurisë, pushtetit etj.

Të kërkosh furnizimin (rrizkun) nga Allahu, jo nga njerëzit

Ibrahimi, alejhi salam, këshilloi: **“. . pra kërkoni furnizimin tek Allahu, adhuroni Atë dhe shprehjani falënderimin Atij, sepse tek Ai do të ktheheni.”** *Ankebut 17*

Të gjithë kanë nevojë për furnizim dhe mbështetje. Nëse një person e kërkon rrizkun e tij prej Allahut, atëherë ai është rob i Allahut dhe e ndien se ka nevojë për Të. Nëse dikush e kërkon furnizimin nga krijesat, do t’u robërohet e do të ndiejë se ka nevojë për to. Kjo është arsyeja pse është e ndaluar që të kërkohet furnizim nga krijesat, por është e lejuar në raste nevoje. Shumë hadithe e ndalojnë këtë lloj të kërkuarit nga njerëzit:

I Dërguari, alejhi selam, thotë: **“Ndonjëri nga ju mund të lypë e të lypë, derisa të vijë Ditën e Gjykimit pa mish në fytyrën e tij.”** Buhariu, Muslimi dhe Nesai.

Muhamedi, alejhi selam, përsëri thotë: **“Të kërkosh lëmoshë nuk është e lejueshme, përveç për atë që është në borxhe të mëdha, ai që duhet të lajë gjakun (shpagimi për vrasje) dhe për atë**

që ka rënë në një varfëri shkatërruese.”
Ebu Davudi dhe Bejhekiu.

I Dërguari, alejhi selam, thotë: “Nëse ndonjëri nga ju do të merrte një copë e të shkonte të mblidhte dru, do të ishte më mirë për të sesa të kërkojë lëmoshë prej njerëzve, të cilët mund t’i japin ose mund të mos i japin.” Buhariu dhe Ibn Maxheh.

Prandaj vetëm tek Allahu kërkojeni rriskun, vetëm Atë adhurojeni dhe vetëm Atë falënderojeni! Tek Ai do të ktheheni të gjithë. {El Ankebut 17}

Muhamedi, alejhi selam, thotë: “Çfarëdo pasurie që ju bie në dorë pa e kërkuar ose pa shpresuar për të, merreni dhe çfarëdo që nuk ju bie në dorë mos shpresoni për të.” Buhariu, Muslimi dhe Nesaiu.

I Dërguari e bëri të qartë se ai nuk pëlqen që askush të kërkojë lëmoshë për asgjë, qoftë ajo kërkesë me gojë ose me zemër. Në një hadith sahih i Dërguari, alejhi selam, thotë: “Kushdo që dëshiron të jetë i pavaruar, Allahu do ta bëjë atë të pavarur. Kushdo që dëshiron që të mos kërkojë nga njerëzit asgjë, Allahu do ta ndihmojë që të lirohet prej asaj. Kushdo që dëshiron të jetë i durueshëm, Allahu do t’i japë durim. Askujt nuk i është dhënë më mirë dhe më bollshëm sesa durueshmëria.”

Muhamedi, alejhi selam, e këshilloi shokun e tij më të ngushtë që të mos kërkojë nga askush asgjë. Është transmetuar se nëse Ebu Bekrit do t’i binte kamxhiku i tij kur ishte duke kalëruar, ai nuk do të kërkonte prej askujt që t’ia kapte dhe thoshte: Miku im i dashur, i Dërguari, alejhi selam, më këshilloi që të mos kërkoj prej njerëzve asgjë.”

Imam Muslimi transmeton nga Auf ibn Maliku se i Dërguari, alejhi selam, mori besën nga ai dhe një grup njerëzish që ata të mos kërkojnë prej njerëzve asgjë. Disa nga njerëzit e atij grupi i dhanë besën të Dërguarit, alejhi selam, se nëse do t’i binte kamxhiku i kalit nuk do të kërkonin prej askujt që t’ia kapte atë.

Shumë ajete dhe hadithe tregojnë që ne duhet të kërkojmë nga Krijuesi dhe jo nga krijesat. Allahu thotë: **“E kur ta kryesh (obligimin), atëherë mundohu me adhurim. Dhe vetëm te Zoti yt përqëndro synimin.”** Inshirah 7-8

I Dërguari, alejhi selam i tha Ibn Abasit: **“Nëse kërkon diçka, kërkoja Allahut, nëse kërkon ndihmë, kërko prej Allahut.”** Ahmed, Tirmidhiu, Hakimi.

Të ankohesh vetëm tek Allahu

Njeriu ka nevojë për furnizim e të tjera gjëra, por ka nevojë dhe ta ruajë vetveten nga dëmtimet. Në të dyja rastet ai duhet t’i lutet Allahut. Robi nuk duhet të lusë për rizik askë përveç Allahut dhe nuk duhet t’i ankohet askujt përveç Allahut. Ashtu siç tha Jakubi, alejhi selam: **“Tha (Jakubi): “Unë hidhërimin dhe pikëllimin tim ia parashtroj Allahut. .”** Jusuf 86

Në Kur’an, Allahu përmend heqjen dorë (largimin) në mënyrë të mirë, falje dhe durim. Është thënë që heqja dorë në mënyrë të mirë është të largohesh nga ajo vepër pa dëmtuar askë, falja e mirë është të falësh pa qortuar dhe durim i mirë është të durosh pa iu ankuar askujt nga krijesat. Kur Ahmed Ibn Hambeli ishte sëmurë, i thanë se Tausi (dijetar në gjeneratën e dytë, tabiin) nuk i pëlqente rënkimet e të sëmurëve dhe thoshte se kjo është ankesë, kështu që Ahmed nuk rënkoi derisa vdiq.

Të ankohesh tek Krijuesi nuk e kundërshton idenë e durimit të mirë. Sepse Jakubi, alejhi selam, tha: **“Durimi është më i mirë për mua, shpresoj që Allahu do të m’i sjellë të gjithë...”** Jusuf 83. Por gjithashtu tha: **“Unë hidhërimin e pikëllimin tim ia parashtroj vetëm Allahut...”** Jusuf 86.

Umer Ibn Hatabi, radi Allahu anhu, zakonisht lexonte suret Junus, Jusuf dhe Nahl gjatë namazit të sabahut. Kur arrinte tek ajeti i mësipërm qante aq shumë, sa dënosa e tij dëgjohej deri tek rreshtat e fundit.

Musai lutej duke thënë: “O Allah, Ty të takojnë të gjithë falënderimet dhe vetëm tek Ty e drejtoj ankesën time. Ti je i Vetmi prej të Cilit mund të kërkoj ndihmë, tek Ty kërkoj mbrojtje dhe tek Ty mbështetem. Nuk ka ndihmë dhe fuqi pa Ty.”

Një nga lutjet që i Dërguari, alejhi selam, bëri kur populli i Taifit e keqtrajtoi atë dhe shokun e tij ishte: “O Allah, tek Ty ankohem për dobësitë dhe pamundësitë e mia, më mbro nga poshtërimi i njerëzve. O më i Mëshirshmi, Ti je Zoti i të shtypurve dhe Zoti im. O Allah, tek kush po me lë mua? Te të huajt që më largojnë e torturojnë, apo tek armiku që i ke dhënë fuqi ndaj meje? Nëse Ti nuk je i zemëruar me mua, asgjë tjetër nuk ka rëndësi, por mbrojtja dhe ndihma Jote janë më të mira për mua. Kërkoj mbrojtje me dritën e Fytyrës Tënde, drita e cila i largon errësitat dhe i drejton çështjet e dunjasë dhe ahiretit, që zemërimi Yt të

mos zbresë mbi mua. Kërkoj faljen Tënde derisa Ti të jesh i kënaqur me mua. Nuk ka ndihmë dhe fuqi veçse me Ty.”

Të shpresosh në mëshirën dhe mirësitë e Allahut

Sa më shumë shpresë të ketë robi në mëshirën, mirësitë dhe në mundësitë e Allahut për t'ia plotësuar nevojat e për ta ruajtur nga dëmtimet, aq më tepër shtohet ndjenja e robërimit të robit ndaj Allahut, e aq më i lirë bëhet robi nga gjërat e tjera. Nëse robi i lidh shpresat e tij me krijesat, ai do të bëhet rob i tyre, por nëse robi nuk shpreson në to, atëherë ai është i pavarur prej tyre. Ashtu siç është thënë:

“Bëhu i pavarur dhe do të jesh i barabartë me to, bëji nder kujt të duash, do të jesh më lart se ai, e po u bëre që të kesh nevojë nga kushdo, do të bëhesh rob i tij”. Kështu, kur robi shpreson në Allahun, ai është një rob i vërtetë i Tij, por nëse zemra e robit refuzon të kërkojë prej Allahut dhe të shpresojë në Të, atëherë robi do të largohet nga adhurimi dhe robërimi i vërtetë, sidomos kur shpreson nga krijesat në vend që të shpresojë nga Krijuesi. Në këtë rast zemra e robit do të varet tek pozita, ushtria, ndjekësit dhe shërbëtorët, ose tek familja dhe miqtë e tij, tek pasuria, udhëheqësit ose tek ata që janë më lart se ai në pozitë, si p.sh. tek mbreti, profesori, drejtori a ndonjë tjetër. Allahu thotë:

“Ti mbështetju Atij të Përjetshmit që nuk vdes kurrë, madhëroje me

lavdërimin që i takon Atij, Ai mjafton për njohje në hollësi të mëkateve të robërve të Tij.” Furkan 58

Të mos i robërohesh të tjerëve në vend të Allahut

Çdokush që varet nga njerëzit e tjerë që ta ndihmojnë atë, ta furnizojnë ose ta orientojnë tek e mira, e ka zemrën të lidhur dhe i është robëruar atyre, edhe nëse në pamje të parë duket sikur ai është përgjegjësi apo drejtuesi i çështjeve të tyre.

Njeriu i zgjuar sheh realitetin dhe jo pamjen e jashtme. Nëse zemra e një burri varet tek gruaja e tij edhe pse ajo është e lejuar sipas sheriatit për të, ai do të jetë i burgosuri i saj dhe ajo mund ta drejtojë nga të dëshirojë, edhe pse në pamje të parë mund të duket sikur ai është që vendos dhe komandon edhe për të. Ai do të jetë i burgosuri i saj dhe sidomos kur ajo e di sa i lidhur është ai me të, sa e do dhe sa shumë vlerë ka ajo në sytë e tij.

Kështu ajo do ta ketë mundësinë ta drejtojë atë në mënyrën e një tirani prej të cilit nuk mund të lirohesh dot. Edhe më keq se tirania, sepse robërimi i zemrës është më i rëndë se robërimi i trupit. Për atë që është robëruar fizikisht dhe burgosur nuk është ndonjë problem i madh, për aq kohë sa zemra është e lirë dhe në paqe, sepse nga ky robërim trupor ai mund ta gjejë rrugën për t'u çliruar.

Të ndjekësh zemrën...

Por nëse zemra, që është kontrolluesja e trupit, i është robëruar dikujt tjetër veç Allahut, ky është poshtërimi dhe burgimi i vërtetë, sepse robërimi është ndaj atij me të cilin zemra është e lidhur ngushtë.

Robërimi dhe burgosja e zemrës formon bazat e shpërblimit ose dënimit. Nëse një musliman është burgosur nga dikush ose është skllavëruar nga ndonjë keqbërës pa të drejtë, kjo nuk e dëmton atë për aq kohë sa ai i kryen obligimet ndaj Allahut sa ka mundësi. Edhe nëse detyrohet të thotë fjalë që të nxjerrin nga feja dhe këtë e bën duke e pasur zemrën të mbushur me iman, as kjo nuk e dëmton atë. Por një person, zemra e të cilit i është e robëruar ndokujt tjetër veç Allahut, kjo gjë e dëmton realisht, edhe nëse në pamje të parë duket sikur ky person është sunduesi i të tjerëve.

Liria e vërtetë

Liri e vërtetë është liria e zemrës dhe robërim i vërtetë është robërimi i zemrës, ashtu siç është pasuria e vërtetë kënaqësia me atë që ke. I Dërguari, alejhi selam, thotë:

“Pasuria nuk është të kesh shumë para, por pasuri e vërtetë është të jesh i kënaqur me atë që ke.” Buhariu dhe Muslimi. Ky është rasti kur zemra e dikujt i robërohet një gruajë që është hallall për të, por nëse zemra i robërohet dikujt që është haram për të, qoftë grua a diçka tjetër? Ky është një dënim i qartë.

Këta që dashurohen pas anës së jashtme do të jenë njerëzit me dënim më të ashpër dhe shpërblim më të pakët. Nëse zemra e një personi qëndron e robëruar ndaj dikujt a diçkaje që ai do, ai do të kryejë çdo të keqe e mashtrim, që vetëm Allahu e di madhësinë e të keqes së tij. Edhe nëse ai nuk kryen një mëkat të madh (p.sh. zina), zemra e tij do të jetë e lidhur me të dhe kjo është më e keqe sesa të kryejë një mëkat e pastaj të kërkojë falje, derisa të gjitha gjurmët e këtij robërimi fallso të dalin nga zemra e tij.

Një nga arsyet kryesore të kësaj situate të mjerueshme është largimi nga rruga e Zotit, sepse sikur një herë zemra ta ketë shijuar ëmblësinë e adhurimit ndaj Allahut dhe sinqeritetin ndaj Tij, asgjë nuk do të jetë më e ëmbël për të se ky adhurim, asgjë nuk do të jetë më e shndritshme dhe më e vlefshme se shija e adhurimit. Askush nuk arrin ta braktisë atë që do, vetëm se për hir të dikujt a diçkaje që e do me shumë, ose nga frika e diçkaje tjetër. Kështu dhe zemra, e braktis dashurinë fallso për hir të dashurisë së vërtetë ose nga frika e dënimit.

Nevoja e njerëzve për të Dërguarit

Nëse njerëzit në të kaluarën i refuzuan të Dërguarit, dituritë dhe porositë e tyre, dhe ua kthyen shpinën duke mos shprehur dëshirë që t'i dëgjojnë, në prag të shekullit XXI, kur njerëzimi arriti kulmin e përparimit botëror, u zhyt në thellësinë e detit, lundroi larg në orbitat e sferave kozmike, zbuloi atomin dhe pjesët përbërëse të tij, zbuloi fuqi të ndryshme natyrore të fshehura në gjithësi, sot ai është refuzues dhe më i ashpër i të Dërguarve, refuzues i porosive dhe njohurive të tyre si dhe shumë larg tyre.

Njerëzit sot, në krahasim me të dërguarit dhe porositë e tyre, janë sikur kafshët e trembura, të cilat kur e vërejnë luanin, ikin duke u munduar që të fshihen kudo qoftë. Allahu i Madhëruar thotë:

“Po çfarë kanë ata që largohen prej këshillës (Kur`anit)? Ata janë si gomarë të trembur që ikin prej luanit.” (El Mudethir: 49-51.)

Njerëzimi sot, i mahnitur nga arritjet e veta shkencore dhe duke shprehur mendjemadhësi ndaj pasimit të njerëzve që jetonin në kohët e hershme, e refuzojnë më shumë se më parë nënshtrimin ndaj të Dërguarve dhe porosive të tyre.

“Atë dënim e marrin, për shkak se atyre u vinin të Dërguarit me argumente të qarta, e ata thoshin: Njeriu i thjeshtë do të na udhëzojë ne! Dhe ashtu nuk besuan dhe u zbrapsën, por Allahu nuk ka nevojë për ta. Allahu është i begatshëm, i falënderuar nga vetvetiu.” (Et Tegabun: 6)

Ibën Kajimi flet rreth nevojës së njerëzve për të Dërguar

Ai thotë: “Njerëzit kanë nevojë të madhe për të Dërguarit dhe njohjen e tyre, si dhe njohjen e asaj me të cilën erdhën ata. Gjithashtu të besuarit në atë që ata e lajmëruan dhe respekt ndaj asaj që e urdhëruan, sepse nuk ka rrugë tjetër për arritjen e lumturisë dhe shpëtimit në këtë botë dhe në botën tjetër, përveç se përmes të Dërguarve.” Të mirën dhe të keqen në hollësi mund ta njohim përmes tyre, e as që mund të arrijmë kënaqësinë e Allahut pos përmes ndjekjes së tyre. Fjalët, veprat dhe virtytet e mira janë parimi i tyre. Ata sollën peshoren reale, me të cilën maten virtytet dhe veprat, me ndjekjen e tyre dallohen të humburit; nevoja për ta është më e madhe se nevoja e trupit për shpirtin e tij; syri për dritë dhe shpirti për jetë; çfarëdo domosdoshmërie dhe nevoje të na imponohet, përsëri nevoja e njeriut për të Dërguar është shumë e madhe. Prandaj, gjendja e njeriut kur zemra e tij distancohet nga ajo me të cilën erdhën të Dërguarit, është e vdekur, por këtë nuk e ndien veçse zemra e gjallë.

Andaj, pasi lumturia e njeriut në të dyja botët të jetë lidhur me udhëzimin e Muhamedit, alejhi selam, çdo njeri që vetes ia dëshiron shpëtimin dhe lumturinë, e ka të domosdoshme të njohë biografinë dhe veprimtarinë e tij, me të cilën do të dalë prej grupit të mohuesve dhe do të futet në

atë të pasuesve, admiruesve dhe palës së tij. Në raport me këtë, njerëzit i hasim disa me njohuri të cekëta, disa me njohuri të shumta e disa të larguar krejtësisht nga këto njohuri. Begatia është në duart e Allahut, Ai është më i begatshmi”.

Ibën Tejmije sqaron nevojën për të Dërguar dhe shpallje

Po ashtu, me këtë problematikë është marrë edhe dijetari i shquar, Ibën Tejmije, i cili thotë: “Shpallja nga Zoti është e domosdoshme për njerëzit dhe nevoja e tyre për

të është mbi çdo gjë tjetër. Ajo është shpirti, drita dhe jeta e botës. Vallë, a do të ekzistonte mirëqenie në botë nëse në të nuk do të ishin shpirti, jeta dhe drita?”

Bota do të ishte e errët dhe e mallkuar, nëse nuk do ta ndriçonin rrezet e Shpalljes nga Zoti. I tillë është edhe njeriu: derisa në zemrën e tij të ndriçojë dielli i Mesazhit Hyjnorë dhe të arrijë jeta dhe shpirti, ai është në errësi dhe njëri prej të vdekurve.

Allahu i Madhëruar thotë: **“Vallë, a është i barabartë ai që qe i vdekur e Ne e ngjallëm dhe i dhamë dritë, me të cilën ecën mes njerëzve, me atë që ka mbetur në errësi (i humbur) dhe nuk mund të shpëtojë prej saj? Ja, kështu (si këtij në errësi) u duket mirë mohuesve për ato që veprojnë”**. (El En`am: 122)

Ky është përshkrimi i besimtarit, i cili, pasi të jetë i vdekur në errësirat e injorancës, Allahu e ngjall me shpirtin e shpalljes së Tij dhe dritën e besimit, e i dhuron dritë me të cilën ai ecën mes njerëzve, ndërsa mohuesit i bën të jenë me zemër të vdekur, të mbetur në errësi. Ibën Tejmije më tutje vazhdon duke thënë: “Allahu i lartësuar, shpalljen e Tij e quajti **“shpirt”**, e kur humbet shpirti, atëherë humbet edhe jeta.

Allahu i Madhëruar thotë: **“Po kështu me urdhrin Tonë, Ne të shpallëm edhe ty shpirtin (Kur’anin). Ti nuk e ke ditur ç’është libri (Kur’ani) e besimi, por Ne atë e bëmë dritë, me të cilën e vëmë në rrugë të drejtë atë që dëshirojmë prej robërve tanë. Në të vërtetë, edhe ti orienton për në rrugë të drejtë. Në rrugën e Allahut, të cilit i takon çfarë ka në qiej dhe në tokë, e ta dini se të gjitha çështjet janë në vullnetin e Allahut”**. (Esh Shura: 52)

Allahu i Lartësuar në këtë ajet përmend dy karakteristika bazë, shpirtin (jetën) dhe dritën. Po ashtu, Allahu i Lartësuar sjell shembuj për shpalljen që zbriti, se është gjallëri (jetë) e zemrës dhe dritë e saj, duke e krahasuar me ujin (shiu) e zbritur nga qielli për ta ngjallur tokën e vdekur, si dhe me zjarrin që sjell dritën (që ndriçon).

“Ai zbret nga qielli ujë, që rrjedh nëpër lumenj me masë, ndërsa vala nxjerr shkumën mbi sipërfaqe. Edhe ajo që

del nga shkrirja (e xeherorit) në zjarr për të bërë me të ndonjë stoli ose ndonjë mjet, është shkumë e ngjashme si ajo. Kështu e sqaron Allahu shembullin e së vërtetës dhe të së pavërtetës. Sepse zgjyra zhduket si shkuma, ndërsa ajo që u sjell dobi njerëzve, mbetet në tokë. Kështu i shpjegon Allahu shembujt”. (Er Ra`d: 17)

Ibën Tejmije, Allahu e mëshiroftë duke e sqaruar këtë ajet, thotë: “Allahu i Lartësuar e krahasoi me ujin e zbritur nga qielli diturinë, sepse është jetë e zemrës, dhe se zemra është vendi i diturisë siç është uji (shiu) jetë për tokën. Ai zemrat i krahasoi me përrenjtë, të cilët mbajnë madhësinë e ujit, meqë dhe zemrat mbajnë dituri të madhe, por ka edhe përrenj që mbajnë pak ujë siç ka dhe zemra që mbajnë pak dituri.”

Ai gjithashtu lajmëroi se Allahu bën që shkuma e ujit të dalë në sipërfaqe, për shkak të përzierjes së ujit, dhe se ajo mbetet mbeturinë e hedhur apo shuhet ndërsa ajo që u sjell dobi njerëzve mbetet në tokë. Po kështu dhe zemrat, të cilat, pasi t`i kenë kapluar dyshimet dhe dëshirat e ndryshme e të hidhen si mbeturina apo të fshihen, në to vendosen dhe mbeten imani (besimi) dhe Kur`ani që sjell dobi për vetë personin dhe për njerëzit mbarë.

“Shkumë e ngjashme është edhe ajo kur shkrihet (metali), për të përfutuar ndonjë stoli apo mjet.”

Ky është shembulli i dytë i “zjarrit të ndezur”, që sjell dritë dhe ndriçon çdo gjë përreth.

Ibën Tejmije, Allahu e mëshiroftë, sqaroi se shembujt e dhënë janë të ngjashëm me ata në Kur'anin Famëlartë, madje edhe atë në suren El Bekare, ku përmenden dy shembuj identikë me këto. **“Shembulli i tyre është si i atij që ndez një zjarr dhe sapo ai ndriçon vendin përreth, Allahu ua shuan dritën atyre dhe i lë në errësira, (dhe aty) nuk shohin. (Janë) Të shurdhër, memecë dhe të verbër, ata nuk kthehen (nga rruga e shtrembër).”** (El Bekare: 17-18)

Po ashtu, Ibën Tejmije sqaroi edhe përrshkrimin e jobesimtarit, duke thënë: “Jobesimtari është i vdekur dhe i zhytur në errësirat e mosbesimit dhe politeizmit. Ai, edhe pse është i gjallë, jeta e tij është shtazarake, nuk gëzon jetën e lartë shpirtërore që buron nga besimi, me të cilën robi arrin jetë të këndshme në këtë botë dhe në tjetrën. Allahu i Lartësuar bëri që të Dërguarit e Tij të jenë ndërmjetës mes Tij dhe robërve, për atë që është e dobishme për ta e për t'i larguar nga të dëmshmet. Të gjithë u dërguan të thërrasin në Të si dhe ta bëjnë të njohur rrugën që të shpie tek Ai.” Po ashtu, Ibën Tejmije i sqaroi të tria bazat e përmendura më lart, duke thënë:

Baza e parë në vetvete ngërthen vërtetimin e cilësive të Allahut, e në radhë të parë Njësimin e Tij dhe Kaderin

(paracaktimin) si dhe i përkujton ditët e Allahut në robërit e Tij, të cilat manifestohen përmes rrëfimeve që Ai ua tregon robërve të vet dhe shembujt që sjell për ta.

Baza e dytë në vetvete ngërthen shpjegimin e ligjit (Sheriatit), urdhrat dhe ndalesat e Tij, si dhe sqarimin e asaj që Ai pëlqen dhe urren.

Baza e tretë në vetvete ngërthen besimin në Ditën e fundit, Xhenetin dhe Xhehenemin, shpërblimin dhe dënimin. Sipas këtyre tri bazave rrjedhin çështjet e robërve dhe krijesave, madje kënaqësia dhe mjerimi varen prej tyre. Këto nuk kemi mundësi t'i njohim pos përmes të Dërguarve, ngase mendja nuk mund t'i njohë vetvetiu hollësitë dhe thelbin e tyre, edhe pse në tërësi ajo njih anën e domosdoshme, siç njih i sëmuri arsyen e nevojës së mjekimit, mirëpo nuk i njih hollësitë e sëmundjes së tij si dhe ilaçet që duhen përdorur.”

Ju (muslimanë) thoni: “Ne besojmë Allahun dhe atë që na është dërguar madje edhe në atë që i është zbritur Ibrahimit, Ismailit, Is'hakut, Jakubit, El-Esbatëve (dymbëdhjetë bijve të tij), dhe në atë që i është dhënë Musait, Isait dhe në çfarë u është dhënë të gjithë Lajmëtarëve nga Zoti i tyre. Ne nuk bëjmë asnjë dallim mes tyre dhe vetëm Atij (Zotit që ata adhuronin) i jemi nënshtruar si muslimanë në Islam.” (El Bekare:136)

Sprovat

Askush nuk është i mbrojtur nga sprovat, përveç atij që e mbron Allahu. Allahu i Madhëruar thotë: «**Kur Allahu dëshiron ta lërë dikë në humbje, ti nuk mund të bësh asgjë për ta penguar Atë.**»¹

1- Duaja.

Duaja është arma e muslimanit, në gëzime dhe në hidhërimë. Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, i urdhëroi shokët e tij që të kërkonin mbrojtje nga sprovat. Zejd bin Thabiti rrëfen: “*I Dërguari i Allahut u kthye me fytyrë nga ne dhe na tha: **Kërkoni mbrojtjen e Allahut nga fitnet (sprovat) nga të dukshmet dhe të padukshmet!**” Shokët thanë: *Kërkojmë mbrojtjen e Allahut nga fitnet e dukshme dhe të padukshme!*²*

Madje, ai urdhëroi që të kërkojmë mbrojtje prej tyre edhe në namaz. I Dërguari i Allahut, paqja e Allahut qoftë

mbi të, ka thënë: “**Kur dikush nga ju të mbarojë së thëni teshehudin e fundit, le t’i kërkojë mbrojtje Allahut nga katër gjëra: Nga dënimi i Xhehenemit, nga dënimi i varrit, nga sprova e të gjallëve dhe e të vdekurve dhe sherri i Mesihu Dexhalit!**”³

2- Qëndrimi larg sprovave

Qëndrimi larg sprovave do të thotë të jesh i mbrojtur prej tyre. Për këtë Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, ka urdhëruar këdo që dëgjon për dexhalin që t’i qëndrojë atij larg dhe se vlera e një besimtari do të varet nga sa larg do t’u qëndrojë ai atyre. Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, thotë: “**Do të vij në sprova. Ai që qëndron ulur do të jetë më i mirë se ai që ngrihet në këmbë. Ai që qëndron në këmbë do të jetë më i mirë se ai që ecën për tek ato dhe ai që ecën do të jetë më i mirë se**

¹ EL-MÂ’IDE: 41.

² Transmetoi Muslimi.

³ Transmetoi Muslimi.

ai që nxiton. Ai që do të bëhet pjesë e tyre ato do ta shkatërrojnë. Ai që gjen strehë prej tyre le të strehohet!”⁴

Ibn Haxheri, Allahu e mëshiroftë, thotë: Hadithi është paralajmërim nga sprovat dhe nxit në shmangien e tyre dhe se dëmi prej tyre do të jetë i madh në varësi të distancës që do të mbahet ndaj tyre.

3- Njohja e Sheriatit

Njohja e Sheriatit është fortifikatë. Ajo i pengon gjymtyrët t’u shkojnë pas epsheve dhe e mbron zemrën nga dyshimet.

Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, thotë: **“Kam lënë mes jush dy gjëra dhe nuk do të humbisni për aq kohë sa kapeni fort pas tyre: Librin e Allahut dhe Sunetin e profetit të Tij.”⁵**

4- Kujdesi për faljen e namazeve

Falja e pesë kohëve të namazit me xhemat, në shtëpitë e Allahut e mbrojnë besimtarin nga gjërat e padëshiruara dhe e keqja. Allahu i Madhëruar thotë: **“Vërtet që namazi të ruan nga shturja dhe nga çdo vepër e shëmtuar.”⁶**

5- Shoqëria e mirë

Shoqëria e mirë të afron me Krijuesin dhe të largon nga e keqja. Shoqëria e keqe, do të të bëjë të pendohesh. Ajo ta zbukuron të shëmtuarën dhe të shtyn drejtë saj. Jeta është e përkohshme. I suksesshëm është

ai që gëzon mbrojtjen e Allahut nga sprovat dhe vështirësitë, e që më pas, kur ta takojë Atë ta gjejë të kënaqur.

Qëndrimi i muslimanit kundrejt sprovave

Sprovat e dyshimeve kalojnë me vendosmëri dhe durim. Muslimani i vërtetë është ai që e përmirëson gjendjen e muslimanëve në sprovat, u sqaron atyre rrezikun që ato sjellin dhe i këshillon që të kapen fort pas litarit solid (fenë) të Allahut. Shpërblimi për adhurimet dhe për ftesën në rrugë të Allahut është më i madh në kohë sprovash. Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, thotë: **“Adhurimi në kohën e sprovave është si të emigrosh për tek unë”⁷** Asnjë musliman nuk duhet të mashtrohet nga numri i madh i atyre që bien në rretën e sprovave, por ai duhet të shikojë tek ata që kanë shpëtuar, si kanë shpëtuar.

⁴ Transmeton Buhariu dhe Muslimi.

⁵ Transmeton Imam Maliku.

⁶ EL-’ANKEBÛT: 45.

⁷ Transmeton Muslimi.

Lisjërimi i fundit i Muhamedit ﷺ

Me emrin e Allahut, të Gjithëmëshirshmit, Mëshirëplotit

O njerëz, dëgjoni se ç'do t'ju them, se nuk e di a do t'ju takoj më në këtë vend pas këtij viti!

Onjerëz, frikësojuni Zotit dhe respektojeni atë, bëhuni të njerëzishëm dhe të drejtë ndaj vetes dhe ndaj të tjerëve. Kjo është dita e flijimeve në emër të Allahut. Vërtet gjaku, nderi dhe pasuria janë të shenjta për ju, derisa të takoheni me Krijuesin tuaj, ashtu siç është e shenjtë kjo ditë në këtë muaj dhe në këtë vend.

Ruani, respektoni dhe nderoni vlerën e personalitetit dhe të dinjitetit njerëzor.

Njeriu është vepër madhështore e Allahut dhe mjerë ai që e përçmon nderin dhe dinjitetin e veprës së Tij.

O njerëz, ju pashmangshmërisht do t'i ktheheni Allahut dhe Ai do t'ju thërrasë në përgjigjësi për veprat dhe punën tuaj.

O besimtarë, dini se ka përfunduar koha e mosdijes dhe e traditave të këqija, të cilat i kanë sjellë aq fatkeqësi gjinisë njerëzore. Unë jua kam treguar rrugën e shpëtimit, drejt së cilës duhet ecur.

Sendet që ju janë dhënë në amanet, ruajini si të juajat dhe kthejani ato besnikërisht dhe me kohë atij që i përkasin.

Gjakmarrja është e ndaluar. Të gjitha akuzat e këtilla, të cilat rrjedhin nga koha e injorancës, anulohen. Akuza e parë, e cila anulohet, është gjakmarrja e ungjit tim Ibn Abdul-Mutalibit, të cilin të pafajshëm e vranë njerëzit nga fisi Hudhejl. Kjo gjakmarrje le të harrohet dhe të gjitha të tjerat në të ardhmen le të falen.

Fajdeja dhe kamata janë të ndaluara. Huadhënësi nga huamarrësi duhet të marrë vetëm atë që vërtet ia ka huazuar. Huatë e para që i nënshtrohen këtij vendimi, janë huatë e ungjit tim, Abbasit, i cili ka pasur mjaft borxhlinj.

O besimtarë, faljani kamatat borxhlinjve! Dëgjojeni këshillën time dhe pasuria juaj do të shtohet, sepse ju mbetet kryegjėja për tregti dhe punë të ndershme. Nëse këtë nuk e bëni, dijeni se e keni zemëruar rëndë Allahun dhe të Dërguarin e Tij. Nëse borxhliu juaj është në vështirësi, shtyjani afatin e pagimit, ndërsa, nëse jeni në gjendje që t'ia falni borxhin, atëherë kjo është edhe më e mirë për ju.

O besimtarë! O njerëz! Frikësojuni Ditës, e cila vërtet do të vijë, kur të gjithë do të paraqiteni para Allahut, Gjykatësit të Vetëm Suprem, (ditën) në të cilën ju pret drejtësia absolute!

Kur të obligoheni se do ta paguani borxhin, pagujeni me kohë, dhe kur ta bëni marrëveshjen, bëjeni atë me shkrim, saktë dhe theksojeni besnikërisht afatin e pagesës...

O ju që do të vdisni! Duajeni dhe dëgjojeni Zotin, Krijuesin e materies dhe asaj që është shpirtërore, i Cili krijoi mashkullin dhe femrën, prej të cilëve u zhvillua e tërë gjinia njerëzore!

Frikësojuni Allahut, nën ndihmën, prehjen dhe mëshirën e të Cilit të gjithë jemi udhëzuar! Ne jemi të vdekshëm dhe në çdo moment jemi më afër vdekjes dhe takimit me Të, me Allahun, Gjykatësin e Drejtë.

Respektojuni farefisninë. Përbushni besnikërisht detyrat dhe obligimet, të cilat ekzistojnë ndërmjet burrit dhe gruas, si dhe ndërmjet prindërve dhe fëmijëve!

Xheneti është nën këmbët e nënës.

Ruajuni nga prostitucioni, tradhtia bashkëshortore dhe xhelozia. Prostitucioni dhe tradhtia bashkëshortore janë mëkat i rëndë, ndërsa xhelozia sjell përçarje në martesë.

Martohuni me ato, të cilat i doni, e kur Zoti me vullnetin e vet do t'ju bashkojë, atëherë respektohuni, duajuni dhe jetoni në dashuri dhe harmoni.

O bashkëshortë, silluni ndaj grave tuaja me shumë mirësi dhe dashuri!

O besimtarë, largojuni ngatërresave dhe përgojimit!

Le të jenë të mallkuar në të dy botërat ata që u bëjnë shpifje grave të ndershme! Ata që i akuzojnë gratë e ndershme për

tradhti në martesë ose për amoral, e për këtë nuk mund të sjellin katër dëshmitarë të besueshëm, dënojeni me tetëdhjetë goditje (shkopinj) dhe mos u besoni më asnjëherë, sepse janë të poshtër dhe të këqinj!

Nëse ndjeni se ndaj grave tuaja ju është dobësuar dashuria, mos nxitoni (në shkurorëzim), por mendoni mirë, sepse Allahu nëpërmjet këtij sprovimi ju udhëzon në rrugët e fatit të ri dhe të madh, me të cilin dëshiron t'ju përgëzojë. Mos kërkoni shkurorëzim pa shkaqe të arsyeshme, sepse prej të gjitha gjërave që Allahu ka lejuar, më së tepërmi urren shkurorëzimin. Gratë e juaja janë dorëzuar në besë të Zotit, pra respektojeni o besimtarë atë amanet të Zotit!

O njerëz, sot djalli i mallkuar është i dëshpruar, sepse kapësuar humbje dhe nuk mundet më të ndikojë në ju. Megjithatë, gjithnjë bëhuni të kujdesshëm, që ai i mallkuar të mos ju lajthitë as në gjërat më të vogla!

O besimtarë, kur e caktoni dhe e ndani ndërmjet vetes trashëgiminë, bëhuni të drejtë dhe përmbajuni Librit të Zotit. Ruajeni pasurinë e të miturve, të paaftëve dhe të marrëve.

Zoti çdonjërit ia ka dhënë të drejtën e vet, andaj nuk ka nevojë t'u lihet trashëgimtarëve testament, ndërsa si testament nuk mund të lihet më shumë se një e treta e pasurisë.

Fëmija i takon atij, në shtratin e të cilit është lindur. Kush pohon se i takon tjetërkujt përveç prindit, atë do ta zërë mallkimi i Zotit.

Nuk i lejohet gruas të japë diçka nga pasuria e burrit të vet pa lejen e tij.

Borxhi duhet paguar, ndërsa sendi i huazuar duhet kthyer. Dhurata duhet kthyer me dhuratë. Kush hyn dorëzan për dikë, obligohet me përgjegjësi për dorëzani.

Me robërit dhe shërbëtorët silluni njerëzisht. Ushqejini ata sikurse ushqeheni vetë, dhe vishini ata sikurse visheni vetë. Mos guxoni t'u bëni keq e as t'i keqtrajtoni. Edhe ata janë njerëz, edhe ata janë shërbëtorë të Zotit.

O besimtarë, dijeni dhe mos harroni se të gjithë muslimanët janë vëllezër. Ju jeni plotësisht të barabartë në të drejta dhe detyra. Arabi ndaj joarabit nuk ka kurrfarë përparësie, e kjo vlen edhe për të ziun ndaj të kuqit dhe për të kuqin ndaj të ziut, përveç në devotshmëri. Të gjithë ju jeni pasardhësit e Ademit, ndërsa Ademi e ka prejardhjen nga dheu.

O muslimanë, kujdesuni, duajuni dhe ndihmohuni mes jush! Mos guxoni të ofendoni e t'i grabitni diçka njëri-tjetrit. Ky është mëkat i rëndë. Merrni vetëm atë që ju jepet me dëshirë! Respektojeni pacënueshmërinë e pasurive tuaja, derisa janë në frymën e ligjeve të Zotit.

Islami dhe interesi i përgjithshëm le të jetë mbi ju dhe mbi interesin tuaj! Përkushtojani Islamit jetën tuaj dhe në punën për Islam jepni prej vetes gjithçka që mundeni.

Kurrë mos e shkelni të drejtën dhe nderin e dikujt! Mos i bëni dhunë vetes! Mos harroni se mëshira është një ndër bazat e Islamit.

O njerëz, dëgjoni se ç'po ju them dhe mbajeni mend mirë! Po ju lë Librin e Zotit, Kur'anin, i cili, nëse i përmbaheni, gjithnjë do t'ju ruajë që të mos e humbni rrugën e drejtë, rrugën e drejtësisë dhe së vërtetës. Kur'ani është libër i qartë dhe i shenjtë, vepër e vërtetë e Allahut dhe fjalë e Tij, në vërtetësinë e së cilës nuk ka dyshim.

Para vetes e keni tërë jetën time, fjalët dhe veprat e mia. Gjithçka që kam folur dhe punuar, jam përpjekur të jenë në përputhshmëri të plotë me urdhrat e Allahut .Ju vërtet nuk do të lajthitni, përderisa i përmbaheni Kur'anit (Librit të Zotit) dhe Sunetit (traditës sime).

O njerëz, pas meje nuk do të vijë më Lajmëtar tjetër nga Zoti dhe pas jush populli nuk do të ketë më Pejgamber! Pra, bëni ibadet (besoni dhe adhuroni) Zotin; falni pesë namazet në kohë; agjëroni muajin e Ramazanit; jepeni zekatin me plot zemër e të kënaqur, kryejeni haxhin, si dhe zbatoni urdhrat e sundimtarëve tuaj! Kështu do të hyni në Xhenetin e Zotit tuaj!

O besimtarë, thoni gjithnjë të vërtetën e pastër. Urrejtja asnjëherë të mos ju largojë nga rruga e drejtë. Drejtësia është motra e devotshmërisë. Frikësojuni Allahut, se Ai i sheh veprimet tuaja!

O njerëz, e dëgjuat porosinë time, pra futeni atë në zemrën tuaj dhe (praktikojeni) në jetën tuaj!

Të gjithë ata që i dëgjuan fjalët e mia, le t'ua përcjellin atyre që nuk i kanë dëgjuar, se ndodh që ata (të tjerët) i kuptojnë më mirë.

O Zoti im, a e përmbusha detyrën dhe misionin e besuar?

Rreth njëqind e dyzet mijë haxhilerë brohoritën njëzëri:

O i Dërguari i Zotit, ti e përmbushe misionin tënd besnikërisht, dhe na e komunikove atë që të urdhëroi Zoti...

Atëherë Muhammedi a.s. tha:

O Zot, dëshmo!

O Zot, dëshmo!

O Zot, dëshmo!

Atë ditë atij iu shpall ajeti nga Zoti i Lartmadhëruar:

Sot jua kam përsosur fenë tuaj, plotësova dhuntinë Time ndaj jush, dhe jam i kënaqur që Islami të jetë feja juaj. (El Maide 3)

Namazi ndalon nga të këqijat

Allahu i Madhëruar me Diturinë e Tij, e cila përfshin çdo gjë, dhe me Urtësinë e Tij të madhe, na ka obliguar me kryerjen e disa adhurimeve. Na ka lejuar shumë gjëra e na ka ndaluar nga disa të tjera.

Çdo mendje e shëndoshë arrin të kuptojë se zbatimi i këtyre urdhrave është në dobinë e njeriut, si në këtë botë ashtu edhe në Botën Tjetër, ndërsa afrimi nga të ndaluarat është në dëmin e tij, si në këtë botë ashtu edhe në Botën Tjetër.

Ndër obligimet, që Allahu i Madhëruar ka bërë për besimtarët e fesë Islame, është dhe namazi, i cili konsiderohet nga shtyllat bazë, pas dëshmisë se **“Nuk ka të adhuruar me të drejtë përveç Allahut dhe se Muhamedi është rob dhe i Dërguari i Tij.”**

Namazi është simboli i të Dërguarve dhe cilësi e të devotshmëve.

Namazi, që në një ndër kuptimet gjuhësore të tij nënkupton mjet lidhës, shërben si një urë lidhëse mes njeriut dhe Allahut të Madhëruar.

Me namazi muslimani pastrohet nga gjynahet e vogla, sikurse uji që pastron rrobat nga papastërtitë.

Namazi shton te muslimani ndjenjën e frikës, gjë kjo që e bën atë të largohet nga çdo vepër që Allahu i Madhëruar nuk e pëlqen dhe njëkohësisht dëmton edhe shoqërinë ku ai jeton. Allahu i Madhëruar thotë në Kur`an: **“Ti lexo atë që po të shpallet nga Libri (Kur`ani), fal namazin, vërtet namazi parandalon**

nga të shëmtuarat (si imoraliteti, vjedhja) **dhe të këqijat** (si idhujtaria, vrasja, etj) **e përmendja e Allahut është më e madhja** (e adhurimeve). **Allahu e Di atë që ju e veproni.**” El Ankebut 45

Namazi me ndriçimin që sjell në shpirtin, zemrën dhe mendjen e njeriut, bëhet pengesë për ndotjen e tij nga papastërtitë e gjynaheve dhe gjërave të shëmtuara.

Termi i përdorur në arabisht **Ikametu Salate**, që mund të përshtatej me realizimin, kryerjen dhe faljen siç duhet të namazit, nënkupton sinqeritetin për Allahun, kryerjen e tij në kohën e caktuar, brenda mundësive të përcaktuara nga feja, së bashku me besimtarët e tjerë në xhami si dhe përkujdesja për veprimin me korrektësi të shtyllave, kushteve, detyrimeve dhe veprimeve të tjera në të.

Allahu i Madhëruar e ka bërë detyrë për besimtarët muslimanë kryerjen e faljeve gjatë ditës dhe natës, në kohët më të përshtatshme që nuk e pengojnë njeriun në kryerjen e punëve të tij të përditshme dhe të dobishme, por përkundrazi, e ndihmon në to duke e ripërtëritur lidhjen me Krijuesin e tij.

Namazi i parë është sabahu, me faljen e tij njeriu fillon ditën e re, e madje me të ai siguron prej Zotit ruajtje prej ngacmimeve të Shejtanit si dhe ndihmë në kërkimin e të mirave.

Robi i Allahut, pasi e ka kryer namazin në mënyrën e kërkuar, largohet për në punët e tij ditore, duke ndjerë ngritjen e besimit në zemër. E shikon atë të kënaqur shpirtërisht dhe duke mos menduar për kryerjen e gjynaheve dhe veprave të shëmtuara, e nëse bën ndonjë gjynah të vogël, afrohet koha e namazit të drekës, me kryerjen e të cilit Allahu ia fshin ato gjynahe dhe e rikthen atë në gjendjen e mëparshme. E tillë vazhdon jeta e tij gjatë ditës dhe natës, duke qenë i ruajtur dhe i pastër nga gjynahet, si rezultat i kryerjes së namazit vetëm për hir të Allahut të Madhëruar.

Njeriu që e fal namazin në mënyrën e kërkuar, kur e mbaron atë, ndjen një lehtësim në veten e tij, sikur i ka mënjanuar hallet dhe problemet ditore. Si të mos ndjehet i tillë, kur dihet që hallet dhe problemet e tij i merr përsipër Allahu. Në këtë mënyrë njeriu e sheh veten të çlodhur, të gatshëm për punë dhe të kënaqur shpirtërisht, duke shpresuar të ishte akoma në namaz, ngaqë namazi konsiderohet për të kënaqësi, mirësi e shpirtit, xheneti i zemrës dhe vendpushimi i tij në këtë botë.

Kushdo që e shijon kënaqësinë në namaz, kur ndodhet para Allahut të Madhëruar, nuk mundet ta kundërshtojë Atë jashtë tij, sepse e di që Allahu i Madhëruar e Shikon dhe e ka nën Mbikëqyrjen e Tij kudo që të ndodhet.

Gjithashtu Ibn Mes`udi transmeton se i Dërguari i Allahut, alejhi selam, ka thënë: **“Nuk e ka namazin ai që nuk i bindet namazit.”**

Bindja ndaj namazit arrihet kur ky të ndalon nga veprimi i të shëmtuarave dhe të ndaluarave.

Ebu Hurejra, radij Allahu anhu, ka thënë: Erdhi një person tek i Dërguari i Allahut dhe i tha: “O i Dërguari i Allahut! Vërtet filani falet natën, por kur zbardh dita, ai vjedh. I Dërguari, alejhi selam, tha: **“Falja e tij do ta ndalojë nga ajo që përmende (vjedhja).”** Tefsiri i Ibn Kethirit.

Ndërsa Ebu El Alijet në komentin e këtij ajeti thotë: *“Në faljen e namazit ndodhen tre cilësi, e në çdo namaz që mungon ndonjë prej këtyre cilësive, ai nuk konsiderohet si namaz. E ata janë: Sinqeriteti, frika dhe përmendja e Allahut. Sinqeriteti të nxit në kryerjen e veprave të mira; Frika të ndalon nga veprimi i gjynaheve; Ndërsa përmendja e Allahut (Kur`ani) e urdhëron dhe e ndalon.”*

Që falja e namazit të ndalon nga veprat e këqija, e pohuan dhe mosbesimtarët në kohën e të Dërguarit Shuajb, alejhi selam, shikoni dialogun mes tyre:

“Medjenit i dërguam vëllain e tyre Shuajbin që iu tha: “O populli im, adhurojeni Allahun, ju nuk keni Zot

tjetër veç Tij, mos matni e as mos peshoni mangut. Unë po ju shoh në lulëzim, (por) me të vërtetë kam frikë për ju nga dënimi i një dite të afërt, (se do t’ju përfshijë nga të gjitha anët).

O populli im, veproni drejt gjatë matjes dhe peshimit, mos dëmtoni njerëzit në asgjë dhe mos shkaktoni rrëmujë në tokë!

Atë pjesë që jua lejoi Allahu, është shumë më e mirë për ju, nëse jeni besimtarë, e unë nuk jam mbikëqyrësi juaj!”

Ata thanë: “O Shuajb, vallë namazi yt po të thotë të na urdhërosh që ta braktisim atë që adhuroan prindërit tanë, apo të mos bëjmë ç’të duam me pasurinë tonë? Vërtet, ti qenke i urtë e i mençur (me ironi)”. Hud: 84-87

Shkurtimisht mund të themi se besimtari që fal namazin, është nga njerëzit që largohet më tepër prej të ndaluarave, prej imoralitetit, prej pirjes së alkoolit, prej vjedhjes dhe shpifjes, prej gënjeshtërs dhe mashtrimit, prej kamatës dhe përgojimit, si dhe prej veprave të tjera që janë në kundërshtim me urdhrat e Allahut dhe që e pakësojnë burrërinë dhe nderin e besimtarit. Kjo ndodh ngaqë është e papranueshme logjikisht që një person, i cili e ka njohur Zotin e tij, qëndron para Krijuesit të tij të dashur që e ka edukuar atë dhe të gjitha krijesat e tjera, kërkon

nga Allahu i Madhëruar ta udhëzojë në rrugën e vërtetë, i përulet Atij dhe bie në sexhde për Të, e falënderon dhe e madhëron, ashtu siç e meriton Allahu i Madhëruar, të shihet më pas duke u vërtitur nëpër rrugët e degjenerimit dhe gjynaheve, sikurse veprojnë njerëzit e prishur, që u janë bërë normë ditore vepra të tilla, e janë bërë specialistë të krimeve dhe veprimeve të pahijshme.

Lexues i nderuar!

Nëse do t'u hedhësh një vështrim njerëzve që të rrethojnë dhe veprimeve të tyre, ku krimi droga, imoraliteti etj. janë të pranishme, shumë shpejt do të arrish të kuptosh se vërtet namazi të largon nga këto vese. Nuk njohim raste kur personat që frekuentojnë xhaminë të akuzohen për imoralitet, për vrasje, të merren me drogë, të mos respektojnë prindërit e tyre apo të bëjnë ndonjë të keqe, vetëm nëse sapo mund të kenë filluar të falin namazin dhe akoma mund të mos jetë bërë namazi pjesë e veprimeve të tij ditore. Besimtarët që falen rregullisht, rrezatojnë vetëm mirësi, për të cilat ka shumë nevojë shoqëria sot. Namazi është mjeti më i mirë, i cili e largon njeriun prej punëve të këqija, nëse ai kryhet me të gjitha rregullat e parashikuara, kur falet me vëmendje, me përkujtim ndaj Allahut dhe duke menduar në domethënien e ajeteve që lexohen.

Jo të gjithë besimtarët në namazin e tyre ndodhen në të njëjtën pozitë. Imami Ibn Kajim (Allahu e mëshiroftë!) i ka klasifikuar njerëzit në namaz në pesë grupe.

Grupi i parë. Janë ata që i bëjnë padrejtësi vetes së tyre, duke qenë neglizhues. Këtu bën pjesë ai që nuk e merr abdesin në mënyrë të plotë e nuk i kushton rëndësi kohës dhe shtyllave të namazit.

Grupi i dytë. Ai që tregohet i kujdesshëm për kohën, kufijtë, shtyllat e namazit dhe për abdesin, por në namazin e tij mungon këmbëngulja për të mposhtur cytjet e të mallkuarit, duke qenë i zhytur në cytje dhe mendime të kota.

Grupi i tretë. Personi që tregohet i kujdesshëm në ruajtjen e rregullave dhe shtyllave të namazit, njëkohësisht është këmbëngulës në largimin e cytjeve dhe mendimeve të kota, ai gjatë faljes është në përpjekje (luftë) me armikun e tij, që kërkon t'i vjedhë pjesë nga namazi. Ai ndodhet njëherazi në namaz dhe në luftë.

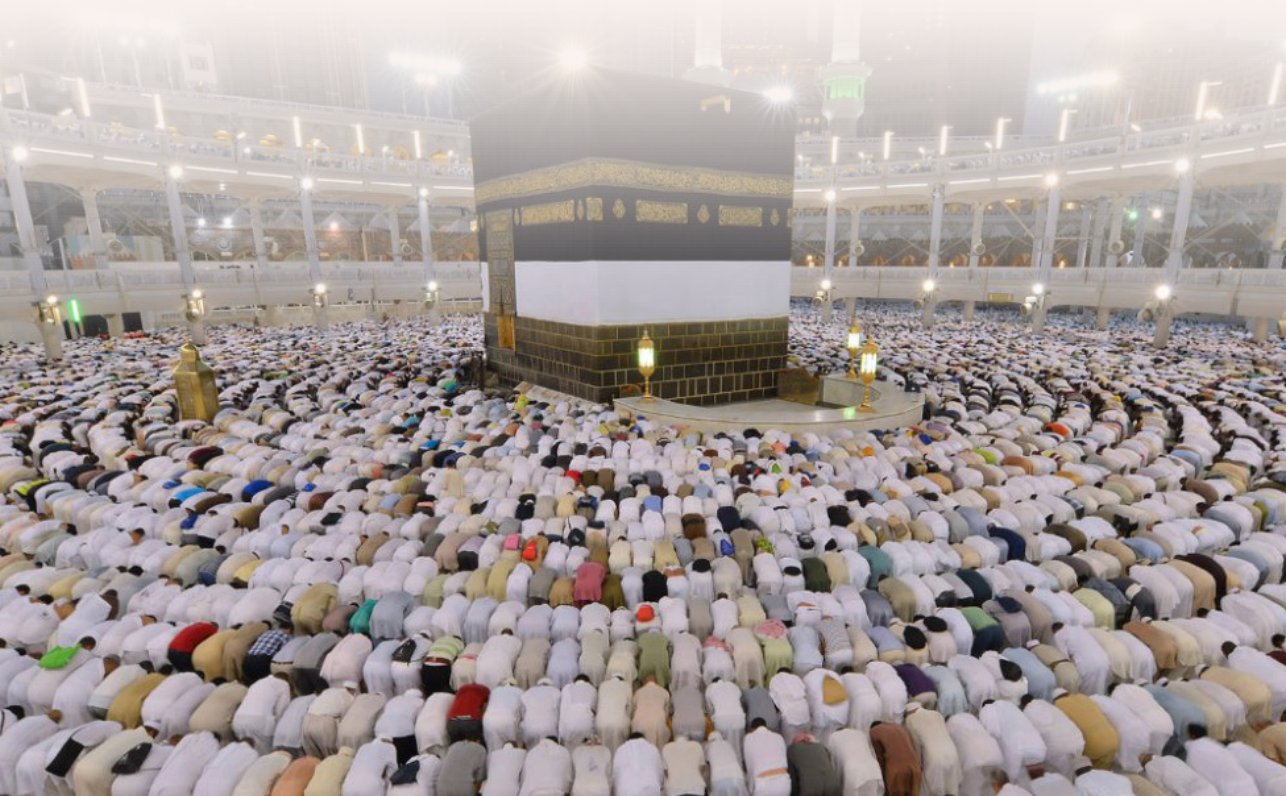
Grupi i katërt. Personi që kur fal namazin, plotëson detyrimet, shtyllat dhe rregullat e tij, duke qenë i angazhuar me zemër në veprimet e namazit dhe duke pasur si qëllim kryesor kryerjen në mënyrën sa më të plotë dhe adhurimin e Zotit të tij në të.

Grupi i pestë. Personi që ndodhet në namaz, si ata që përmendëm në grupin e katërt, porse krahas kësaj e ka vendosur zemrën e tij para Allahut të Madhëruar, duke e mbushur me dashurinë dhe madhërimin e Tij, sikur ta shikonte Atë. Përsa i përket cytjeve, te ky person nuk ekzistojnë sikurse nuk ekziston as edhe një lloj pengese ndërmjet tij dhe Zotit të tij. Gjendja në të cilën ndodhet ky në raport me të tjerët gjatë namazit, është më e mira si dhe më e madhe se hapësira që ekziston ndërmjet qiellit dhe Tokës. Ky në namazin e tij është i zënë vetëm me Allahun e Madhëruar.

Grupi i parë dënohet, i dyti do të merret në llogari, të tretit i falet, i katërti shpërblehet dhe i pesti ndodhet më afër Allahut. E lusim Allahun e Madhëruar të na bëjë prej robërve të Tij të shpëtuar, të na ruajë

nga dënimi i Xhehenemit e të na falë ne, prindërit tanë dhe të gjithë muslimanët Ditën e dhënies së llogarisë.

Namazet ruajnë shëndetin, eliminojnë dëmin, të mbrojnë kundër sëmundjeve, gjallërojnë zemrën, e bëjnë fytyrën të shndritshme duke e veshur me një dritë të këndshme, qetësojnë dhe e edukojnë shpirtin, i bëjnë mirë trurit, eliminojnë përtacinë dhe dembelizmin, përtërijnë trupin dhe energjinë, rrisin mençurinë dhe zgjerojnë horizontin e njohurive. Namazet e pastrojnë zemrën, i zvogëlojnë shqetësimet që lidhen me fitimet për jetesë, i sjellin bekimet e Allahut në ato që ka fituar njeriu, e ndalin zemërimin e Allahut, e mbrojnë dëshirën e individit nga përpjekjet djallëzore sistematike për të devijuar besimtarët. Namazet e afrojnë individin te Zoti i Mëshirshëm.

Përse jam musliman?

Rëndësia e kësaj teme

Për rëndësinë e kësaj teme flasin vetë shprehjet e njerëzve, të cilët pa të keq pyesin këdo që e njohin apo, qoftë dhe rastësisht, nisur nga paraqitja e tij, pse musliman je ti!, apo, pse shkon në xhami ti!. Kjo gjë nuk duhet ta shqetësojë askënd që me dëshirë dhe bindje është bërë musliman, por në të kundërt i del si detyrë, që në formën më të mirë, ashtu siç jemi të urdhëruar nga mësimet kur'anore, t'ua shpjegojë qartë arsyen pse është musliman.

Nisur nga këto arsye, edhe unë, që jam një prej atyre që më pyesin, po sqaroj me pak fjalë arsyet pse jam musliman.

Së pari do të thosha se besimi e ka vendin e tij në zemër dhe askush nuk ta dikton, ndaj dhe të qenit musliman është një

proces që vjen natyrshëm, ku njeriu ndërgjegjësohet pas leximit, dëgjimit dhe meditimit të thellë.

Arsyeja kryesore që e justifikon të qenin tim musliman, është mënyra se si e njohin dhe e adhurojnë Zotin muslimanët.

Besimi në Zot është pjesë e çdo vetëdije njerëzore, qoftë edhe e atyre që mendojnë se nuk besojnë, madje vetë ata kur gjenden në ndonjë vështirësi të Zoti drejtohen për ndihmë, qoftë dhe instinktivisht, fakt ky për ekzistencën e Krijuesit absolut.

Bazat e besimit të Zotit në fenë islame mund të përmbliidhen:

1- E besoj Zotin si krijuesi i çdo gjëje, në dorën e Tij gjenden çelësat

e mirësive dhe të begative. Asgjë nuk ndodh në univers, qoftë e mirë apo e keqe, pa lejen e Tij. Ai është i aftë për çdo gjë, mjafton të thotë bëhu e ajo bëhet. Mjafton gjithësia, me të dukshmet dhe të padukshmet e saj, si faktor se Allahu ka mundësi për gjithçka.

Kjo bindje më qetëson në çdo situatë. Kur jam në vështirësi, i lutem, i mbështetem dhe i frikësohem vetëm Zotit dhe jo vendeve të ashtuquajtura të shenjta, sepse e di se asgjë e askush tjetër nuk ka në dorë as më pak e as më shumë sesa thjesht të qenit veprues të asaj që ka caktuar Ai.

Më duket i tepërt shpjegimi se përse nuk duhet të shkoj nëpër tyrbe e vende të tjera, gjoja të shenjta, sepse çdokush që mendon pak e kupton se i vdekuri nuk ka asgjë në dorë, se po të kishte ne muslimanët do t'i bënim tyrbe kudo

të Dërguarit Muhamed, paqja e Zotit qoftë mbi të. Por duke e ditur se tyrbet e shumta vetëm sa i largojnë njerëzit nga lutja dhe lidhja e shpresës vetëm me Zotin, muslimani e lut vetëm Zotin direkt pa shkuar në vendet gjoja të mira.

Ata njerëz që ndjekin këtë mënyrë të shkurtër për të lutur Zotin e kanë gabim sepse kjo formë nuk ka asnjë argument nga feja e Zotit dhe këta njerëz, që edhe pse me qëllim të mirë, e bëjnë këtë veprim kurrë nuk do të gjejnë derman. Ata, që njerëzit adhurojnë përveç Zotit nuk mundën të më ndihmojnë a të më dëmtojnë po nuk deshi i madhi Zot. Kjo qetësi shpirtërore është veçori dalluese e atyre që me bindje i mbështeten vetëm Krijuesit të tyre dhe vetëm atij i luten për ndihmë.

2- E besoj Zotin si një Krijues me emra dhe attribute të përkryera. Ai më sheh çfarë bëj, më dëgjon çfarë them, më shpërblen nëse veproj mirë dhe më ndëshkon nëse nuk i bindem. Jam i sigurt se çdo gjë që më ka urdhëruar, është në të mirën time dhe se çdo gjë që ma ka ndaluar, është në të keqen time. Jam i sigurt se vetëm Ai e ka në dorë rrizkun dhe të ardhmen time ndaj dhe vetëm Atij ia kërkoj atë që më nevojitet.

Nisur nga këto dhe nga shumë cilësi të tjera, jam i bindur se ky Zot e meriton të adhurohet çiltërsisht me dashuri, frikë, shpresë dhe pa kurrfarë syefaqsësie.

Pjesë tjetër e rëndësishme për mua si musliman është dhe besimi në Kur'anin Famëlartë. Kur'ani është libër që Zoti ia zbriti me anë të melekut Xhibrail të dërguarit Muhamed, paqja e Zotit qoftë mbi të, mbi të gjithë të Dërguarit para Tij dhe mbi të gjithë ata njerëz që ndjekin rrugën e tij.

Kur'ani është libër që i mahnit lexuesit, i çudit shkencëtarët dhe i fut në meditime mendimtarët. Të jem i sinqertë, jo që në leximin e parë Kur'ani të bën për vete, kjo për shkak të vështirësisë në të kuptuar, ngaqë është i pamundur përkthimi perfekt i tij në gjuhë tjetër. Por nëse do të lexosh fillimisht shpjegimin që i është bërë, do ta kesh të lehtë për ta kuptuar më pas. Në këtë libër, Zoti i Madhëruar ia ka sqaruar njerëzimit rrugën që duhet të ndjekë për të qenë i lumtur në këtë botë dhe në tjetrën.

Kur'ani edhe sot ekziston në gjuhën në të cilën ka zbritur pa i ndryshuar as dhe një germë, fakt që nuk e mohon kush. Në të flitet dhe për shumë zbulime shkencore, edhe pse nuk është libër shkencor, por Zoti me anë të këtyre ajeteve do t'u tregojë njerëzve se ky libër është vetëm prej Tij dhe se njerëzit nuk kanë mundësi të shkruajnë një libër të tillë. Kur'ani është koherent dhe do të mbetet i përshtatshëm për të gjitha kohërat. Të fshehtat e tij nuk shteren kurrë. Ai e ndalon njeriun nga çdo e keqe dhe ia tregon çdo të mirë, këtë e dinë mirë ata që e kanë lexuar.

Parim tjetër i fesë islame, që unë e besoj, është dhe besimi në jetën pas vdekjes, e cila është një domosdoshmëri dhe pa të cilën nuk ka kuptim real as jeta aktuale.

Nuk kam ndër mend të paraqes morinë e argumenteve që më bindën mua ta besoj ringjalljen, sepse nuk është ky momenti, por unë të ftoj të lexosh rreth kësaj çështjeje ekzistenca e së cilës nuk varet nëse e beson ti apo jo.

Mjafton që ti të besosh se nuk e ke krijuar vetë veten tënde dhe se nuk je krijuar nga asgjëja, për t'u bindur se Ai që të krijoi për herë të parë, ka mundësi të të rikrijojë për së dyti, dhe kjo është më e lehtë, apo jo! Gjithashtu mjafton të besosh se Kur'ani është libër i Zotit dhe si i tillë është më se i saktë, për t'u bindur se dhe Dita e Llogarisë që përmendet në të, do të ndodhë. Besimi në Ditën e Gjykimit ndikon në jetën e muslimanit, që ai të

bëjë sa më shumë vepra të mira sepse shpreson se një ditë do të shpërblehet për to, dhe të shmanget nga të këqijat se e di që do të ndëshkohet për to.

Besimi në Ditën e Gjyqit të madh më bën të ndjehem i qetë, sepse jam i bindur se çdokush do të marrë atë që meriton, qoftë i mirë apo i keq. Përveç kësaj, nëse dikujt nuk i është dhënë e drejta që i takon, edhe pse është munduar ta marrë atë, ai është i sigurt se i madhi Zot nuk i bën padrejtësi kujt, por do t'ia japë atë ditë kur t'i nevojitet më shumë.

Ju pyes, a është e drejtë vallë që dikush, i cili gjatë gjithë jetës ka bërë mirë dhe dikush tjetër që ka bërë nëntëdhjetë e nëntë të zezat dhe nuk e merr ndëshkimin e merituar para vdekjes, a është e drejtë që fundi i tyre të jetë vdekja pa shpërblimin apo dënimin e duhur?

Nëse njerëzit do ta besonin këtë Ditë, të jeni të sigurt se nuk do të kishim këto probleme që kemi sot, duke filluar nga vjedhjet, korrupsioni, marra e nderit të tjetrit, e duke përfunduar me vrasjet dhe vetëvrasjet.

Fakt tjetër bindës që më bën të ndjehem krenar si musliman është dhe historia e lavdishme e Islamit që prej fillimit të tij.

Mjafton të dish se si ndikoi Islami në transformimin e atij populli ku u shfaq. Ishte ai popull që përçoi kulturën e tij deri në Evropë, që për hir të së vërtetës

ia kushton qytetërimin islam periudhën e Rilindjes Evropiane. Ishin universitetet islame në Spanjën e asaj kohe, ku u shkolluan shumë rilindës evropianë.

Mora si shembull popullin ku u shfaq Islami rishtazi, sepse aty duket qartë ndryshimi se çfarë mund të bëjë një popull i prapambetur, në të gjitha drejtimet në krahasim me kulturën perse, bizantine apo romake të asaj kohe, nëse ai pranon Islamit. Vlen të përmendet dhe fakti se kur muslimanët e zbatonin fenë e tyre, jomuslimanët merrnin mësim prej tyre, ndërsa tani ndodh e kundërta. Edhe kjo të bën të mendosh pak në realitetin e kësaj feje.

Pa dashur të zgjatem akoma në argumentet reale që më bëjnë të ndjehem i qetë që jam musliman, ju ftoj të lexoni sadopak librat autentikë të kësaj feje, për të kuptuar realitetin e Islamit e të mos ndikoheni nga çfarë thonë apo bëjnë njerëzit.

Askush nuk mund të jetë shembull real i një muslimani të mirë, përmes të cilit ti mund të shohësh Islamit e vërtetë, edhe pse janë të shumtë ata që janë pajisur me cilësitë islame.

Teuhidi dhe Shirku

Teuhidi dhe shirku, dy nocione që kanë formuluar historinë e krijimit, të lindjes dhe të vdekjes, të ekzistencës dhe të shkatërrimit, të mirëqenies dhe të rrënimit. Dy nocione që kanë vendosur për fatin e individëve, fiseve dhe kombeve dhe në fund edhe të vetë njerëzimit. Për hir të njërës prej tyre u krijua jeta dhe për shkak të tjetrës do të shkatërrohet. Jetë që nisi vetëm me një fjalë dhe po për hir të saj do të marrë fund.

Duke gërmuar nëpër rrënojat e historisë, nën gërmadhat arkeologjike të fiseve, popujve dhe qytetërimeve të hershme çuditërisht do të gjejmë mes tyre një linjë të përbashkët besimi. Megjithë dallimet në kohë, tradita dhe vende ku ata jetuan dhe u zhvilluan, te të gjithë ata do të gjejmë qartë dhe dukshëm shenja të paganizmit. Ndoshta gjurmët e shirkut janë edhe

më të dukshmet se çdo gjë tjetër te këto popuj. Idhuj, altarë, statuja perëndish dhe mbishkrime të cilat më tepër se çdo gjë tjetër të informojnë për një kulturë pagane të këtyre popujve. Mbase do të ishte e vështirë të mund të dalloje aspekte të tjera të jetës dhe moralit të këtyre popujve, por më lehtë se gjithçka do të ishte të dalloje natyrën idhujtare dhe okulte të tyre. Ndoshta kjo është edhe arsyeja që i ka shtyrë marksistët dhe ateistët e të gjitha ngjyrave të besojnë se feja lindi fillimisht si një besim pagan e më pas ajo evoluoi në atë monoteist. Në fakt, ne nuk besojmë aspak kështu. Monoteizmi ka ekzistuar që në fillimet e jetës, ndonëse në shekuj ndjekësit e tij kanë qenë të pakët dhe nuk kanë pasur objekte kulti dhe as shenja të dukshme përveç ndonjë shënimi historik. Dhe kjo për vetë faktin se, siç na tregon edhe Kurani, besimtarët gjithmonë patën

qenë shtresa më e dobët e popullsisë dhe më e pakta në numër. Ndaj, atyre u duhej të vuanin torturat dhe përbuzjet pagane të popujve të tyre që më pas, për shkak të idhujtarisë së tyre, do të shkatërroheshin duke bartur me vete edhe provat e jetës së tyre pagane, pse jo edhe të shkatërrimit të tyre.

Habitesh se si njerëz të cilët qenë të aftë të ndërtojnë piramida, kulla dhe qytete të tëra në brendësi të maleve, të njihnin fizikën, kiminë dhe të bënin përlllogaritje astronomike nga më të saktat dhe të ngrinin qytetërime mijëravjeçarë të zhduken papritur nga faqja e dheut pa lënë pas as edhe një vijë gjeanalogjike e cila do të trashëgonte traditat dhe besimet e këtyre popujve, që ne të mund të njiheshim më mirë me historinë dhe traditat e tyre! Përveç rrënojave të tyre, ata asnjë pasardhës tjetër nuk lanë. A mos vallë ishte shirku ai që u bë shkaktari kryesor i rrënimit të këtyre njerëzve?

Le ta ndjekim historinë që nga fillimi dhe të kuptojmë se çfarë ka ndodhur në të vërtetë me këta njerëz. Historia fillon pikërisht këtu:

“Përkujto kur Zoti Yt nxori nga shpina e bijve të Ademit pasardhësit e tyre dhe i bëri dëshmuës të vetes së tyre (duke u thënë): “A nuk jam Zoti juaj?” Ata thanë: “Po, dëshmuam!” Të mos thoni në ditën e kijametit: “Ne nga ky (dëshmim) ishim të panjohur. Ose të mos thoni: “Prindërit tanë më parë ishin idhujtarë, e ne ishim

pasardhës të tyre. A do të na shkatërrosh ne për atë që bënë ata asgjësues të së vërtetës?”¹ “Unë nuk i krijova xhinët dhe njerëzit për tjetër veç që të më adhurojnë.”²

Një kauzë u vendos dhe një marveshje u krye. Para nesh shfaqet i qartë sekreti i krijimit dhe i ekzistencës, sekreti i fillimit dhe i mbarimit. Krijuesi vendosi të krijoj njeriun për një qëllim të vetëm; ta adhuronte vetëm Atë dhe të jetonte konform këtij besimi, në të kundërt krijimi i njeriut do të humbte qëllimin e tij të ekzistencës dhe të Madhëruarit do t’i duhej t’i jepte fund të gjithë atyre elementëve që do të dilnin jashtë këtij qëllimi për të cilin u krijuan. Ai u dha atyre edhe një premtim për këtë: ***“E drejta e Allahut ndaj njerzve është ta adhurojnë Atë dhe të mos i bëjnë Atij asnjë ortak (në adhurim), e ndërsa e drejta e njerëzve ndaj Allahut është që Ai të mos e ndëshkojë atë të cilin nuk i bën shirk Atij”³ “O biri i Ademit sikur ti të më vish me gjynahe sa toka dhe nuk më bën mua aspak shirk Unë do të përgjigjem ty me po të njëjtën masë faljeje.”⁴***

Smira dhe intriga e Iblisit bëri që babai i njerëzimit të dilte nga xheneti, mirëpo ai nuk do të mjafohej me kaq, urrejtja ndaj racës njerëzore e shtyri që kurrë të mos heqë dorë nga shkatërrimi i tij. Por duke qenë i paaftë ta bënte vetë këtë, ai do të mendohej ta largonte atë nga qëllimi për të cilin ai

¹ Sure El Araf: 172-173.

² Sure Dharijat:56.

³ Hadith trs.Buhari dhe Muslim

⁴ Hadith trs. Tirmidhiu 3534

u krijua dhe kështu me të drejtë njeriu do të meritonte ndëshkimin e Krijuesit të tij. Djalli shpeshherë do t'ia arrinte qëllimit të tij, por gjithmonë në rrugën e tij do të kishte pengesa dhe këto pengesa ishin të Dërguarit të cilët Allahu, falë mëshirës së Tij, do t'ia dërgonte racës njerëzore për t'i kujtuar marrëveshjen dhe për t'i paralajmëruar për rrezikun që i kanosej në rast të thyerjes së kësaj marrëveshje. ***“Ne nuk dërguam asnjë të Dërguar para teje e të mos i kemi shpallur atij se nuk ka zot tjetër përveç Meje, pra më adhuroni!”***⁵ ***“Ne dërguam në çdo popull të dërguar që t’u thonë: “Adhuroni vetëm Allahun, e largohuni djajve (adhurimit të tyre)!” Por, pati nga ata që Allahu i udhëzoi dhe pati nga ata që ishte i gjykuar me humbje, pra udhëtoni nëpër botë dhe shihni se si ishte fundi i gënjeshtarëve?”***⁶ ***“(Ne çuam) Të Dërguar që ishin përgëzues e kërcënues, ashtu që pas dërgimit të dërguarve njerëzit të mos kenë fakt (arsyetimi) para Allahut.”***⁷

E megjithkëtë shirku u shfaq tek pasardhësit e Ademit dhe kështu Allahu dërgoi Nuhun, profetin e Tij të pare, pasi kjo e keqe filloj të hedhë rrënjët e saj.

“Ne patëm dërguar Nuhun te populli i vet, e ai i tha: “O populli im, adhuroni vetëm Allahun, ju nuk keni zot tjetër veç Tij. Unë kam frikë për dënimin Tuaj në një ditë të madhe!”⁸ ***“Ne e dërguam***

Nuhun tek populli i tij (dhe i thamë): “Tërhiqja vërejtjen popullit tënd para se ata t’i godasë dënimi i rëndë! Ai tha: “O populli im, unë jam i Dërguar te ju, jam i qartë. Adhuroni Allahun, kini frikë prej Tij dhe mua më dëgjoni. Ai u falë juve nga mëkatet tuaja dhe ua vazhdon jetën deri në një afat të caktuar (pa u dënuar), e kur të vijë afati i caktuar prej Allahut, ai nuk shtyhet për më vonë, nëse jeni që e dini.” Mirëpo megjithë përpjekjet e vazhdueshme të Nuhut, që ata të ktheheshin nga shirku, ata nuk u tërhoqën nga idhujt e tyre. ***“Ai tha: “O Zoti im, unë e thirra popullin tim natën e ditën. Por thirrja ime vetëm ua shtoi ikjen. Dhe sa herë që unë i thërritja ata për t’u falur Ti mëkatet, ata i vënin gishtat e tyre në veshë dhe i mbulonin kokat me teshat e tyre dhe vazhdonin në atë të tyren me një mendjemadhësi të fortë...Dhe ata (paskanikët) u kurdisën atyre kurthe shumë të mëdha.”*** Dhe u thanë: ***“Dhe u thanë: “Mos braktisni zotat tuaj kurrsesi, mos braktisni Uedanë, as Suua-në, e Jeguth-in, Jeukë-n e Nesre-n. Dhe ata i bënë të humbur shumë prej tyre, e Ti zullumqarëve mos u jep tjetër, por vetëm humbje.”*** Dhe kështu që ata gjetën atë që meritonin dhe atë për të cilën shpesh herë ishin pralajmëruar. ***“Për shkak të mëkateve të tyre ata u përmbytën dhe menjëherë u futën në zjarr dhe ata, përveç Allahut, nuk gjetën ndihmëtarë. E Nuhu tha: “O Zoti im, mos lë mbi tokë asnjë nga jobesimtarët! Sepse, nëse Ti i lë, ata do t’i humbin robërit e Tu dhe prej tyre nuk lindin tjetër vetëm se të prishur e mosbesimtarë.”*** Shih suren Nuh.

⁵ Sure El Enbija: 25

⁶ Sure En Nahl: 36

⁷ Sure En Nisa: 165

⁸ Suretu El Arafë: 59

Ky ishte fundi i popullit të Nuhut, mëkati i të cilit nuk qe tjetër veçse shirku, dhe ja pasoja e tij! Le të shohim një popull tjetër, një tjetër të Dërguar dhe një tjetër ngjarje.

“Edhe te (populli) Ad-i (dërguam) vëllain e tyre Hudin, e ai tha: “O populli im, adhuronie (një Zot) Allahun, ju nuk keni zot veç Tij, a nuk po frikësoheni?!” E njëjta thirrje, mirëpo fatkeqësisht e njëjta përgjigje! **“Paria që nuk besoi nga populli i tij tha: “Ne po të shohim mendjelehtë dhe të konsiderojmë vërtet rrenacak!”** Dhe përsëri i Dërguari i Zotit këmbëngul **“Tha (Hudi): “O populli im, nuk jam mendjelehtë, por unë jam i Dërguar prej Zotit të botëve. Që t’u komunikoj shpalljet e Zotit tim, dhe unë jam këshillues besnik për ju. A mos ju erdhi çudi që ju erdhi lajmi përmes një njeriu nga mesi juaj, e për t’ju tërhequr vërejtjen. Përkujtoni kur Ai ju bëri sundues pas popullit të Nuhut dhe ju shtoi fuqinë fizike. Përkujtoni të mirat e Allahut që të gjeni shpëtim. Ata thanë: “A na erdhe (të na frikësosh) që të adhurojmë vetëm Allahun e të braktisim atë ç’ka adhuronin prindërit tanë? Nëse je i vërtet (çka thua) sillna atë që na premtom (kërcenohesh).”** E njëjta paturpësi dhe e njëjta mëndjemadhësi! **“(Hudi) Tha: “Juve ju gjeti dënimi dhe përbuzja nga Zoti juaj. A më polemizoni mua për emra (të idhujve) që i emëruat ju dhe prindërit tuaj, e që për ta Allahu nuk shpalli kurfarë argumenti? Pritni**

pra, (dënimin) edhe unë së bashku me ju jam duke e pritur. Ne më mëshirën tonë e shpëtuam atë dhe ata që ishin me të, dhe i shkulëm nga rrënja, ata që përgenjeshtruan argumentet Tona dhe nuk ishin besimtarë.” **“Edhe te (populli) Adi (dërguam) nga mesi tyre Hudin që tha: “O populli im, ju nuk keni zot tjetër veç Tij, ju vetëm po hutoheni me trillime... Ata thanë: “O Hud, ti nuk na solle ndonjë argument, e ne nuk i brakisim zotat tanë për fjalën tënde dhe ne nuk të besojmë ty. Ne nuk themi tjetër vetëm se dikush prej zotave tanë të ka goditur me çmendje! Ai tha: “Unë dëshmitar e kam Allahun, e ju dëshmoni se unë jam larg nga ajo çka ju i shoqëroni... E kur arriti vendimi Ynë (për dënim), Ne me mëshirën Tonë e shpëtuam Hudin, e bashkë me të edhe ata që kishin besuar. I shpëtuam prej dënimit të rëndë. E ato ishin (gjurmë të gënjeshtrove të fisit) Ad-ët, që mohuan argumentet e Zotit të tyre, kundërshtuan të dërguarin e Tij, shkuan pas urdhërit të çdo kryelarti kundërshtar. Ata u përcollën me mallkim si në këtë botë, ashtu edhe në ditën e gjykimit. Le të dihet, Adët mohuan Zotin e tyre. Qoftë i shkatërruar Adi, populli i Hudit!”¹⁰**

I njëjti përfundim po për të njëjtin mëkat!

Dhe përsëri historia e një populli tjetër, këtë herë Salihu dhe populli i tij.

⁹ Suretu El Araf: 65-72.

¹⁰ Suretu Hud: 50-60.

“Edhe te (populli) Themud e patëm njërin prej tyre, Salihun, e ai u tha: “O populli im, adhuronie Allahun, ju nuk keni zot tjetër veç Tij, Ai së pari ju krijoi nga dheu dhe ju bëri banues të tij, andaj kërkoni falje prej Tij, dhe shprehni pendim te Ai. S’ka dyshim, Zoti im është afër (me mëshirë), Ai përgjigjet (lutjeve)”! Ata thanë: “O Salih, ti ishe shpresë e jona para kësaj. Si mund të na ndalosh të adhurojmë atë që adhuruan prindërit tanë? Vërtet, ne jemi shumë të dyshimtë e në dilemë në atë që na thërret ti! O populli im, më tregoni ju, nëse unë jam (i bazuar) në argument (të qartë) nga Zoti im, dhe Ai të më ketë dhënë mua mëshirë (gradën pejgamber) nga ana e Tij, kush do të më mbrojë mua nga Allahu, nëse unë kundërshtoj Atë? Ju nuk më shtoni tjetër vetëm humbje. O populli im, kjo është deveja e Allahut, për ju është një argument. Lëreni pra, të ushqehet në tokën e Allahut e mos e prekni me ndonjë të keqe e t’iu godas menjëherë dënimi! E megjithatë, ata e therrën atë, e ai (Salihu) ju tha: “Përjetoni në vendin tuaj tri ditë, ky është caktim jo i rrejshëm! E kur erdhi vendimi Ynë (për dënim), Ne e shpëtuan Salihun nga poshtërimi i asaj dite, e bashkë me të, edhe ata që besuan. Zoti yt është ai i fuqishmi, ngadhënjyesi. Ndërsa ata që bënë zullum, i kapi (në ditën e katërt) krisma dhe gëdhinë kufoma (të ngrira) në vendin e tyre. (gëdhinë) Sikur të mos kishin qenë fare në të. Kuptonie pra, (populli) Themud e mohoi Zotin e vet. Mallkimi qoftë kundër Themudit!”

Megjithëse këta ishin njerëz që i kthyen malet në venbanime, çka askush më parë nuk e kish bërë, ... **“Ata skalisnin shtëpia në kodra shkëmbore për të qenë të sigurt. E ata në mëngjes i goditi gjëmim i tmerrshëm e shkatërrues. Dhe nuk u ndihmoi atyre asgjë ajo që vepruan.”**¹¹

Themudi e mohoi Zotin e vet. Mallkimi qoftë kundër Themudit! Refren që për fat të keq do t’i ndjekë pas ngado popuj dhe njerëz të tillë gjatë gjithë historisë së njerëzimit deri në ditët e fundit të saj!

E njëjta skenë përsëritet dhe me Shuajbin dhe popullin e tij, për të cilin flitet në temën “Gjeneratat e Kaluara”. Dhe kështu, po të vërejmë në historinë njerëzore do të gjejmë me dhjetëra shembuj të sa e sa popujve të cilët patën të njëjtin përfundim për të njëjtin mëkat. Është e vërtetë se këta njerëz patën edhe mëkate të tjera, por në çdo rast ata kishin një gjë të përbashkët dhe pa dyshim që kjo gjë ishte shirku. **“Para tyre përgënjeshtroan populli i Nuhut, banorët e Bunarit (të pusit) dhe Themudi. Edhe Adi, edhe Faraoni dhe vëllezërit e Lutit. Edhe banorët e Ejkes, populli i Tubbeit. Të gjithë i përgënjeshtroan të dërguarit, atëherë e merituan dënimin Tim.”**¹² **“Edhe Adin, Themudin, banorët e Res-it dhe shumë gjenerata ndërmjet tyre (i shkatërruam). E secilit prej tyre u patëm sjellë argumente, por të gjithë i rrënuam.”**¹³

¹¹ Suretu Hixhr: 82-84

¹² Suretu Kaf: 12-14

¹³ Suretu Furkan: 38

“Për shkak të veprave (të këqija) të njerëzve janë shfaqur në tokë e në det të zeza, (skamje, shkatërrime, katastrofa etj) e për ta përjetuar ata një pjesë të asaj (të keqe) që të tërhiqen (nga të këqijat).”¹⁴

Po a ka vepër më të keqe sesa shirku, i cili bie drejtpërdrejt në kundërshtim me qëllimin e krijimit dhe funksionit të njeriut në tokë? Po a nuk u krijua njeriu veç se për të adhuroar Zotin e tij të vetëm?! E ç’vlerë do të kishte jeta e tij nëse ai nuk do ta kryente më këtë funksion?! A është e llogjikshme dhe e pranueshme që qenia njerzore e krijuar dhe furnizuar në çdo moment të jetës nga Krijuesi i saj, deri edhe me ajrin që thith, t’ia përkushtojë jetën dikujt tjetër veç Tij?! A po bashkë me Të ai të ketë edhe të adhuroar të tjerë?! Krijuesi ynë dhe i universit me të drejtë nuk fal që dikush njëkohësisht t’ia kushtonte adhurimin dy padronëve, Atij që e meriton dhe atij që nuk e meriton. **“Allahu nuk fal t’i bëhet ortak Atij (në adhurim e sundim) dhe fal veç kësaj atë që do.”¹⁵** Prandaj edhe një botë ku nuk adhurohet më Allahu por admirohen idhuj dhe doktrina pagane është e kotë që të jetojë. Këtë ide fare mirë mund ta shohim edhe nga ky ajet kuranor: **“Sikur të kishte në to (në qiej e në tokë) të adhuroar (zota që komandojnë) veç Allahut, ato të dyja do të shkatërroheshin. Larg asaj që i përshkruajnë është Allahu, Zot i Arshit.”¹⁶**

Nga kjo mund të kuptohet fare qartë se nëse në tokë nuk do të adhurohej më Allahu po dikush tjetër veç Tij, atëherë me të drejtë do të merrte fund edhe qëllimi i ekzistencës së saj, pasi në të nuk gjendet më askush që të plotësojë këtë kusht të ekzistencës. Allahu për hir të teuhidit e krijoi jetën dhe kur shirku fillon të sundojë, jeta atëherë duhet të marrë fund. Kjo gjë bëhet edhe më e qartë nga thënia e të Dërguarit, alejhi selam: **“Nuk ka për t’u bërë Kijameti përderisa në tokë të thuhet: la ilahe il Allah.”¹⁷**

E pra, kur as edhe formula e Teuhidi dhe as emri i Allahut të mos përmenden më, kur as edhe një shenjë e adhurimi të një Zoti të mos ketë mbetur në mendjet e njerzve dhe natyrisht shirku dhe anarkia morale do të kenë zaptuar globin, atëherë edhe jeta do të marrë fund. Ky është ligji i Zotit mbi tokë dhe **“Fjalët e Zotit tënd janë plot të vërteta (çka lajmërojnë) dhe plot të drejta (çka gjykojnë). S’ka kush që t’i ndryshojë fjalët (vendimet) e Tij.”¹⁸**

Ky është pra shirku dhe jetëgjatësia e tij, sepse edhe ai, si edhe gënjeshtria, e ka jetën e shkurtër, por a nuk është shirku vallë gënjeshtria dhe shpifja më e madhe që i bëhet Krijuesit të diçkaje?! Kjo është edhe arsyeja pse ky mëkat ka edhe ndëshkimin më të madh e të pafalshëm dhe me pasoja shkatërrimtare që në këtë botë, siç edhe u pa, pa folur pastaj për botën tjetër.

¹⁴ Suretu Er Rum:41

¹⁵ Suretu Nisa: 48

¹⁶ Suretu El Enbija: 22

¹⁷ Trs.Ahmedi 13421

¹⁸ Suretu En Am:115

Pendohu tek Zoti

Prej mirësive më të mëdha të Allahut është hapja e derës së pendesës, duke e bërë atë agimin e ri të nisjes së udhëtimit të kthesës, me zemra të thyera, lot që rrjedhin, ballë të përlurur. Allahu i Madhëruar thotë: **"Lajmëroji robërit e Mi (o Muhamed) se, vërtet, Unë jam Falësi i madh, Mëshirëploti"** Allahu i Madhëruar, gjithashtu thotë: **"Pa dyshim, Allahu i do ata që pendohen (për gjynahet) dhe ata që pastrohen."**

Në nxitje të pendesës dhe të kthimit për tek Ai, Allahu i Madhëruar thotë: "Të gjithë ju, o besimtarë, kthehuni tek Allahu të penduar, që të arrini shpëtimin!" Muslimi shënon hadithin se Profeti, paqja e Allahut qoftë mbi të, thotë: *"Me të vërtetë Allahu i Lartësuar e shtrin dorën natën që të pendohet ai që kë mëkatuar gjatë ditës. Po ashtu Ai e shtrin dorën e Tij ditën, që të pendohet ai që ka mëkatuar gjatë natës. Kjo ndodh derisa dielli të lindë nga perëndimi"*.

Profeti i mëshirës, atij që Allahu ia ka falur të gjitha gjynahet, edhe pse ai e dinte këtë përsëri ai thoshte: *O ju njerëz! Pendohuni tek Allahu dhe kërkojini falje Atij, pasi edhe unë i kërkoj falje Atij njëqind herë në ditë!"* Mendo i nderuar vëlla dhe ti e nderuar motër rreth bujarisë së Allahut të Madhëruar ndaj atij që pendohet dhe kthehet. I Dërguari i Allahut thotë: "Ai që pendohet për gjynahun që ka kryer, është si të mos e kishte kryer fare atë."

O besimtar! Mos të të rrëmbejnë dëshirat dhe epshi, pasi Profeti Mumahed, paqja e Allahut qoftë mbi të, thotë: *"I gjithë umeti im do të hyjë në Xhennet, përveç atij që refuzon!"* I thanë: *"O i Dërguari i Allahut, e kush refuzon?!"* Ai tha: *"Kush më bindet mua do të hyjë në Xhennet, e kush nuk më bindet mua ai veç ka refuzuar."*

Ky hadith është përgëzim për të gjithë muslimanët me Xhennet, përveç një grupi, të cilët nuk dëshirojnë që të hyjnë në të, jo se nuk duan vërtetë, por për shkak të paditurisë rreth rrugës që i çon për tek ai, të dembelizmit, apo të dhënies përparësi mirësive të përkohshme të jetës së kësaj bote, mbi mirësitë e përjetshme të Xhennetit. Ndaj pendohu pa u vonuar, nxito, pasi për besimtarin nuk do të ketë prehje vetëm se nën pemën "Tuba", as për të dashurit vetëm se ditën kur do ta shohin Allahun me sytë e tyre. Pendohu sa më parë, zgjohu nga përhumbja dhe dije se dita jote më e mirë është dita e kthimit tek Allahu i Madhëruar.

Ji i vërtetë në ndjekjen e asaj rruge dhe le të të përgëzojë hadithi i Profetit, paqja e Allahut qoftë mbi të, i cili thotë: *"Me të vërtetë Allahu gëzohet me pendimin e robit të Tij, kur ai pendohet më shumë se sa shembulli i njeriut, i cili kishte humbur devenë në një shkretëtirë dhe në deve kishte ushqimin dhe pijen e tij, derisa u bind se do të vdiste ngaqë s'kishte ushqim"*

dhe pije, ai shkon te një pemë dhe ulet nën të në pritje për të vdekur, i pashpresë për të jetuar. Teksa ishte në këtë gjendje, i vjen deveja afër dhe ia lëshon litarin në dorën e tij. Ai ia kap frerën nga gëzimi thotë: "O Allah, Ti je rob i im dhe unë jam Zoti yt." Gaboi prej gëzimit të madh".

Vëlla dhe ti motër e nderuar! Jahja bin Muadhi, Allahu qoftë i kënaqur me të thotë: "Për mua më i mashtruar i është ai që zhytet në gjynahe duke shpresuar falje pa u penduar, ai që shpreson afrinë e Allahut pa vepra adhurimi, ai që pret të korrurat e Xhenetit me farërat e Xhehenemit, ai që kërkon të strehohet nën strehën e të devotshmëve me punën e gjynahqarëve, ai që pret shpërblim të mirë pa punuar, ai që ushqen shpresa për Allahun e Madhëruar ndërkohë që e ka tepruar. Ai që e do Xhenetin, heq dorë nga epshet dhe kush ia ka frikën zjarrit i braktis të këqijat".

Hasan Basriu, Allahu e mëshiroftë, thotë: "Disa njerëz i mashtroi shpresa e madhe për falje, derisa e kaluan këtë botë pa u penduar duke thënë: 'Unë kam mendime të mira për Allahun', por kanë gënjyer, se për të pasur mendime të mira duhen bërë vepra të mira!"

Ai, Allahu e mëshiroftë, gjithashtu thotë: "Besimtari i devotshëm është shumë i kujdesshëm ndaj vetvetes. Ai i kërkon llogari asaj për çdo të madhe e për çdo të vogël, nga frika ndaj Allahut të Lartësuar. Për besimtarin e tillë llogaria do të jetë

e lehtë Ditën e Kiametit. Llogarinë do ta ketë të rëndë Ditën e Kiametit, ai që e ka kaluar këtë jetë pa i kërkuar llogari vetvetes.

Besimtari mund të befasohet me diçka që e pëlqen dhe thotë: Për Allahun unë të dëshiroj, kam vërtetë nevojë për ty, por nuk mund të të bëj timen, diçka më pengon të të arrij. Ai mund ta teprojë me diçka, e pastaj vjen në vete dhe thotë: "Nuk kisha këtë për qëllim, ç'më duhet mua! Për Allahun nuk do të kthehem më tek ky veprim, në dashtë Allahu!" O ti që ecën në rrugët e jetës! Lufta ndaj vetes është një rrugë e gjatë, plot vështirësi, shijen e ka të hidhur dhe petkun e vrazhdë. Ec vetëm me karvanin e të penduarve dhe mos u ndal, derisa të mbërrish në Xhenetin e Adnit! Hasan Basriu, Allahu e mëshiroftë, thotë: "O bir i Ademit! Ti ke për të vdekur i vetëm, do të hysh në varr i vetëm, do të ringjallësh i vetëm, do të japësh llogari vetëm. Çdo njeri i devotshëm dhe i mençur duhet të ketë kujdes që jeta e tij mos të përfundojë me vepra të këqija, se ndërmjet Allahut dhe bijve të Ademit nuk ka lidhje fafëfisnore, as afërsi gjaku. Lidhja e vetme është ajo e drejtësisë së plotë. Ai do të të gjykojë me drejtësi, edhe pse me durimin e Tij Ai mund të t'i fshijë gjynahet, por edhe të të dënojë qoftë edhe për ato më të voglat. Prandaj, kujdes!"

O musliman! Të gjithë ne jemi gjynahqarë, e askush nga ne nuk është i mbrojtur nga mëkatet, por më të mirët prej nesh janë

ata të cilët shpejtojnë të pendohen e të kthehen sa më parë tek Allahu. Në rrugën e pendimit ata do të gjejnë ndihmëtarë vëllezërit e dynjasë dhe të ahiretit. Kjo pasi prej detyrave që lindin nga vëllazëria islame është që gjynahqari të mos të lihet të vazhdojë në gjynahet e tij, por të rrethohet nga vëllezërit, që e nxjerrin nga përumbja dhe e këshillojnë. Në asnjë mënyrë nuk duhet që gjynahqari të braktiset, e për pasojë të humbasë dhe ta ndjekë trishtimi. Sikur t'i ndodhte ndonjë fatkeqësi apo ta zinte ndonjë sëmundje, si do ta ndihmonim dhe do t'i qëndronim pranë? Ndërkohë, ahireti është me meritore dhe i përjetshëm.

Njëri nga dijetarët thotë: "Ajo që e dëmton më shumë personin janë gjynahet pas të cilave nuk vjen pendimi. Ndërsa, pas atyre gjynaheve që vjen pendimi ndodh që gjendja e personit të bëhet më e mirë sesa para kryerjes së gjynaheve." Pendim do të thotë të heqësh dorë së kundërshtuari Allahun e Madhëruar dhe të kthehesh e t'i bindesh Atij.

Pendimi i sinqertë është ai që përmbush pesë kushte:

I pari: Të jetë i sinqertë, për hir të Allahut. Nga pendimi të synohet arritja e kënaqësisë së Allahut, e shpërblimeve të Tij dhe shpëtimi nga ndëshkimi i Tij.

I dyti: Të shoqërohet me ndjenjën e keqardhjes për gjynahun e kryer, në atë mënyrë që të ndjejë trishtim për veprimin dhe të shpresojë të mos e kishte kryer.

I treti: Largimi nga gjynahu menjëherë. Nëse gjynahu është i kryer kundrejt Allahut: e lë, nëse lidhet me kryerjen e një veprimi të ndaluar, apo e vepron menjëherë nëse ka të bëjë me mos kryerjen e një detyre. Nëse gjynahu është i kryer kundrejt krijesave: nxiton që të heqë dorë prej saj, duke ia kthyer atë të drejtë që i takon, ose duke i kërkuar falje dhe lirim nga çdo detyrim.

I katërti: Vendosmëria për të mos iu kthyer më në të ardhmen atij gjynahu.

I pesti: Pendimi të bëhet para se të jetë vonë: para vdekjes, ose para se dielli të lindë nga perëndimi. Allahu i Madhëruar thotë: **"Nuk pranohet pendimi i atyre që vazhdimisht bëjnë të këqija e, kur u afrohet vdekja, atëherë thonë: 'Unë tani me të vërtetë po pendohem'. As për ata që vdesin duke qenë jobesimtarë. Për këta, Ne kemi përgatitur dënim të dhembshëm."**

I dashur vëlla, e nderuar motër! Shko tek Allahu i penduar. Largohu nga epshet! Hiq dorë nga kundërshtimet! Shmangu nga gjynahet! Kthehu i penduar tek Allahu, i përulur dhe i nënshtuar. Trokite derën e Tij, duke u penduar sado gjynahe të kesh, e sado të stërmëdha të të duken ato! Kjo, pasi Allahu e shtrin Dorën e Tij natën që të pendohet keqbërësi i ditës dhe e shtrin Dorën e Tij ditën që të pendohet keqbërësi i natës. Eja vëlla dhe ti o motër tek mëshira e Allahut, falja e Tij, para se të jetë vonë.

